

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta informatiky a statistiky

katedra ekonomické statistiky

DISKRIMINACE NA ČESKÉM TRHU PRÁCE V SOCIOEKONOMICKÉM KONTEXTU

Zpracoval:

prof. Ing. Jakub Fischer, Ph.D.

Praha, červen 2021

Úvod

Cílem předkládané studie je popsat aktuální stav v oblasti diskriminace na českém trhu práce, který je ovlivněn společenským a hospodářským postavením zaměstnanců. Studie má rovněž za cíl identifikovat faktory, které posilují diskriminaci v socioekonomickém kontextu.

První část studie přináší základní shrnutí makroekonomického vývoje v odvětvovém i regionálním členění v uvedených letech a vytváří tak předpolí pro podrobnou analýzu výsledků vývoje mezd a platů. Druhá část studie přináší analýzu rozdílů v odměňování podle klíčových socioekonomických faktorů – věku, pohlaví, vzdělání, kraje, typu pracovních pozic, státního občanství a odvětví ekonomické činnosti. Třetí část je zaměřena na podrobnější pohled na Karlovarský kraj, tedy na region, který je z pohledu hrubého domácího produktu nejzaostalejším regionem. Zde se podíváme na kombinaci krajských ukazatelů v podrobném členění a provedeme základní strukturální a průřezové srovnání s republikovými údaji.

Klíčovým datovým zdrojem pro analýzu jsou údaje z národních účtů (ČSÚ) a z Informačního systému o průměrném výdělku. Kde je to možné, sledujeme i dopad pandemie covid-19, a to nikoli jen na absolutní hodnoty, ale zejména na různé poměrové a strukturální ukazatele. Z teoretického pohledu otázky diskriminace na trhu práce vyčerpávajícím způsobem popisuje Palíšková (2019), zatímco naše studie je zaměřena více empiricky.

Obsah

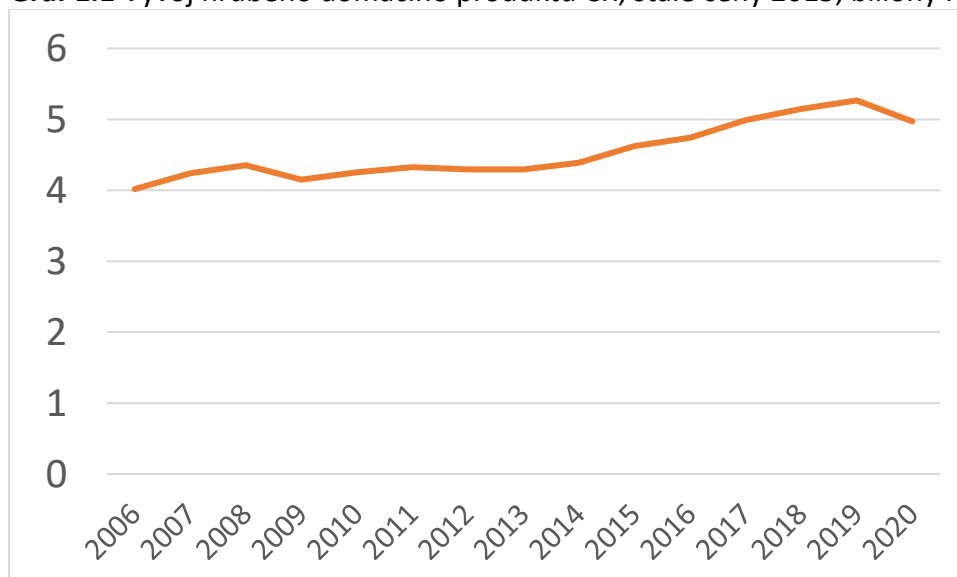
1 Makroekonomický vývoj v letech 2006–2020.....	3
1.1 Celkový vývoj hrubého domácího produktu ČR	3
1.2 Vývoj hrubého domácího produktu v odvětvovém členění	4
1.3 Vývoj hrubého domácího produktu v regionálním členění.....	14
2 Analýza rozdílů v odměňování podle nejvýznamnějších faktorů	19
2.1 Rozdíly podle věku a pohlaví	19
2.2 Rozdíly podle vzdělání	23
2.3 Rozdíly podle místa výkonu práce.....	27
2.4 Rozdíly podle typu vykonávané profese.....	31
2.5 Rozdíly podle státního občanství.....	43
2.6 Rozdíly podle odvětví ekonomické činnosti	46
3 Podrobnější pohled na odměňování v Karlovarském kraji.....	52
3.1 Rozdíly podle věku a pohlaví	52
3.2 Rozdíly podle vzdělání	57
3.3 Rozdíly podle typu vykonávané profese.....	62
Závěry a doporučení.....	78
Použité zdroje.....	80
Přílohy.....	81
Příloha 1 – Popis použitého datového zdroje.....	81
Příloha 2 – Podkladové datové tabulky ke grafům v 1. kapitole	84
Příloha 3 – Rozklad indexu proměnlivého složení.....	92
Příloha 4 – Přílohové tabulky ke Karlovarskému kraji	95

1 Makroekonomický vývoj v letech 2006–2020

1.1 Celkový vývoj hrubého domácího produktu ČR

Graf 1 znázorňuje vývoj hrubého domácího produktu (HDP) České republiky v období 2006–2020. Za účelem očištění o vývoj cenové hladiny jsou hodnoty vyjádřeny ve stálých cenách roku 2015. V grafu 1.1 vidíme poměrně rychlý růst HDP mezi roky 2006 a 2008, následný pokles v roce 2009, mírný nárůst v letech 2010 a 2011 následovaný opětovnou mírnou recesí v letech 2012–2013. Od roku 2014 do roku 2019 pak sledujeme poměrně výrazný ekonomický růst, následovaný poklesem v „prvním pandemickém roce“ 2020. Tabulkové podklady ke grafickým výstupům v této kapitole jsou s ohledem na časté zpětné revize uvedeny v přílohách. Údaje za rok 2020 jsou předběžné. Bohužel, s ohledem na termín odevzdání studie nebylo možné využít data, která budou publikována 29. 6. 2021. Tato kapitola zčásti navazuje na analýzu provedenou Fischerem (2020), doplněny jsou údaje za rok 2019 a předběžné údaje za rok 2020.

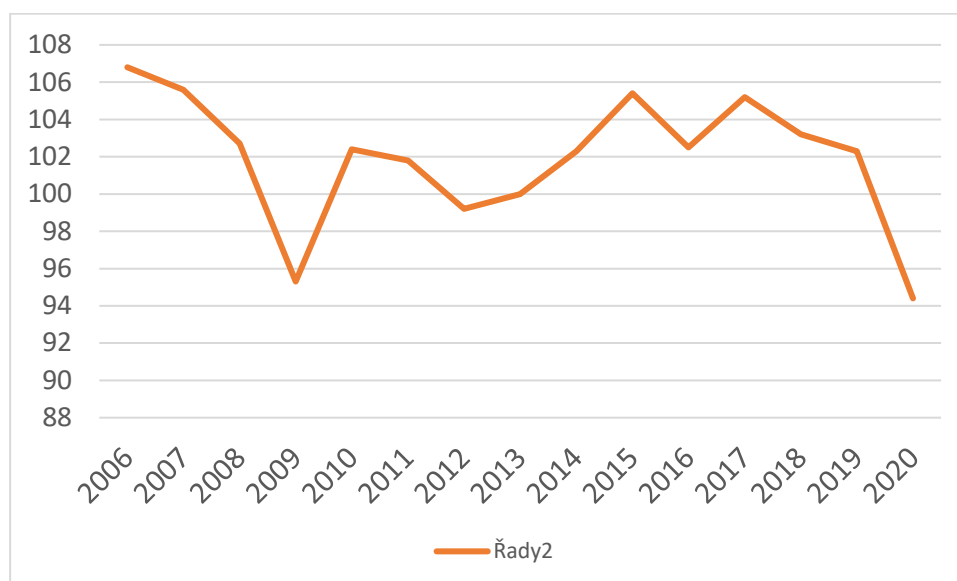
Graf 1.1 Vývoj hrubého domácího produktu ČR, stálé ceny 2015, biliony Kč

Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka M000101c, stav ke dni 25. 6. 2021.

Pro lepší přehlednost se na ekonomický vývoj v uvedeném období můžeme podívat pomocí meziročních indexů, konstruovaných z vývoje HDP ve stálých cenách (graf 1.2). Po období růstu HDP v letech 2006 a 2007 na úrovni 6 % meziročně došlo v roce 2009 k meziročnímu poklesu o téměř 5 % (přesně o 4,7 %). Dvouprocentní meziroční růst v letech 2010 a 2011 byl vystřídán mírným meziročním poklesem v roce 2012 (–0,8 %), stagnací v roce 2013 a dále meziročními růsty mezi dvěma a pěti procenty v období 2014 až 2019. Rok 2020 následně přinesl pokles o 5,6 %.

Graf 1.2 Vývoj hrubého domácího produktu ČR, stálé ceny 2015, meziroční indexy

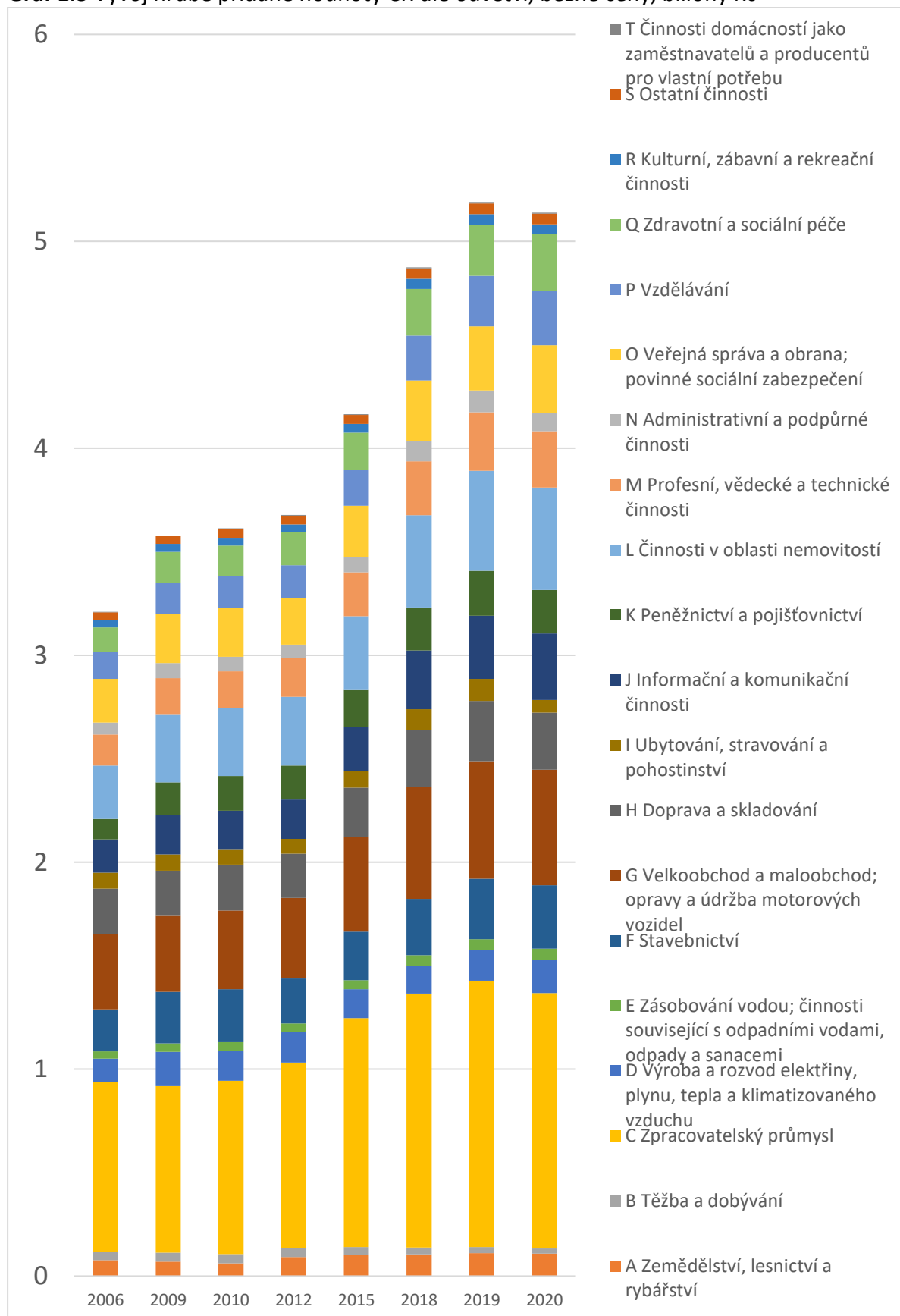
Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka M000101d, stav ke dni 28. 9. 2020.

1.2 Vývoj hrubého domácího produktu v odvětvovém členění

V grafu 1.3 můžeme sledovat vývoj HDP v odvětvovém členění, hodnoty jsou uvedeny v běžných cenách a zahrnují vývoj reálné produkce i cenové hladiny. Nejvýznamnějším odvětvím je odvětví zpracovatelského průmyslu (NACE C), jehož nominální výše dosahovala 821 mld. Kč v roce 2006 a 1 234 mld. Kč v roce 2020. Zpracovatelskému průmyslu se ještě budeme věnovat později. V odvětví těžby a dobývání (NACE B) došlo mezi roky 2006–2020 k poklesu ze 42 mld. Kč v roce 2006 na 24 mld. Kč v roce 2020. Velmi výrazného nárůstu naopak dosáhlo odvětví zdravotní a sociální péče (zvýšení ze 119 mld. Kč v roce 2006 na 276 mld. Kč v roce 2020), nepřekvapí nás, že k výraznému nominálnímu růstu došlo i meziročně v roce 2020 vlivem nárůstu spotřeby zdravotní péče v důsledku pandemie. Není bez zajímavosti, že během tří let (2017–2020) vzrostlo toto odvětví o téměř 35 %. Podobně výrazný růst vidíme i v odvětví vzdělávání a informačních a komunikačních činností. Zatímco u vzdělávání je to ovlivněné nákladovým způsobem ocenění netržní produkce (srov. Musil, Fischer, 2015), u ICT se bude jednat především o nárůst reálné poptávky, umocněný i dopadem pandemie.

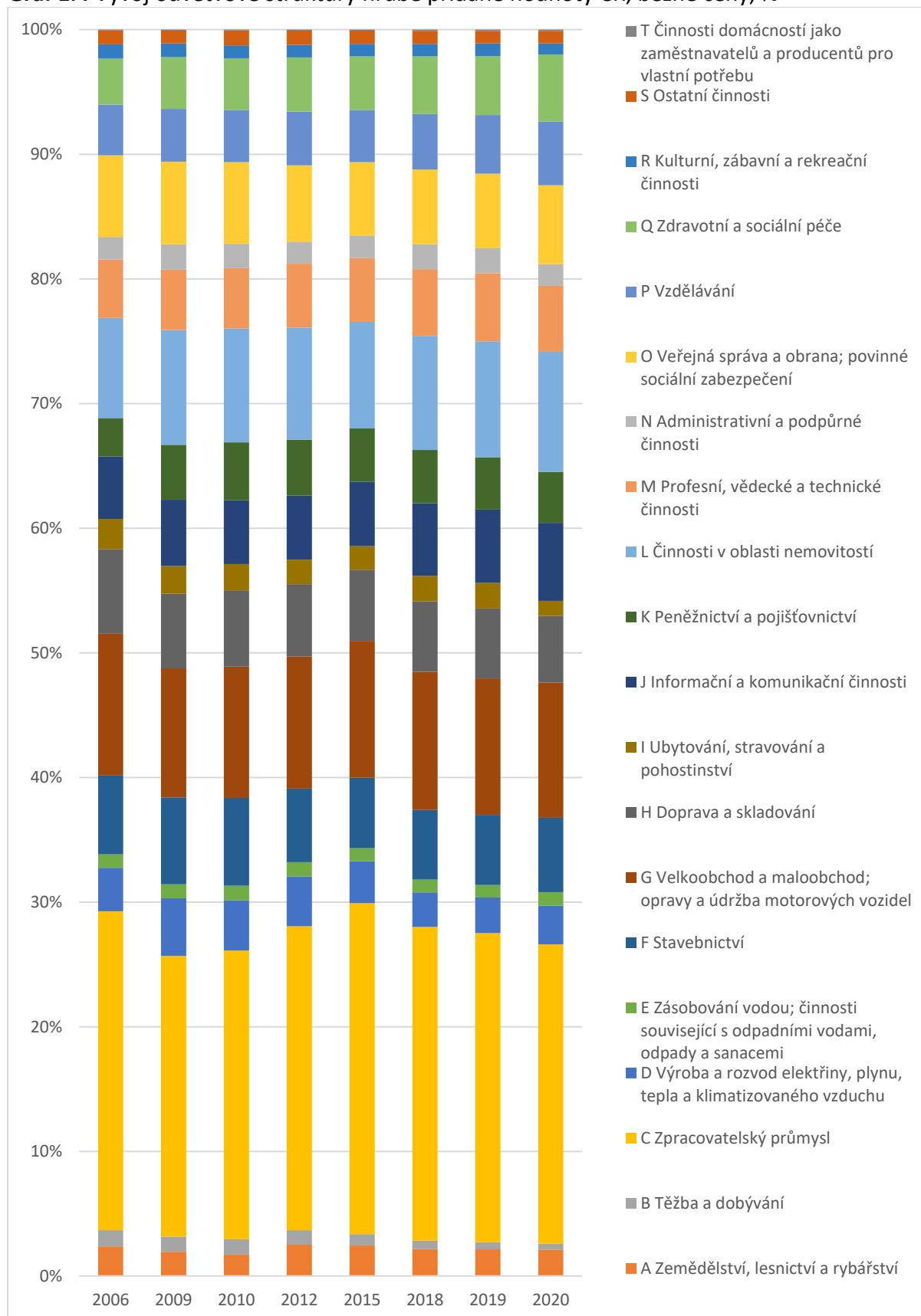
Přesnější představu o vývoji odvětvové struktury ekonomiky pak získáme na základě strukturního grafu (graf 1.4).

Graf 1.3 Vývoj hrubé přidané hodnoty ČR dle odvětví, běžné ceny, bilióny Kč

Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka M000104a, stav ke dni 25. 6. 2021.

Graf 1.4 Vývoj odvětvové struktury hrubé přidané hodnoty ČR, běžné ceny, %

Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka M000104a, stav ke dni 25. 6. 2021.

Graf 1.4 zobrazuje vývoj podílu jednotlivých odvětví (v nejhrubším členění dle sekcí klasifikace CZ-NACE) ve vybraných rocích v období 2006–2020. V daném období ve vývoji není vidět jednoznačný trend. Nejvýznamnějším odvětvím je odvětví zpracovatelského průmyslu (NACE C). Podíl zpracovatelského průmyslu poměrně výrazně klesl mezi lety 2006 a 2009, následně velmi výrazně rostl mezi roky 2010 a 2015, aby opět mírně klesl v období 2015–2020. Podíl energetiky (NACE D) vzrostl mezi lety 2006 a 2009, od roku 2012 do roku 2018 pak mírně klesal. Postupně rostl podíl vzdělávání a odvětví zdravotní a sociální péče, přičemž v obou případech došlo k urychlení růstu v covidovém roce 2020. Naopak v roce 2020 došlo ke snížení podílu odvětví ubytování, stravování a pohostinství, což odpovídá výraznému omezení možnosti poskytovat tyto služby v důsledku přijatých ochranných opatření.

Analýza změny struktury hrubého domácího produktu přitom v žádném případě není samoúčelná. Od výše hrubého domácího produktu se odvíjejí například daňové výnosy. Vztah vývoje vybraných daní a výše HDP však dozajista bude ovlivněna právě vývojem struktury HDP, protože v netržních odvětvích bude dopad například na daň z přidané hodnoty jiný než v případě odvětví tržních.

Nyní se podrobněji podívejme na vývoj zpracovatelského průmyslu. Graf 1.5 znázorňuje vývoj jednotlivých odvětví patřících do zpracovatelského průmyslu (v dvoumístném třídění klasifikace CZ-NACE). Nejvýznamnějším odvětvím zpracovatelského průmyslu je odvětví Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů (NACE 29). Velikost hrubé přidané hodnoty se navíc v běžných cenách více než zdvojnásobila ze 127 mld. Kč v roce 2006 na 271 mld. Kč v roce 2019. Zmiňme, že v roce 2019 došlo i k významnému nárůstu ve srovnání s rokem 2018. Údaje za rok 2020 bohužel k dispozici nemáme, protože k 25. 6. 2021 zatím nejsou zveřejněna ani předběžná čísla za uplynulý rok.

Patrně v návaznosti na vývoj v tomto odvětví rostou i odvětví Výroba strojů a zařízení (ze 75 mld. Kč v roce 2006 na 109 mld. Kč v roce 2019), Výroba elektrických zařízení (ze 49 mld. Kč v roce 2006 na 99 mld. Kč v roce 2019) a Výroba pryžových a plastových výrobků (z 59 mld. Kč v roce 2006 na 93 mld. Kč v roce 2019).

Graf 1.6 nám přináší vývoj odvětvové struktury jednotlivých odvětví zpracovatelského průmyslu (podíl jednotlivých odvětví na hrubé přidané hodnotě zpracovatelského průmyslu). Podíl nejvýznamnějšího odvětví, tedy výroby motorových vozidel, v letech 2006–2019 setrvale roste, z 16,1 % v roce 2006 na 21,9 % v roce 2019. Vezmeme-li v úvahu, že zpracovatelský průmysl ČR se na celkové hrubé přidané hodnotě ČR v roce 2019 podílel přibližně čtvrtinou,

znamená to, že jediné odvětví se na celkové HPH podílí téměř šesti procenty. Od roku 2009 do roku 2018 mírně klesá podíl potravinářského průmyslu, přičemž mezi lety 2014 a 2019 se již pokles zastavil.

Výrazný nárůst závislosti na jediném odvětví (které se navíc prostřednictvím dodavatelsko-odběratelských vztahů multiplikuje i do odvětví příbuzných) není bez rizika, uvědomíme-li si, že se navíc jedná o odvětví poměrně silně cyklické. Ostatně, v tomto smyslu s určitým napětím očekáváme alespoň první předběžné údaje za rok 2020.

V následujících tabulkách je pak uveden meziroční vývoj hrubé přidané hodnoty ve stálých cenách v odvětvovém členění nejprve na úrovni sekcí klasifikace CZ-NACE a následně na úrovni dvoumístného třídění, v první tabulce za období 2006–2020, v druhé tabulce za období 2006–2019, opět z důvodu nedostupnosti datových zdrojů ve dvoumístném třídění klasifikace CZ-NACE.

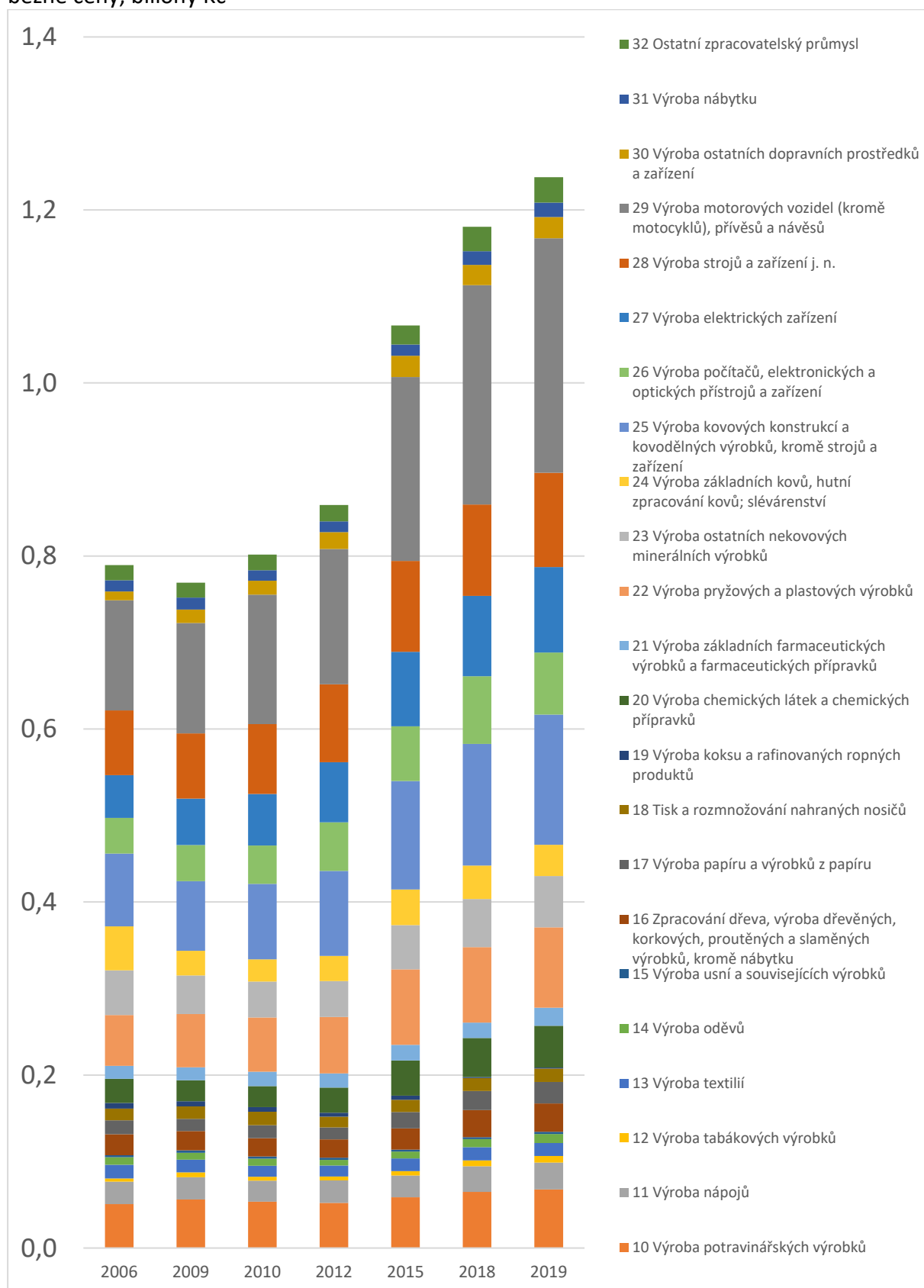
Zaměříme se v tabulce 1.1 na ty roky, které jsou zároveň uvedeny v grafech. V roce 2006 rostla celková hrubá přidaná hodnota národního hospodářství (jejíž vývoj prakticky kopíruje vývoj celkového hrubého domácího produktu, což je vidět i v podrobných přílohových tabulkách týkajících se struktury HDP dle výrobní metody) vysokým meziročním tempem +7,3 %. Růst byl tažený velmi vysokým růstem zpracovatelského průmyslu o nebývalých 20,6 %. Krizový rok 2009 přinesl meziroční pokles hrubé přidané hodnoty o 5,3 %, přičemž zpracovatelský průmysl poklesl dokonce o 12,5 %. Následující rok 2010 pak přinesl mírné oživení (+3 %), tažené zejména růstem zpracovatelského průmyslu (+11,6 %), doprovázeném též mírným růstem stavebnictví (+3,5 %) a například dopravy a skladování (+1,2 %). Rok 2012 vykazuje na národohospodářské úrovni mírný pokles (-0,8 %). Zpracovatelský průmysl klesl o 4 %, stavebnictví o 6,1 %, doprava a skladování o 2,5 %. Rok 2015 je druhým rokem dlouhodobého ekonomického růstu (2014–2019). Ekonomika celkově vzrostla o 4,8 %, opět tažená zpracovatelským průmyslem (+7,6 %), obchodními odvětvími (+11 %), odvětvím ICT (+10 %) i profesními, vědeckými a technickými činnostmi (+7 %).

V roce 2019 pak došlo k určitému snížení meziročního tempa růstu hrubé přidané hodnoty oproti roku 2017 (z 5,2 % na 2,2 %). Zpomalilo tempo růstu zpracovatelského průmyslu (z 8,7 % na 3,0 %). **Je tedy zřejmé, že k určitému ochlazení ekonomiky docházelo již v době před nástupem pandemie covid-19.** Rok 2020, tedy první rok covidového období, znamenal meziroční propad přidané hodnoty o 5,4 %. Zpracovatelský průmysl klesl o 6,9 %, nejdramatičtější propad pak vidíme v odvětví ubytování, stravování a pohostinství (o 46,8 %)

v důsledku regulatorních ochranných opatření. Mírně vzrostlo odvětví informačních a komunikačních činností (+1,5 %). Nárůst zdravotní péče (reálně +3,1 %) i odvětví vzdělávání (reálně pouhých +0,5 %) ukazuje na vztah mezi tímto reálným vývojem a nominálním vývojem popsáním v předchozí části. V souvislosti s poklesem zpracovatelského průmyslu i vybraných služeb dále došlo k poklesu energetiky (o 9,5 %) a dopravních a skladovacích odvětví (o 12,9 %). Lze konstatovat, že odvětví zpracovatelského průmyslu je teoreticky i empiricky výrazně procyklické, neboť meziroční růsty či poklesy mají výrazně větší amplitudu oproti vývoji celkového hospodářství.

V tabulce 1.2 si povšimněme zejména vývoje odvětví 29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů. Začneme-li rokem 2006, vidíme, že hrubá přidaná hodnota v národním hospodářství celkově vzrostla o 7 %, ve zpracovatelském průmyslu o 20,6 % a v automobilovém průmyslu o 32 % meziročně! Podobně můžeme sledovat krizový rok 2009 či pokrizový rok 2010 a období celkového růstu 2014–2019. Procyklický charakter automobilového průmyslu je s ohledem na jeho význam varovný a opět s napětím očekáváme čísla za rok 2020.

Graf 1.5 Vývoj odvětvové struktury hrubé přidané hodnoty zpracovatelského průmyslu ČR, běžné ceny, bilióny Kč

Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka TB0001B1Ga, stav ke dni 25. 6. 2021.

Tabulka 1.1 Vývoj hrubé přidané hodnoty, stálé ceny, SOPR=100

NACE	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CELKEM	107,3	105,3	103,6	94,7	103	101,8	99,2	100	102,9	104,8	102,5	105,2	103,4	102,2	94,6
A Zemědělství, lesnictví a rybníkářství	92,9	77,2	101,7	130,2	80,1	90,7	108,6	98,3	107	106,7	105,3	96,2	104,1	105,6	104,8
B Těžba a dobývání	113,6	96,9	88,8	91,3	96	91,2	101,9	85,9	124,3	98,6	92,3	90,8	93,2	80,8	81,3
C Zpracovatelský průmysl	120,6	106,5	108,2	87,5	111,6	111,1	96	98,7	103,6	107,6	104,6	108,7	101,9	103	93,1
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	101,2	100,2	116,9	81,3	96,2	93,1	98,6	93	94,6	92	93,2	106,7	98,8	97,8	90,5
E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	101,8	100,3	100,4	110,4	80	99,8	89,7	83,2	103,4	103,1	104	94,4	105,5	110,1	100,7
F Stavebnictví	99,5	103,9	98	103,7	103,5	94,7	93,9	101,3	105,1	102,1	96,3	100,8	100,5	97,4	96,5
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	107,6	110,6	100	93,8	106	103,5	102,2	100,4	108,9	110,8	99,2	107,3	104,6	103,3	95,7
H Doprava a skladování	108	102,3	97,9	85,3	101,2	94,6	97,5	97	95,3	104,2	103,4	110,2	106,6	103,2	87,1
I Ubytování, stravování a pohostinství	97,4	108,3	111,1	75,4	92,8	107,6	87,2	98,6	97,2	101,4	102,9	102,7	97,9	101	53,2
J Informační a komunikační činnosti	110,4	112,2	103,2	99,9	99,7	102,1	98,4	102,9	107,8	109,7	103,9	109,2	110,3	102,6	101,5
K Peněžnictví a pojišťovnictví	105,3	121,4	111,8	108,4	100,1	98,8	102,2	109,4	98,1	106,1	106,5	109,6	110,6	104,2	97,2
L Činnosti v oblasti nemovitostí	102,7	102,6	103,3	99,4	100,9	102,4	102,5	103,5	103	101,1	103,9	96,9	102,9	99,8	96,9
M Profesní, vědecké a technické činnosti	96,1	108,3	100,4	93,4	103,6	97,9	110,3	100,5	102,3	107,4	104,7	105,8	105,2	106,8	94,8
N Administrativní a podpůrné činnosti	102,6	116,3	103,3	93,6	98,6	100,7	100,9	106,8	102	104,6	105,4	110	101,8	99,2	79,7
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	101,1	102,1	102,8	100,4	101,9	95,6	100,8	98,7	99	100,4	101,3	100,6	102	101,6	100,6
P Vzdělávání	99,9	101,4	99,8	100,4	99,7	102,6	100,2	102	101,3	100,2	100,4	103,1	102,7	102,2	100,5
Q Zdravotní a sociální péče	95,1	99,1	102,8	103,1	100,4	93,3	102,6	100,8	102,8	98,3	102,5	102	101,6	100,5	103,1
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	106,9	99	96,5	92,4	96,1	106,4	97,8	101	102,4	113,4	109,5	104,5	107,3	112,8	82
S Ostatní činnosti	107	105,6	84,2	100,5	113,8	111	85,5	97,3	100	99,2	98,8	99,6	99,3	97,8	93,6
T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů a producentů pro vlastní potřebu	106,1	101,6	120,6	127,9	93,2	96,2	108	108,3	105,4	103,6	120,2	108,2	110,1	105,6	90,2

Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka M000104d, stav ke dni 25. 6. 2021.

Tabulka 1.2 Vývoj hrubé přidané hodnoty, stálé ceny, SOPR=100, podrobné členění

NACE	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CELKEM ZPRAC. PR.	120,6	106,5	108,2	87,5	111,6	111,1	96	98,7	103,6	107,6	104,6	108,7	101,9	103
10 Výroba potravinářských výrobků	110,1	106	90,6	95,8	107,4	106	95,9	96,1	101,2	110,4	107,3	104,8	98,3	104,2
11 Výroba nápojů	117,3	63,1	100,6	88	100,5	108,7	100,5	92,2	96,3	100,6	107,6	106,7	103,5	100,4
12 Výroba tabákových výrobků	104,3	124,9	115,6	103,8	70,9	105,7	95,5	71,9	89,9	101	105,2	114,8	97,1	105,1
13 Výroba textilií	113,8	82,9	122,9	79,2	89,7	96,1	96,2	106,2	102,5	96,5	101,6	102,7	94,5	94,3
14 Výroba oděvů	106,1	96,6	106,6	80,7	96,5	97,8	73,6	116	96	103,9	106,3	110,6	101	99,4
15 Výroba usní a souvisejících výrobků	96,2	85,6	100,8	111,3	82,9	89,8	87,4	120,8	97,6	119,4	110,8	101	82,3	92,1
16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku	107,4	92,4	113,7	82,6	107,5	96,5	103,1	87,2	97,4	106,8	92,7	107,9	95,4	103,5
17 Výroba papíru a výrobků z papíru	114,5	103,7	101	105,5	104,5	95,9	97,8	94,9	107,7	109,8	108,5	107,5	98,6	108,7
18 Tisk a rozmnožování nahaných nosičů	115,8	125,4	105	86,2	126,9	95	88,8	98,7	109,3	108,6	103,1	98,8	110,2	96,5
19 Výroba koksů a rafinovaných ropných produktů	398,9	22,6	243,2	295,7	78,3	37,1	207,6	102,3	36,9	179,3	118,4	41,8	13,9	122,4
20 Výroba chemických látek a chemických přípravků	95,2	112,5	125,1	101,8	80,3	90,8	110,2	90	111,8	135,8	104,4	117,4	104,8	106,1
21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků	102,7	97,2	103,7	102,3	112,1	103	99,6	108	111,3	94,9	99,9	106,5	94	117,5
22 Výroba pryžových a plastových výrobků	136,9	106,3	116,8	98,2	113,4	104	92,9	99,6	102,1	107,6	103,6	105,7	103,5	104,7
23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	113	106	102,4	82,4	96,7	110,9	92,5	98,7	106,6	107	94,2	106,8	107,8	99,9
24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárství	97,3	70,2	64	84,6	90,1	93,5	85,8	122,3	103,1	101,8	112,1	89	74,3	115,8
25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení	116,8	101	100,7	84,2	119,9	107	101,6	100,9	107,8	109,1	104,7	106,3	100,1	101,7
26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	133,5	124,4	106,9	86,8	142,2	111,6	105,6	93,2	105,1	108,4	106,8	117,8	114,1	97,3
27 Výroba elektrických zařízení	121,1	120,7	103,9	92,4	116,7	123,6	94,6	97,8	111,3	110,2	96,9	114	104,6	106,7
28 Výroba strojů a zařízení j. n.	132,8	121,1	114,8	74,2	118,2	121,2	96,9	99,2	98,1	102,8	95,8	111,4	97,1	97,7
29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů	131,6	118,2	126,1	77,8	131	124,1	87,9	95,7	101,2	108,5	111,4	115,8	105,2	104,2
30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	107,4	120	104	84,6	110	131,5	91,1	104,4	119,1	105	107,6	87	100	101,8
31 Výroba nábytku	99,2	108,8	118,7	79,4	96	116,2	95	101,3	103	101,7	112,7	111	99,5	102,8
32 Ostatní zpracovatelský průmysl	115,7	111	104,7	85,8	104,9	108,4	101,9	108,9	99,5	103,1	111	107,9	106,1	103

Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka TB0001B1Gd, stav ke dni 25. 6. 2021.

1.3 Vývoj hrubého domácího produktu v regionálním členění

Dalším třídícím hlediskem, na nějž se ostatně zaměříme i ve druhé a třetí kapitole, je hledisko regionální. Údaje o hrubé přidané hodnotě Český statistický úřad sleduje jak po krajích (NUTS3), tak po tzv. regionech soudržnosti (NUTS2). S ohledem na tvorbu regionální politiky pro nás bude podstatné rozdělení podle 14 krajů (NUTS3). Bohužel, ani tyto údaje nejsou ke dni 25. 6. 2021 k dispozici za rok 2020.

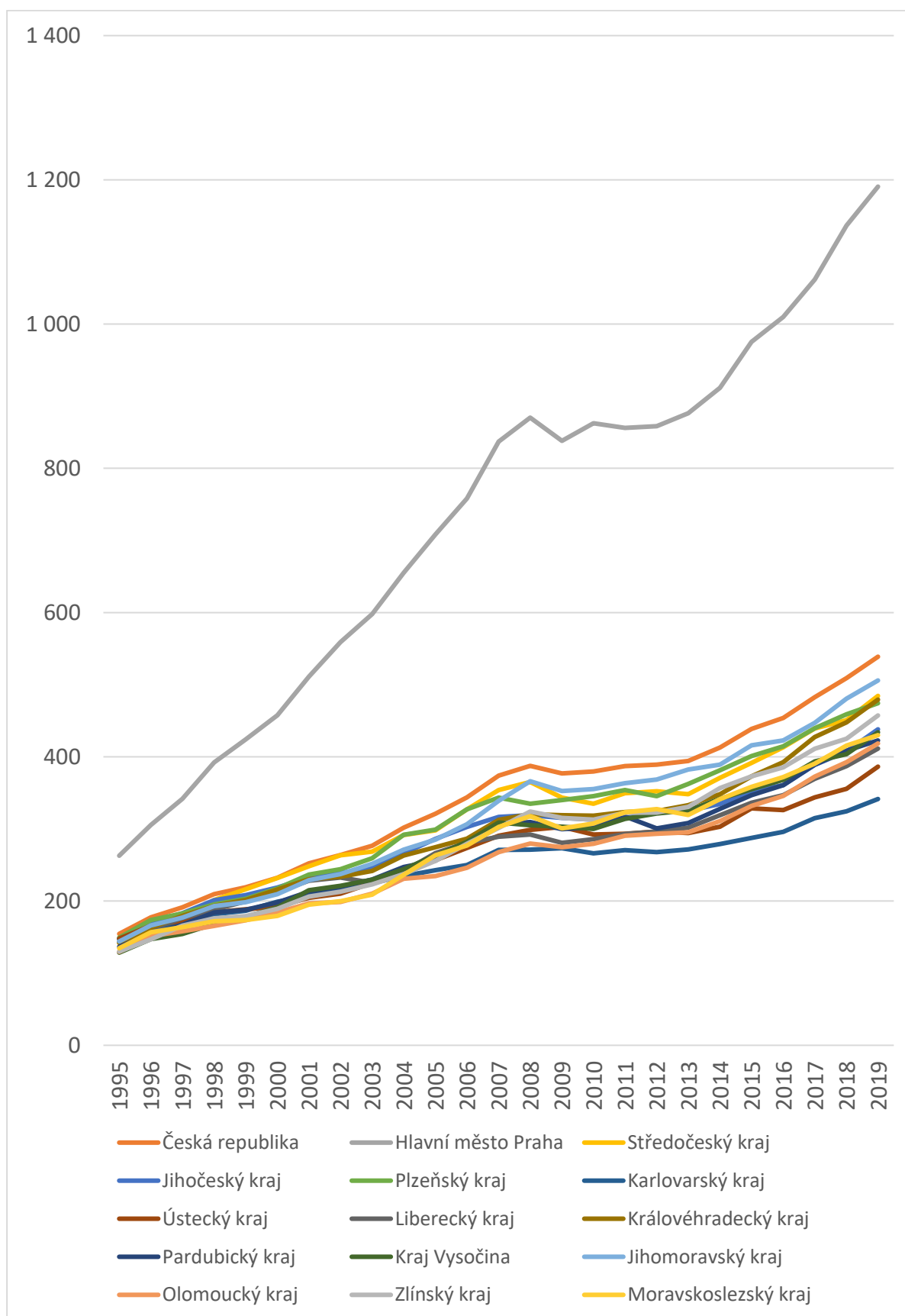
Tabulka 1.3 Regionální HDP na 1 obyvatele, běžné ceny, Kč

Území	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Česká republika	343 918	373 888	387 630	376 907	379 650	387 011	389 076	394 151	412 908	438 718	454 022	482 622	509 076	538 816
Regiony soudržnosti - NUTS2														
Praha	758 020	836 939	870 291	838 080	862 444	856 151	858 559	876 359	911 777	975 271	1 009 835	1 061 767	1 136 744	1 190 611
Střední Čechy	327 085	353 798	364 982	343 466	334 970	349 676	352 340	348 241	370 779	391 625	413 124	439 282	450 679	484 475
Jihozápad	314 175	329 134	326 467	327 035	328 273	333 479	333 834	342 725	356 858	375 244	386 258	412 890	432 041	455 394
Severozápad	267 129	285 422	291 407	294 685	285 172	287 301	288 668	288 209	296 551	317 497	318 195	336 265	347 325	374 508
Severovýchod	282 793	303 727	308 467	301 398	303 479	312 547	308 316	315 382	332 704	353 287	368 220	397 417	416 523	439 987
Jihovýchod	298 811	329 599	347 115	337 214	338 103	348 198	354 000	365 249	374 686	397 307	406 174	431 020	457 591	484 346
Střední Morava	262 250	284 031	301 020	294 066	295 425	305 863	307 423	312 216	332 858	351 655	364 846	391 170	408 138	437 153
Moravskoslezsko	277 145	302 894	317 645	300 665	307 469	323 213	327 488	319 227	341 300	358 407	371 721	390 391	415 513	430 005
Kraje - NUTS3														
Hlavní město Praha	758 020	836 939	870 291	838 080	862 444	856 151	858 559	876 359	911 777	975 271	1 009 835	1 061 767	1 136 744	1 190 611
Středočeský kraj	327 085	353 798	364 982	343 466	334 970	349 676	352 340	348 241	370 779	391 625	413 124	439 282	450 679	484 475
Jihočeský kraj	302 649	316 540	318 904	315 357	312 784	315 115	323 248	325 171	334 700	351 908	360 689	388 721	407 549	438 114
Píseňský kraj	327 285	343 401	334 946	340 058	345 546	353 913	345 611	362 226	381 445	401 079	414 514	439 561	458 985	474 310
Karlovarský kraj	249 888	271 078	271 316	273 170	266 167	270 583	268 021	271 486	278 928	287 508	295 863	315 090	324 453	341 512
Ústecký kraj	273 508	290 732	298 837	302 609	292 167	293 426	296 217	294 304	302 959	328 369	326 270	343 902	355 556	386 363
Liberecký kraj	280 680	289 290	292 223	280 704	285 941	292 973	296 158	301 907	318 858	336 360	346 725	369 436	387 169	411 399
Královéhradecký kraj	286 588	312 744	320 260	319 188	318 478	323 559	324 940	332 914	348 303	372 872	392 482	427 537	447 751	479 318
Pardubický kraj	280 473	306 230	309 541	299 856	302 305	317 340	300 829	308 073	327 801	346 772	360 648	389 192	408 366	422 684
Kraj Vysočina	282 186	308 831	305 177	302 964	299 891	313 878	321 295	325 700	341 723	354 802	368 002	393 460	403 867	434 018
Jihomoravský kraj	306 324	338 975	365 978	352 562	355 167	363 284	368 337	382 527	389 046	415 760	422 688	447 205	480 674	505 896
Olomoucký kraj	246 319	267 878	279 771	274 629	279 429	290 648	293 249	295 367	311 025	332 055	345 770	372 595	392 463	418 525
Zlínský kraj	279 520	301 566	324 093	315 167	312 807	322 348	322 790	330 503	356 565	372 940	385 553	411 341	425 150	457 361
Moravskoslezský kraj	277 145	302 894	317 645	300 665	307 469	323 213	327 488	319 227	341 300	358 407	371 721	390 391	415 513	430 005

Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka REG_HDP_O, stav ke dni 28. 9. 2020.

Na jednoho průměrného obyvatele v roce 2019 připadalo přibližně 540 tisíc Kč hrubé přidané hodnoty. Údaj v absolutním vyjádření je přitom důležitý, protože velikost produkce, která je následně zdrojem rozdělování a přerozdělování, determinuje životní úroveň obyvatelstva. Následující graf 1.7 nám vyjadřuje nominální vývoj HDP v jednotlivých regionech. Znázorníme jej již od roku 1995.

Graf 1.7 Regionální HDP na 1 obyvatele, běžné ceny, tis. Kč

Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka REG_HDP_O, stav ke dni 25. 6. 2021.

Údaje v grafu 1.7 jsou vztažené k počtu obyvatel. Výrazně odchylný vývoj v hl. m. Praze je způsobený celou řadou nejrůznějších faktorů, včetně faktorů spíše statistického charakteru (vyplývajících z metodiky zjišťování). Zatímco totiž regionální HDP je přepočten na jednoho obyvatele, na tvorbě produktu se podílejí i pracovníci, kteří do hlavního města denně dojíždějí. Tato dojížděka, zejména ze Středočeského kraje, ale například i z Plzně či z Liberce, se odehrává v masovém měřítku.

Dlouhodobě na chvostu je naopak Karlovarský kraj, následovaný krajem Ústeckým. Nezbytné je si uvědomit, že HDP není jen fiktivním makroekonomickým číslem. Z důchodového hlediska se jedná o ukazatel, který následně slouží k financování výdajů na konečné spotřeby a investic. Zjednodušeně proto lze říci, že nižší míra regionálního HDP může následně vést k nižší míře konečné spotřeby a tím i k nižší životní úrovni tamního obyvatelstva.

Tabulka 1.4 Regionální HDP na 1 obyvatele, běžné ceny, průměr ČR=100

Území	1995	1998	2001	2004	2007	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Česká republika	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Praha	170,1	187,3	202,7	217,2	223,8	227,2	221,2	220,7	222,3	220,8	222,3	222,4	220,0	223,3	221,0
Střední Čechy	91,9	96,1	98,5	96,7	94,6	88,2	90,4	90,6	88,4	89,8	89,3	91,0	91,0	88,5	89,9
Jihozápad	96,2	94,7	93,0	92,2	88,0	86,5	86,2	85,8	87,0	86,4	85,5	85,1	85,6	84,9	84,5
Severozápad	95,6	87,7	81,4	79,5	76,3	75,1	74,2	74,2	73,1	71,8	72,4	70,1	69,7	68,2	69,5
Severovýchod	91,0	90,1	88,7	83,3	81,2	79,9	80,8	79,2	80,0	80,6	80,5	81,1	82,3	81,8	81,7
Jihovýchod	90,0	88,4	89,0	87,1	88,2	89,1	90,0	91,0	92,7	90,7	90,6	89,5	89,3	89,9	89,9
Střední Morava	84,0	81,5	79,8	77,6	76,0	77,8	79,0	79,0	79,2	80,6	80,2	80,4	81,1	80,2	81,1
Moravskoslezsko	87,1	82,1	77,3	78,4	81,0	81,0	83,5	84,2	81,0	82,7	81,7	81,9	80,9	81,6	79,8
Kraje - NUTS3															
Hlavní město Praha	170,1	187,3	202,7	217,2	223,8	227,2	221,2	220,7	222,3	220,8	222,3	222,4	220,0	223,3	221,0
Středočeský kraj	91,9	96,1	98,5	96,7	94,6	88,2	90,4	90,6	88,4	89,8	89,3	91,0	91,0	88,5	89,9
Jihočeský kraj	95,8	96,1	92,2	88,2	84,7	82,4	81,4	83,1	82,5	81,1	80,2	79,4	80,5	80,1	81,3
Plzeňský kraj	96,6	93,2	93,8	96,8	91,8	91,0	91,4	88,8	91,9	92,4	91,4	91,3	91,1	90,2	88,0
Karlovarský kraj	95,3	86,7	82,1	77,8	72,5	70,1	69,9	68,9	68,9	67,6	65,5	65,2	65,3	63,7	63,4
Ústecký kraj	95,8	88,1	81,1	80,1	77,8	77,0	75,8	76,1	74,7	73,4	74,8	71,9	71,3	69,8	71,7
Liberecký kraj	92,8	89,9	90,4	80,0	77,4	75,3	75,7	76,1	76,6	77,2	76,7	76,4	76,5	76,1	76,4
Královéhradecký kraj	91,9	92,2	91,3	87,2	83,6	83,9	83,6	83,5	84,5	84,4	85,0	86,4	88,6	88,0	89,0
Pardubický kraj	88,5	87,9	84,4	81,9	81,9	79,6	82,0	77,3	78,2	79,4	79,0	79,4	80,6	80,2	78,4
Kraj Vysočina	83,2	80,2	85,2	80,9	82,6	79,0	81,1	82,6	82,6	82,8	80,9	81,1	81,5	79,3	80,6
Jihomoravský kraj	93,2	92,2	90,7	89,9	90,7	93,6	93,9	94,7	97,1	94,2	94,8	93,1	92,7	94,4	93,9
Olomoucký kraj	83,9	79,1	78,0	76,6	71,6	73,6	75,1	75,4	74,9	75,3	75,7	76,2	77,2	77,1	77,7
Zlínský kraj	84,2	84,0	81,7	78,7	80,7	82,4	83,3	83,0	83,9	86,4	85,0	84,9	85,2	83,5	84,9
Moravskoslezský kraj	87,1	82,1	77,3	78,4	81,0	81,0	83,5	84,2	81,0	82,7	81,7	81,9	80,9	81,6	79,8

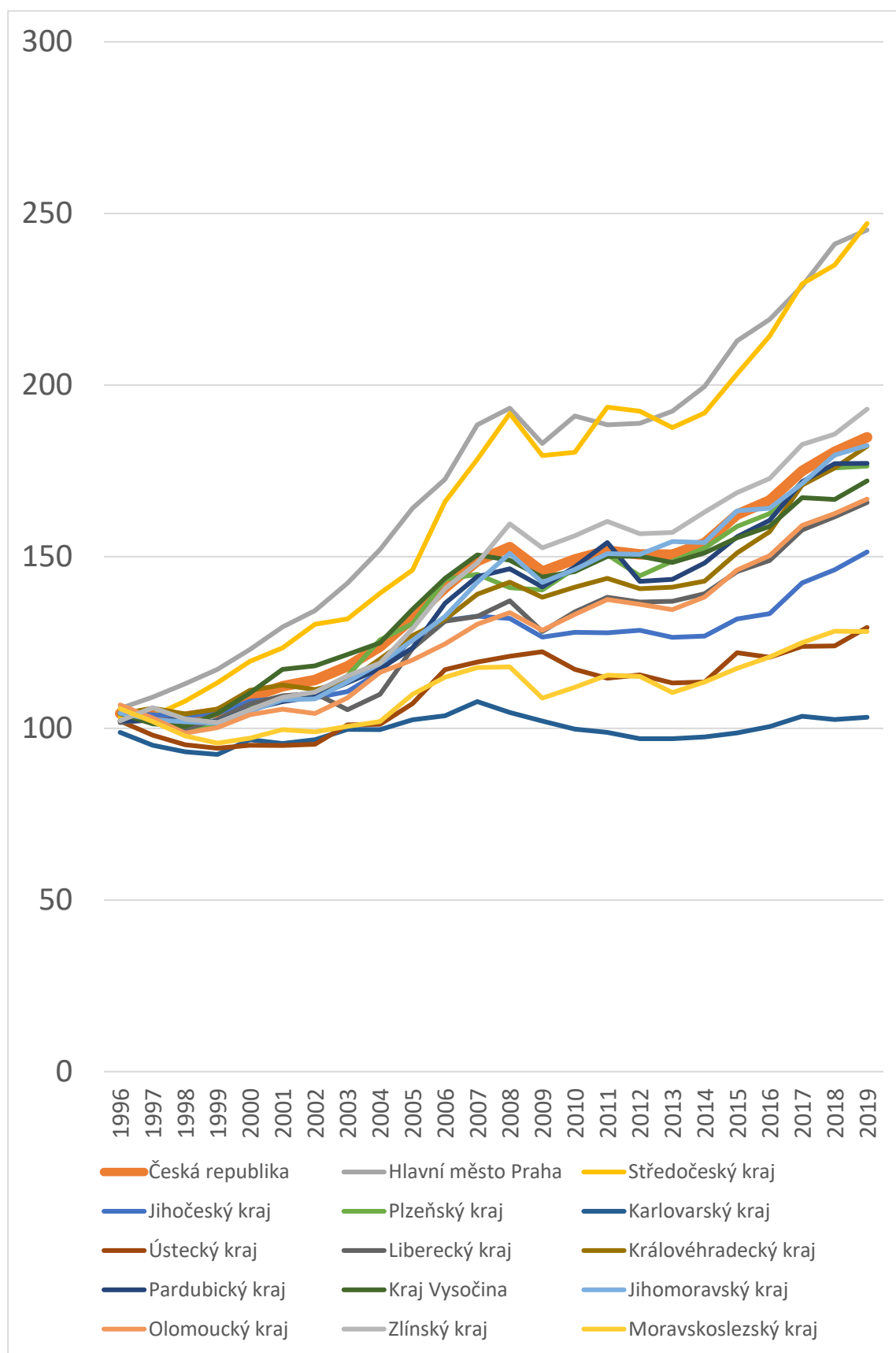
Zdroj: Vlastní výpočet dle databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka REG_HDP_O, stav ke dni 25. 6. 2021.

Nyní se podívejme, jak se vyvíjela hrubá přidaná hodnota na 1 obyvatele relativně ve vztahu k průměru České republiky. Tabulka 1.4 nám potvrzuje divergentní regionální vývoj. Hlavní město Praha svoji pozici trvale posiluje. Zatímco v roce 1995 byla její přidaná hodnota na obyvatele o 70 % vyšší oproti republikovému průměru, v roce 2019 je to již o 120 % více. Úměrně s tím se zhoršuje relativní pozice ostatních regionů, ale zdaleka nikoli všech. Středočeský kraj oslabil jen mírně (o dva procentní body, z 91,9 % republikového průměru v roce 1995 na 89,9 % v roce 2019), podobná situace je v kraji Královéhradeckém. „Na svém“ zůstává kraj Jihomoravský. Naopak k výraznému zhoršení došlo v Karlovarském kraji (z 95,3 % průměru v roce 1995 na 63,4 % v roce 2019) a Ústeckém (na 71,7 % v roce 2019). Znamená to tedy, že přidaná hodnota na obyvatele v Karlovarském kraji je více než o třetinu nižší než je celorepublikový průměr.

Grafu 1.8 přináší na vývoj celkového regionálního HDP ve stálých cenách, vztažený k základu roku 1995. Vidíme, že vývoj je napříč regiony zásadně odlišný. Česká republika jako celek byla v roce 2006 na 141 % roku 1995 a v roce 2019 na 185 % roku 1995. Vývoj dalších krajů byl značně nerovnoměrný. Mezi lety 1995 a 2006 se nejrychleji rozvíjely hlavní město Praha a Středočeský kraj, které vzrostly o 66–73 % ve stálých cenách. Jejich vývoj se pak v letech 2006–2019 dále akceleroval, když Středočeský kraj dosáhl v roce 2019 v reálném vyjádření v roce 247 % hodnoty roku 1995 a dokonce tak těsně předstihl růst hl. m. Prahy s jejími 245 % hodnoty roku 1995. Na druhé straně, Karlovarský kraj je v roce 2019 na úrovni 103,2 % roku 1995. To znamená, že v Karlovarském kraji nebyl prakticky žádný hospodářský růst v uplynulých 28 letech (HDP reálně vzrostl o 3,2 % za 23 let dohromady), zatímco Praha a Středočeský kraj průměrně ročně rostly o 4 % ročně (tento průměr zahrnuje i období různých ekonomických recesí!). Vezmeme-li v úvahu, že Karlovarský kraj je dlouhodobě nejchudším regionem, znamená to, že ke konvergenci regionů v rámci ČR prakticky nedochází, regiony naopak poměrně silně divergují (rychleji rostou bohatší regiony). Karlovarský kraj je následován kraji Moravskoslezským a Ústeckým, které v roce 2019 dosáhly 128–129 % hodnoty roku 1995 (což znamená průměrný roční růst kolem jednoho procenta).

Meziregionální diference se tedy v České republice spíše prohlubují.

Graf 1.8 Regionální HDP, stálé ceny, 1995=100

Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka REG_HDP_SC_V, stav ke dni 25. 6. 2021.

2 Analýza rozdílů v odměňování podle nejvýznamnějších faktorů

Tato část studie přináší srovnání a analýzu rozdílů ve výdělcích podle nejvýznamnějších faktorů – osobnostních i dalších charakteristik. Datovým zdrojem jsou výsledky Informačního systému o průměrném výdělku, který je stručně představený v Příloze 1. Srovnání výdělků provádíme postupně podle věku a pohlaví, nejvyššího dosaženého vzdělání, územního členění a podle typu pracovní pozice (manuální a nemanuální pracovníci; podrobnější členění dle klasifikace CZ-ISCO). Srovnání provedeme ve třech časových průřezech. V roce 2014, který byl na začátku déletrvajících období poměrně robustního ekonomického růstu, v roce 2019, který byl naopak na jeho konci, a v roce 2020, který byl významně poznamenán nástupem pandemie covid-19. Vždy budeme navíc sledovat zvlášť mzdovou a zvlášť platovou sféru, neboť úroveň i vývojové tendence se v obou těchto sférách poměrně významně navzájem liší.

2.1 Rozdíly podle věku a pohlaví

Sledujme nejprve rozdíly ve mzdách podle věku a pohlaví v letech 2014, 2019 a 2020.

Tabulka 2.1 Průměrné výdělky ve mzdové sféře v roce 2014 podle pohlaví a věku, Kč

	muži	ženy	celkem
do 20 let	17 225	14 823	16 505
20 – 29 let	23 062	20 727	22 165
30 – 39 let	31 625	23 895	28 698
40 – 49 let	32 569	22 607	28 077
50 – 59 let	29 264	22 004	26 085
60 a více let	29 469	24 324	28 218
CELKEM	29 693	22 545	26 804

Zdroj: ISPV

Tabulka 2.2 Průměrné výdělky ve mzdové sféře v roce 2019 podle pohlaví a věku, Kč

	muži	ženy	celkem
do 20 let	23 444	21 126	22 520
20 – 29 let	32 444	28 580	30 930
30 – 39 let	41 030	32 582	37 955
40 – 49 let	43 248	31 670	38 084
50 – 59 let	38 628	29 434	34 570
60 a více let	36 898	30 607	34 922
CELKEM	39 358	30 756	35 855

Zdroj: ISPV

Tabulka 2.3 Průměrné výdělky ve mzdové sféře v roce 2020 podle pohlaví a věku, Kč

	muži	ženy	celkem
do 20 let	24 412	21 976	23 491
20 – 29 let	33 554	30 030	32 183
30 – 39 let	42 480	34 498	39 673
40 – 49 let	45 108	33 837	40 143
50 – 59 let	40 220	31 301	36 285
60 a více let	38 593	32 243	36 531
CELKEM	40 994	32 651	37 627

Zdroj: ISPV

Nejvyšší mzdy dosahují zaměstnanci ve věkových skupinách 30–39 let a 40–49 let, nejnižší průměrné mzdy naopak zaznamenáváme v nejmladších a částečně i v nejstarších věkových skupinách. Rozdíly jsou poměrně výrazné, například zaměstnanec ve věku 40–49 let dosahuje o čtvrtinu vyšší průměrné mzdy oproti zaměstnanci ve věkové skupině 20–29 let. Na první pohled si však všimneme rozdílu mezi muži a ženami. Zatímco muži dosahují mzdového vrcholu ve věku 40–49 let, ženy jej dosahují již o deset let dříve a jejich průměrné mzdy jsou již ve skupině 40–49 let mírně nižší oproti skupině 30–39 let. Tento fenomén platil ve všech třech srovnávaných časových obdobích.

Podívejme se nyní na vývoj mezi jednotlivými obdobími. Absolutní hodnoty rozdílů nejsou přímo srovnatelné, srovnání let 2019 a 2020 může být ovlivněno nástupem pandemie; na druhé straně, cílem není srovnávat „absolutní čísla“, ale dívat se, jaké jsou rozdíly mezi muži a ženami a jaké jsou rozdíly dle jednotlivých věkových skupin. Data pro období 2019/2014 jsou přepočtena pomocí geometrického průměru na průměrný roční růst.

Tabulka 2.4 Vývoj průměrných mezd v jednotlivých věkových skupinách ve mzdové sféře (pro období 2019/2014 průměrný roční růst)

	2019/2014 muži	2019/2014 ženy	2019/2014 celkem	2020/2019 muži	2020/2019 ženy	2020/2019 celkem
do 20 let	1,064	1,073	1,064	1,041	1,040	1,043
20 – 29 let	1,071	1,066	1,069	1,034	1,051	1,041
30 – 39 let	1,053	1,064	1,058	1,035	1,059	1,045
40 – 49 let	1,058	1,070	1,063	1,043	1,068	1,054
50 – 59 let	1,057	1,060	1,058	1,041	1,063	1,050
60 a více let	1,046	1,047	1,044	1,046	1,053	1,046
CELKEM	1,058	1,064	1,060	1,042	1,062	1,049

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Z tabulky 2.4 vidíme, že mzdový vývoj v období 2014–2019 se významně neliší v jednotlivých skupinách. Ženy dohánějí muže pouze o cca 0,5 procentního bodu ročně. Mírné zaostávání vývoje sledujeme u nejstarších věkových skupin. Při srovnání období 2019–2020 nás zaujme, že nástup covid-19 neměl tak zásadní vliv na výši výdělků. V průměru rostly o 4,9 % ročně, tedy jen o jeden procentní bod pomaleji proti průměrnému ročnímu růstu v předchozím hospodářsky velmi silném období. V roce 2020 došlo k výraznějšímu přiblížení výdělků žen oproti mužům, tempo růstu bylo o dva procentní body silnější. Podle věku zde výrazné rozdíly nevidíme.

Tabulka 2.5 Rozdíly v průměrných mzdách mužů a žen v letech 2014, 2019 a 2020

	Ž/M 2014	Ž/M 2019	Ž/M 2020
do 20 let	0,861	0,901	0,900
20 – 29 let	0,899	0,881	0,895
30 – 39 let	0,756	0,794	0,812
40 – 49 let	0,694	0,732	0,750
50 – 59 let	0,752	0,762	0,778
60 a více let	0,825	0,830	0,835
CELKEM	0,759	0,781	0,796

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

Výše uvedené se projevuje i při srovnání výše výdělků mužů a žen. Zatímco v roce 2014 byl rozdíl ve výši výdělků 24,1 %, v roce 2020 klesl na 20,4 %. Největší rozdíly jsou přitom ve věkové kategorii 40–49 let, kde v roce 2014 činil 30,6 %, v roce 2020 již „jen“ 25 %. Nejmenší rozdíly jsou dlouhodobě v obou nejmladších věkových skupinách, v roce 2020 se pohybují již jen na úrovni okolo 10 %.

Nyní přejdeme na platovou sféru.

Tabulka 2.6 Průměrné výdělků v platové sféře v roce 2014 podle pohlaví a věku, Kč

	muži	ženy	celkem
do 20 let	11 799	14 162	12 904
20 – 29 let	22 359	21 921	22 097
30 – 39 let	29 371	24 178	26 432
40 – 49 let	32 795	24 959	27 325
50 – 59 let	30 934	26 179	27 452
60 a více let	30 928	28 330	29 566
CELKEM	29 948	25 130	26 794

Zdroj: ISPV

Tabulka 2.7 Průměrné výdělky v platové sféře v roce 2019 podle pohlaví a věku, Kč

	muži	ženy	celkem
do 20 let	18 883	23 593	21 509
20 – 29 let	33 472	32 047	32 611
30 – 39 let	42 469	35 163	38 306
40 – 49 let	46 133	36 017	39 202
50 – 59 let	44 254	37 851	39 591
60 a více let	42 370	39 564	40 680
CELKEM	42 982	36 497	38 699

Zdroj: ISPV

Tabulka 2.8 Průměrné výdělky v platové sféře v roce 2020 podle pohlaví a věku, Kč

	muži	ženy	celkem
do 20 let	21 586	27 079	24 793
20 – 29 let	36 839	36 280	36 506
30 – 39 let	45 894	38 940	41 946
40 – 49 let	49 636	40 054	43 097
50 – 59 let	47 941	41 825	43 495
60 a více let	45 772	43 466	44 356
CELKEM	46 509	40 521	42 555

Zdroj: ISPV

Faktor věku působí v platové sféře jinak než ve sféře mzdové, průměrné platy totiž s věkem průběžně rostou a Nejvyšších platů dosahují zaměstnanci ve věkové skupině 60 a více let. V roce 2014 jsme viděli výrazné strukturální rozdíly mezi muži a ženami. Zatímco muži dosahují platového vrcholu ve věkové skupině 40–49 let, u žen je to až ve skupině 60+ let, patrně vlivem automatu platových stupňů. V roce 2019 a 2020 vycházejí obdobně.

Podívejme se opět na vývoj mezi jednotlivými obdobími.

Tabulka 2.9 Vývoj průměrných platů v jednotlivých věkových skupinách v platové sféře (pro období 2019/2014 průměrný roční růst)

	2019/2014 muži	2019/2014 ženy	2019/2014 celkem	2020/2019 muži	2020/2019 ženy	2020/2019 celkem
do 20 let	1,099	1,107	1,108	1,143	1,148	1,153
20 – 29 let	1,084	1,079	1,081	1,101	1,132	1,119
30 – 39 let	1,077	1,078	1,077	1,081	1,107	1,095
40 – 49 let	1,071	1,076	1,075	1,076	1,112	1,099
50 – 59 let	1,074	1,077	1,076	1,083	1,105	1,099
60 a více let	1,065	1,069	1,066	1,080	1,099	1,090
CELKEM	1,075	1,077	1,076	1,082	1,110	1,100

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Na první pohled je patrné, že platový vývoj je výrazně rychlejší oproti vývoji mzdovému. V období 2014–2019 platy průměrně ročně rostly o 7,6 %, v roce 2020 tento růst ještě akceleroval na rovných 10,0 %. V období 2014–2019 se příliš nelišil vývoj mezi muži a ženami (rozdíl v tempu zanedbatelných 0,2 procentního bodu), z hlediska věkových skupin se průměrné roční tempo růstu s věkem snižovalo (platy mladých rostly rychleji). V roce 2020 pak ženy začaly dohánět muže výrazně rychleji, jejich platy rostly v průměru o tři procentní body rychleji než u mužů (11,0 % vs. 8,2 %). Jak v případě mužů, tak v případě žen došlo k nejrychlejšímu nárůstu (přes 14 %) v nejmladší věkové skupině do 20 let.

Tabulka 2.10 Rozdíly v průměrných platech mužů a žen v letech 2014, 2019 a 2020

	Ž/M 2014	Ž/M 2019	Ž/M 2020
do 20 let	1,200	1,249	1,254
20 – 29 let	0,980	0,957	0,985
30 – 39 let	0,823	0,828	0,848
40 – 49 let	0,761	0,781	0,807
50 – 59 let	0,846	0,855	0,872
60 a více let	0,916	0,934	0,950
CELKEM	0,839	0,849	0,871

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

Poslední tabulkou v této části je srovnání průměrných platů mužů a žen. Opět zde dochází k přibližování, kdy v roce 2014 byly platy žen nižší o 16,1 % než platy mužů, v roce 2020 se tento rozdíl snížil na 12,9 %. Pokud jde o věkové skupiny, tak v nejmladší věkové skupině jsou platy žen dokonce vyšší (o 20–25 %), největší rozdíl je stejně jako v případě mezd ve věkové skupině 40–49 let. I zde však v posledních šesti letech došlo ke snížení rozdílů. Ve věkových skupinách 20–29 let a 60+ let jsou rozdíly poměrně malé, ve skupině 20–29 let je rozdíl v roce 2020 pouze 1,5 %.

2.2 Rozdíly podle vzdělání

V této části analyzujeme vývoj průměrných mezd podle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání. Systém ISPV údaje člení do pěti stupňů (základní a nedokončené; střední bez maturity; střední s maturitou; vyšší odborné a bakalářské; vysokoškolské) a dále je zde skupina osob, jejichž vzdělání není uvedeno. V terminologii ISPV se přitom pod pojmem „Vysokoškolské vzdělání“ vzdělání rozumí vzdělání magisterské (ať už „dlouhé“, tedy pětileté či šestileté, nebo navazující dvouleté) či vzdělání doktorské (zakončené titulem Ph.D. nebo obdobným). Tabulky v této studii jsou pro lepší přehlednost upravené, používáme označení „Magisterské a doktorské“. Využijeme stejné tři roky pro srovnání jako u věku a pohlaví, tedy

roky 2014, 2019 a 2020. Opět provedeme analýzu zvláště pro mzdovou a zvláště pro platovou sféru.

Tabulka 2.11 Průměrné mzdy v mzdové sféře podle nejvyššího dosaženého vzdělání v letech 2014, 2019 a 2020, Kč

	2014	2019	2020
Základní a nedokončené	17 881	24 893	26 804
Střední bez maturity	20 717	28 507	29 846
Střední s maturitou	26 443	35 169	36 705
Vyšší odborné a bakalářské	31 470	42 316	44 882
Magisterské a doktorské	47 158	58 908	60 841
Neuvedeno	24 505	28 535	28 784
CELKEM	26 804	35 855	37 627

Zdroj: ISPV

Rozdíly v odměňování podle dosaženého vzdělání jsou poměrně výrazné. V roce 2020 dosáhla průměrná mzda zaměstnance s nejméně magisterským vzděláním 60 841 Kč, zatímco mzda se středním vzděláním bez maturity byla v průměru pouze poloviční (29 846 Kč). Skupina osob se středním vzděláním bez maturity je přitom velmi početně zastoupená, pracuje zde téměř milion osob (986 tisíc). Nejpočetnější skupinou, byť jen velmi těsně, je skupina zaměstnanců se středním vzděláním s maturitou (1 017 tis. osob).

Tabulka 2.12 Vývoj průměrných mezd v jednotlivých vzdělanostních skupinách (v případě období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

	2019/2014	2020/2019
Základní a nedokončené	1,068	1,077
Střední bez maturity	1,066	1,047
Střední s maturitou	1,059	1,044
Vyšší odborné a bakalářské	1,061	1,061
Magisterské a doktorské	1,045	1,033
Neuvedeno	1,031	1,009
CELKEM	1,060	1,049

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

V tabulce 2.12 můžeme srovnat vývoj jak mezi dvěma obdobími, tak napříč vzdělanostními skupinami. Pandemický rok 2020 přinesl pouze velmi malé snížení tempa růstu průměrného výdělku ve mzdové sféře, tempo ročního růstu se oproti průměru z předchozích let snížilo jen o 1,1 procentního bodu. Pokud jde o strukturu, všimněme si, že nejrychleji rostly mzdy u nejméně vzdělaných skupin pracovníků, přičemž ale rozdíly nejsou nějak dramaticky významné.

Stejně jako ve studii Fischer, Doseděl, Vltavská (2019) i zde ověříme dopad změny vzdělanostní struktury na celkové tempo růstu výdělků ve mzdové sféře. Aparát indexního rozkladu, podrobně popsany v citované studii, uvádíme v příloze 3.

Tabulka 2.13 Vzdělanostní struktura pracovní síly ve mzdové sféře v letech 2014, 2019 a 2020, pracovníci (tis.)

	2014	2019	2020
Základní a nedokončené	171,3	209,1	212,3
Střední bez maturity	1 111,9	1 087,8	985,5
Střední s maturitou	1 033,7	1 075,1	1 017,7
Vyšší odborné a bakalářské	99,2	148,1	147,2
Magisterské a doktorské	411,5	463,8	455,6
Neuvedeno	73,3	85,4	83,5
CELKEM	2 900,8	3 069,3	2 901,7

Zdroj: ISPV

Tabulka 2.13 uvádí vzdělanostní strukturu pracovníků ve mzdové sféře. S výjimkou mírného nárůstu počtu osob se základním vzděláním vidíme, že těžiště pracovníků se přesouvá od méně vzdělaných ke vzdělanějším, což by mohlo pozitivně ovlivnit mzdový vývoj na úrovni průměrné hodnoty.

S využitím aparátu uvedeného v příloze 3 docházíme k závěru, že se hypotéza o vlivu změny vzdělanostní struktury na vývoj průměrné mzdy nepotvrdila. K průměrnému ročnímu růstu mzdy v období 2014–2019 o 6,0 % přispívá vývoj v jednotlivých vzdělanostních skupinách 5,75 %, zatímco změna vzdělanostní struktury jen 0,23 %. Příčina zřejmě bude spočívat právě v nárůstu počtu i podílu osob s pouze základním vzděláním či bez něj, jejichž mzdy jsou ve srovnání s ostatními velmi nízké. Pro úplnost dodejme, že tyto výsledky odpovídají první variantě rozkladu popsaného v příloze.

Pokud jde o srovnání 2019–2020, zde k celkovému růstu průměrné mzdy o 4,9 % přispívá změna v jednotlivých vzdělanostních skupinách o 4,37 % a změna struktury o 0,55 %. Ještě uvedme, že výrazný vliv změny vzdělanostní struktury lze zachytit v období 2011–2014 (srov. Fischer, Doseděl, Vltavská, 2019, s. 54), kdy se oba vlivy podílely na růstu mezd stejnou měrou.

Nyní můžeme přejít na platovou sféru (tabulky 2.14 až 2.16).

Tabulka 2.14 Průměrné platy v platové sféře podle nejvyššího dosaženého vzdělání v letech 2014, 2019 a 2020, Kč

	2014	2019	2020
Základní a nedokončené	14 354	22 053	25 927
Střední bez maturity	17 222	25 487	29 021
Střední s maturitou	25 560	36 341	39 854
Vyšší odborné a bakalářské	28 327	40 613	44 987
Magisterské a doktorské	34 617	48 870	52 872
Neuvedeno	25 632	34 937	39 308
CELKEM	26 794	38 699	42 555

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Průměrné platy osob s magisterským či doktorským vzděláním byly v roce 2020 o 82 % vyšší oproti zaměstnancům se středním vzděláním bez maturity. Pokud bychom srovnání provedli oproti pracovníkům se středním vzděláním s maturitou, činí platová prémie pouze 33 %. Všimněme si, že ve mzdové sféře (tabulka 2.11) je tato mzdová prémie za dosažení magisterského vzdělání na úrovni 66 %, tedy ve srovnání s platovou sférou dvojnásobná.

Tabulka 2.15 Vývoj průměrných platů v jednotlivých vzdělanostních skupinách (v případě období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

	2019/2014	2020/2019
Základní a nedokončené	1,090	1,176
Střední bez maturity	1,082	1,139
Střední s maturitou	1,073	1,097
Vyšší odborné a bakalářské	1,075	1,108
Magisterské a doktorské	1,071	1,082
Neuvedeno	1,064	1,125
CELKEM	1,076	1,100

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Průměrné platy průměrně ročně rostly nejrychleji v nejméně vzdělaných skupinách, což se týká jak období 2014–2019, tak období 2019–2020. Důvodem je zřejmě pokračující růst minimální a následně i zaručené mzdy, který nejvíce ovlivňuje právě mzdy a platy nejhůře odměňovaných pracovníků.

Pokud jde o vzdělanostní strukturu (tabulka 2.16), nelze přehlédnout nárůst počtu pracovníků v platové sféře o cca 5 % mezi lety 2014 a 2019. Velmi mírně narostl počet a podíl pracovníků s magisterským a doktorským vzděláním.

Tabulka 2.16 Vzdělanostní struktura pracovní síly v platové sféře v letech 2014, 2019 a 2020, pracovníci (tis.)

	2014	2019	2020
Základní a nedokončené	22,8	18,6	18,7
Střední bez maturity	90,6	91,7	91,8
Střední s maturitou	240,6	245,0	242,9
Vyšší odborné a bakalářské	59,8	73,9	75,1
Magisterské a doktorské	176,7	199,4	202,0
Neuvedeno	21,6	18,6	17,1
CELKEM	612,1	647,2	647,7

Zdroj: ISPV

Indexní rozklad vede ke zjištění, že na průměrném ročním růstu průměrného platu v období 2014–2019 o 7,63 % se podílel růst v jednotlivých vzdělanostních skupinách o 7,3 % a změna vzdělanostní struktury o 0,27 %. U období 2019–2020 je již změna vzdělanostní struktury zanedbatelná, k 10% růstu průměrného platu přispívá pouze 0,13 %.

2.3 Rozdíly podle místa výkonu práce

I v této části se zaměříme na vybrané roky 2014, 2019 a 2020, nejprve se podíváme na mzdovou sféru a následně na sféru platovou.

Tabulka 2.17 Průměrné mzdy podle krajů v letech 2014, 2019 a 2020, Kč

	2014	2019	2020
Hlavní město Praha	35 415	35 651	42 478
Středočeský	25 943	27 186	34 605
Jihočeský	22 873	24 189	30 124
Plzeňský	23 691	25 741	32 479
Karlovarský	21 055	22 241	28 341
Ústecký	23 003	23 999	30 417
Liberecký	23 170	24 638	31 352
Královéhradecký	22 252	23 903	30 785
Pardubický	22 758	23 757	30 008
Vysočina	22 369	23 900	30 425
Jihomoravský	24 429	25 868	32 150
Olomoucký	22 192	23 497	29 080
Zlínský	22 367	23 485	30 036
Moravskoslezský	23 746	24 257	29 622
CELKEM	25 693	26 804	33 321

Zdroj: ISPV

Nepřekvapí nás, že nejvyšší mzdy jsou v hl. m. Praze. Ze statistického hlediska je to ovlivněné skutečností, že Praha je tzv. městským regionem, s výraznou mírou denní dojížděky nejen ze Středočeského kraje, ale například i z Plzně či z Liberce. Průměrná mzda se v Praze v roce 2020 pohybovala na úrovni 42 478 Kč, což je o cca 27,5 % výše oproti celorepublikovému průměru (tabulka 2.17). Na druhé straně žebříčku se nachází Karlovarský kraj, s hodnotou 28 341 Kč, tj. 15 % pod republikovým průměrem.

Srovnání v čase nám ukazuje, že mzdy v Praze rostou o něco pomaleji ve srovnání s národním průměrem, cca o jeden procentní bod ročně (tabulka 2.18). Toto je i v souladu s výsledky za období 2011–2014 (Fischer, Doseděl, Vltavská, 2019), dochází tedy k velmi pozvolnému sblížení mzdových úrovní v Praze a ostatních krajích České republiky.

Tabulka 2.18 Vývoj průměrných mezd v jednotlivých krajích mezi lety 2014 a 2020 (v období 2014 až 2019 se jedná o průměrný roční růst)

	2019/2014	2020/2019
Hlavní město Praha	1,052	1,039
Středočeský	1,064	1,035
Jihočeský	1,058	1,061
Plzeňský	1,060	1,048
Karlovarský	1,066	1,046
Ústecký	1,063	1,069
Liberecký	1,066	1,044
Královéhradecký	1,071	1,053
Pardubický	1,062	1,057
Vysočina	1,065	1,049
Jihomoravský	1,061	1,050
Olomoucký	1,061	1,054
Zlínský	1,065	1,047
Moravskoslezský	1,056	1,057
CELKEM	1,060	1,049

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Můžeme se podívat na vývoj regionální struktury zaměstnanosti (tabulka 2.19). Mezi lety 2014 a 2019 došlo k mírnému nárůstu zaměstnanosti jak v Praze, tak ve Středočeském kraji (zde o více než 10 %), na druhé straně nikoli na úkor výrazného poklesu v jiných krajích. Nelze tedy potvrdit hypotézu, že by se zaměstnanci stěhovali do krajů s vyšší mzdovou úrovní.

Tomu odpovídá i provedená indexní analýza (dle metodiky popsané v příloze 3), kdy přínos změny vzdělanostní struktury k růstu průměrné mzdy je na úrovni 0,13 % ročně v letech 2014–2019 a 0,2 % v roce 2020.

Tabulka 2.19 Zaměstnanost podle krajů v letech 2014, 2019 a 2020, mzdová sféra, tis. osob

	2014	2019	2020
Hlavní město Praha	553,6	585,4	567,1
Středočeský	299,0	339,0	322,2
Jihočeský	160,4	169,2	163,5
Plzeňský	154,7	165,7	155,0
Karlovarský	68,3	65,6	60,0
Ústecký	182,2	190,8	180,3
Liberecký	106,5	115,4	103,8
Královéhradecký	142,5	157,0	146,6
Pardubický	137,1	143,8	139,3
Vysočina	132,3	134,9	125,0
Jihomoravský	327,3	352,3	330,6
Olomoucký	161,0	166,2	156,0
Zlínský	155,5	167,2	159,1
Moravskoslezský	318,8	318,9	295,2
CELKEM	2 900,8	3 069,3	2 901,7

Zdroj: ISPV

Pojďme přejít k platové sféře. Nejvyšší platy jsou opět dosaženy v hl. m. Praze (49 111 Kč), na rozdíl od mzdové sféry však není možné označit žádný kraj, který by v odměňování výrazně zaostával (tabulka 2.20). Mezikrajské rozdíly jsou v platové sféře nižší než ve sféře mzdové.

Tabulka 2.20 Průměrné platy podle krajů v letech 2014, 2019 a 2020, Kč

	2014	2019	2020
Hlavní město Praha	31 913	45 840	49 111
Středočeský	25 091	36 377	39 881
Jihočeský	25 018	36 145	39 806
Plzeňský	27 389	39 290	43 622
Karlovarský	25 487	36 474	39 930
Ústecký	24 542	35 517	39 228
Liberecký	24 827	36 311	39 801
Královéhradecký	25 962	37 613	41 620
Pardubický	24 425	35 388	38 925
Vysočina	25 238	36 849	41 487
Jihomoravský	26 187	38 188	42 460
Olomoucký	25 748	37 516	41 744
Zlínský	24 338	35 201	39 202
Moravskoslezský	25 940	37 244	41 537
CELKEM	26 789	38 699	42 555

Zdroj: ISPV

Tabulka 2.21 Vývoj průměrných platů v jednotlivých krajích mezi lety 2014 a 2020 (v období 2014 až 2019 se jedná o průměrný roční růst)

	2019/2014	2020/2019
Hlavní město Praha	1,075	1,071
Středočeský	1,077	1,096
Jihočeský	1,076	1,101
Plzeňský	1,075	1,110
Karlovarský	1,074	1,095
Ústecký	1,077	1,104
Liberecký	1,079	1,096
Královéhradecký	1,077	1,107
Pardubický	1,077	1,100
Vysočina	1,079	1,126
Jihomoravský	1,078	1,112
Olomoucký	1,078	1,113
Zlínský	1,077	1,114
Moravskoslezský	1,075	1,115
CELKEM	1,076	1,100

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Vývoj průměrných platů (tabulka 2.21) byl v období 2014–2019 prakticky stejný ve všech regionech, regionální rozdíly byly spíše na hranici zaokrouhlení (7,4–7,9 %). V roce 2020 pak nejméně rostly platy v hl. m. Praze (7,1 %), nejvíce v Kraji Vysočina (12,6 %).

Tabulka 2.22 Zaměstnanost podle krajů v letech 2014, 2019 a 2020, platová sféra, tis. osob

	2014	2019	2020
Hlavní město Praha	122,5	127,3	127,5
Středočeský	51,0	56,3	56,9
Jihočeský	33,3	35,6	35,6
Plzeňský	32,1	33,7	33,8
Karlovarský	14,5	15,1	15,1
Ústecký	44,6	46,4	46,0
Liberecký	21,3	21,9	22,0
Královéhradecký	31,7	33,6	33,7
Pardubický	25,8	27,8	28,0
Vysočina	29,4	31,2	30,9
Jihomoravský	73,7	78,1	78,6
Olomoucký	37,3	40,6	40,8
Zlínský	27,5	28,6	28,5
Moravskoslezský	67,5	71,2	70,5
CELKEM	612,2	647,2	647,2

Zdroj: ISPV

Strukturu zaměstnanosti (tabulka 2.22) byla v uvedeném období stabilní, což vede k prakticky nulovému vlivu změn struktury na celkovou výši průměrného platu (index struktury je téměř roven jedné). Mezikrajské rozdíly se v čase příliš nesnižují.

2.4 Rozdíly podle typu vykonávané profese

V této části budeme sledovat rozdílnost průměrných mezd podle vykonávané profese dle klasifikace CZ-ISCO a jejich vývoj jak v období silného hospodářského růstu 2014–2019, tak při nástupu pandemického roku 2020. Nepřekvapí nás, že nejvyšší průměrné výdělky jsou dosaženy v kategorii řídicích pracovníků (87 242 Kč v roce 2020), nejnižší naopak u pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (22 440 Kč v roce 2020).

Tabulka 2.23 Průměrné mzdy podle typu vykonávané profese, mzdová sféra, Kč

		2014	2019	2020
1	Řídící pracovníci	62 146	83 051	87 242
11	Nejvyšší představitelé společností	93 883	135 643	138 595
12	Řídící pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností	76 691	95 051	99 047
13	Řídící pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	58 379	79 992	84 901
14	Řídící pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	33 950	52 619	53 876
2	Specialisté	43 291	56 845	59 483
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	41 172	54 455	56 192
22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	35 663	47 328	52 404
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	38 291	49 157	49 966
24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	48 684	63 942	65 888
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	50 558	66 753	71 258
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	33 443	42 536	43 727
3	Techničtí a odborní pracovníci	29 771	39 543	40 835
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	31 150	41 313	41 940
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	21 818	31 179	34 873
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	30 159	39 619	40 666
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	21 653	30 460	31 237
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	36 480	46 038	48 906
4	Úředníci	22 372	29 286	30 626
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	20 915	26 787	27 903
42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	21 825	28 553	29 493
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	24 064	32 030	33 675
44	Ostatní úředníci	21 430	27 885	29 679
5	Pracovníci ve službách a prodeji	15 933	23 765	25 303

51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	14 884	22 618	23 343
52	Pracovníci v oblasti prodeje	16 813	25 058	26 174
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb.oblastech	16 643	24 847	28 905
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	14 192	20 481	22 707
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	19 330	25 691	27 016
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	19 387	25 747	27 056
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	18 859	25 180	26 595
7	Řemeslníci a opraváři	22 787	31 228	32 123
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	20 022	27 487	28 519
72	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	24 211	33 438	34 126
73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	21 115	28 769	29 337
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	25 893	34 432	35 728
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	18 634	25 849	26 791
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	21 846	29 757	30 979
81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	23 046	30 823	31 980
82	Montážní dělníci výrobků a zařízení	21 010	28 881	30 207
83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	21 383	29 521	30 758
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	15 759	21 122	22 440
91	Uklízeči a pomocníci	12 679	17 363	18 878
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	15 978	21 714	22 699
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb.oborech	17 387	23 108	24 509
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	12 456	17 669	18 961
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	15 605	21 820	22 787
	CELKEM - mzdová sféra ČR	26 804	35 855	37 627

Zdroj: ISPV.

Sledujme nyní vývoj, který pro období 2014–2019 přepočteme na průměrnou meziroční změnu.

Tabulka 2.24 Vývoj průměrných mezd 2014–2020, mzdová sféra (pro období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

		2019/2014	2020/2019
1	Řídicí pracovníci	1,060	1,050
11	Nejvyšší představitelé společností	1,076	1,022
12	Řídicí pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpúr. činnosti	1,044	1,042
13	Řídicí pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	1,065	1,061
14	Řídicí pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	1,092	1,024
2	Specialisté	1,056	1,046
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	1,058	1,032
22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	1,058	1,107
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	1,051	1,016
24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	1,056	1,030
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	1,057	1,067

26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	1,049	1,028
3	Techničtí a odborní pracovníci	1,058	1,033
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	1,058	1,015
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	1,074	1,118
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	1,056	1,026
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	1,071	1,025
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	1,048	1,062
4	Úředníci	1,055	1,046
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	1,051	1,042
42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	1,055	1,033
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	1,059	1,051
44	Ostatní úředníci	1,054	1,064
5	Pracovníci ve službách a prodeji	1,083	1,065
51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	1,087	1,032
52	Pracovníci v oblasti prodeje	1,083	1,045
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb. oblastech	1,083	1,163
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	1,076	1,109
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	1,059	1,052
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	1,058	1,051
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	1,060	1,056
7	Řemeslníci a opraváři	1,065	1,029
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	1,065	1,038
72	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	1,067	1,021
73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	1,064	1,020
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	1,059	1,038
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	1,068	1,036
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	1,064	1,041
81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	1,060	1,038
82	Montážní dělníci výrobků a zařízení	1,066	1,046
83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	1,067	1,042
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	1,060	1,062
91	Uklízeči a pomocníci	1,065	1,087
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	1,063	1,045
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb. oborech	1,059	1,061
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	1,072	1,073
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	1,069	1,044
	CELKEM - mzdová sféra ČR	1,060	1,049

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Jak jsme již uvedli výše, průměrná mzda v období 2014–2019 v průměru ročně rostla o 6 %, v roce 2020 pak meziročně vzrostla o 4,9 %. Podíváme-li se na vývoj v rámci skupin profesí dle nejhrubšího třídění klasifikace CZ-ISCO, zjistíme, že růst byl v zásadě rovnoměrný ve všech skupinách. V obou obdobích byl mírně vyšší růst u pracovníků ve službách a prodeji (8,3 % v období 2014–2019, 6,5 % v roce 2020). Z jednotlivých pracovních pozic si lze všimnout specialistů v oblasti zdravotnictví (+10,7 % v roce 2020) a odborných pracovníků v oblasti zdravotnictví (+7,4 % průměrně v období 2014–2019, +11,8 % v roce 2020).

Ještě se podívejme na strukturu pracovníků dle pracovních pozic (tabulka 2.25). Nejvíce pracovníků pracovalo se skupině Techničtí a odborní pracovníci (614,6 tis. osob), během období 2014–2019 nedošlo k tak zásadní změně, aby významnějším způsobem ovlivnila průměrnou mzdu. V roce 2020 si všimneme mírného úbytku pracovníků v oblastech zasazených pandemií (pracovníci ve službách a prodeji) a částečně i na nekvalifikovaných pracovních pozicích v kategoriích 8 a 9. To strukturálně přispělo k navýšení průměrné mzdy. Celkově průměrná mzda v roce 2020 meziročně vzrostla o 4,9 %, k čemuž o 4,2 % přispěl růst průměrné mzdy v jednotlivých kategoriích a o 0,7 % změna struktury pracovníků.

Tabulka 2.25 Struktura pracovní síly dle pracovních pozic, mzdová sféra

		2014	2019	2020
1	Řídící pracovníci	127,6	119,3	111,8
11	Nejvyšší představitelé společností	10,0	6,3	5,9
12	Řídící pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností	36,7	36,3	34,2
13	Řídící pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	58,6	57,7	54,3
14	Řídící pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	22,3	18,5	17,2
2	Specialisté	298,1	358,4	356,1
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	86,3	97,4	98,1
22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	29,2	42,8	41,5
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	28,9	33,7	33,8
24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	81,9	90,2	88,7
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	47,6	66,4	67,3
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	24,2	27,8	26,7
3	Techničtí a odborní pracovníci	573,5	634,6	614,6
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	198,9	228,6	218,5
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	62,6	62,6	61,9
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	269,2	290,6	280,1
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	11,4	15,8	14,8
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	31,5	37,0	39,3
4	Úředníci	253,9	276,4	262,2
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	86,7	92,1	89,4

42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	48,0	55,5	49,9
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	100,5	108,9	104,2
44	Ostatní úředníci	18,7	19,9	18,7
5	Pracovníci ve službách a prodeji	350,3	377,4	336,3
51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	92,4	104,0	85,9
52	Pracovníci v oblasti prodeje	190,8	196,3	183,2
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb.oblastech	18,8	28,8	29,6
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	48,4	46,7	37,6
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	29,9	28,2	27,7
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	26,6	25,6	25,3
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	3,3	2,2	2,4
7	Řemeslníci a opraváři	479,9	462,2	434,4
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	79,3	78,2	77,5
72	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	251,4	235,8	220,4
73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	17,6	18,2	17,0
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	60,3	60,1	58,5
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	71,4	70,0	61,1
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	524,7	611,9	572,2
81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	173,0	183,1	166,3
82	Montážní dělníci výrobků a zařízení	119,7	147,2	139,9
83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	231,9	281,6	266,0
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	168,4	200,9	186,4
91	Uklízeči a pomocníci	45,1	56,9	55,6
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	6,0	6,9	7,0
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb.oborech	97,9	112,6	101,7
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	5,9	7,1	5,7
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	13,5	17,2	16,3
	CELKEM - mzdová sféra ČR	2900,8	3069,3	2901,7

Zdroj: ISPV.

Přejdeme nyní ke sféře platové (tabulka 2.26). I zde byly průměrné platy nejvyšší v kategorii řídicích pracovníků (67 792 Kč v roce 2020) a nejnižší u pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (22 132 Kč v roce 2020). Průměrný plat v platové sféře dosáhl v roce 2020 hodnoty 42 555 Kč, čímž poměrně výrazně přesáhl průměrnou mzdu ve sféře mzdové. K tomuto fenoménu se ještě vrátíme v další části.

Tabulka 2.26 Průměrné výdělky podle typu vykonávané profese, platová sféra, Kč

		2014	2019	2020
0	Zaměstnanci v ozbrojených silách	26 257	41 329	42 301
01	Generálové a důstojníci v ozbrojených silách	35 997	56 648	58 626
02	Poddůstojníci v ozbrojených silách	19 778	31 941	33 663
03	Zaměstnanci v ozbrojených silách (kr.generálů,důstojníků,poddůstojníků)	24 890	39 160	39 442
1	Řídící pracovníci	44 714	61 975	67 792
11	Nejvyšší státní úředníci, nejvyšší představitelé společností	50 810	73 880	78 139
12	Řídící pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpúr. činností	47 354	62 931	67 393
13	Řídící pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	43 233	60 564	67 110
14	Řídící pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	35 728	47 065	50 581
2	Specialisté	30 203	43 551	47 702
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	31 702	42 647	45 495
22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	43 490	63 711	73 358
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	26 772	39 370	43 207
24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	33 694	45 836	48 188
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	32 006	44 555	47 347
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	27 485	39 383	41 982
3	Techničtí a odborní pracovníci	27 966	40 149	44 307
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	25 232	34 768	37 474
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	28 582	44 165	52 873
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	28 637	40 389	43 599
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	22 929	33 639	37 042
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	26 293	36 849	39 692
4	Úředníci	24 182	33 090	35 613
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	22 879	31 924	34 528
42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	20 514	28 347	30 803
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	23 996	33 622	36 708
44	Ostatní úředníci	25 876	34 420	36 710
5	Pracovníci ve službách a prodeji	20 526	30 430	34 497
51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	16 287	23 896	26 980
52	Pracovníci v oblasti prodeje	18 974	26 430	28 766
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb.oblastech	18 764	29 437	34 782
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostražky	28 674	41 620	44 847
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	18 028	26 030	28 529
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	17 733	25 475	27 877
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	19 578	28 664	31 588
7	Řemeslníci a opraváři	20 213	28 080	30 687
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	19 804	27 609	29 705
72	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	20 466	28 065	30 716

73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	20 814	29 365	32 002
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	22 197	30 976	33 936
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	17 838	25 516	28 644
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	21 463	29 851	33 190
81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	17 272	24 721	28 449
83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	22 629	31 149	34 383
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	12 900	19 346	22 132
91	Uklízeči a pomocníci	12 836	18 756	21 760
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	14 993	21 784	24 225
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb.oborech	15 707	22 965	26 072
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	13 508	20 415	23 291
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	12 596	20 009	22 289
	CELKEM - platová sféra ČR	26 794	38 699	42 555

Zdroj: ISPV.

Nyní se zaměříme na vývoj platů v období 2014–2020 (tabulka 2.27), pro období 2014–2019 jsou hodnoty vyjádřeny opět v podobě průměrného ročního tempa růstu s využitím geometrického průměru. Celkově rostly platy v období 2014–2019 průměrně ročně o 7,6 %, v roce 2020 pak meziročně vzrostly o 10 %. V ozbrojených silách vidíme nadprůměrný růst v období 2014–2019 a naopak podprůměrný růst v roce 2020. Výdělky řídicích pracovníků rostly mírně podprůměrně, změna u specialistů odpovídala průměru. Podprůměrně rostly výdělky úředníků, nadprůměrně naopak výdělky pracovníků ve službách a prodeji (+13,4 % v roce 2020). Nadprůměrně též rostly výdělky méně kvalifikovaných pracovníků, v roce 2020 takto vzrostly platy pomocných a nekvalifikovaných pracovníků o 14,4 % meziročně.

Tabulka 2.27 Vývoj průměrných výdělků 2014–2020, platová sféra (pro období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

		2019/2014	2020/2019
0	Zaměstnanci v ozbrojených silách	1,095	1,024
01	Generálové a důstojníci v ozbrojených silách	1,095	1,035
02	Poddůstojníci v ozbrojených silách	1,101	1,054
03	Zaměstnanci v ozbrojených silách (kr.generálů,důstojníků,poddůstojníků)	1,095	1,007
1	Řídicí pracovníci	1,067	1,094
11	Nejvyšší státní úředníci, nejvyšší představitelé společností	1,078	1,058
12	Řídicí pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností	1,059	1,071
13	Řídicí pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	1,070	1,108
14	Řídicí pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	1,057	1,075
2	Specialisté	1,076	1,095
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	1,061	1,067
22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	1,079	1,151
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	1,080	1,097

24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	1,063	1,051
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	1,068	1,063
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	1,075	1,066
3	Techničtí a odborní pracovníci	1,075	1,104
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	1,066	1,078
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	1,091	1,197
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	1,071	1,079
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	1,080	1,101
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	1,070	1,077
4	Úředníci	1,065	1,076
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	1,069	1,082
42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	1,067	1,087
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	1,070	1,092
44	Ostatní úředníci	1,059	1,067
5	Pracovníci ve službách a prodeji	1,082	1,134
51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	1,080	1,129
52	Pracovníci v oblasti prodeje	1,069	1,088
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb. oblastech	1,094	1,182
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	1,077	1,078
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	1,076	1,096
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	1,075	1,094
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	1,079	1,102
7	Řemeslníci a opraváři	1,068	1,093
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	1,069	1,076
72	Kovodělníci, strojrenštní dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	1,065	1,094
73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	1,071	1,090
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	1,069	1,096
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	1,074	1,123
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	1,068	1,112
81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	1,074	1,151
83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	1,066	1,104
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	1,084	1,144
91	Uklízeči a pomocníci	1,079	1,160
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	1,078	1,112
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb. oborech	1,079	1,135
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	1,086	1,141
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	1,097	1,114
	CELKEM - platová sféra ČR	1,076	1,100

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

Tabulka 2.28 Struktura pracovní síly dle pracovních pozic, platová sféra

		2014	2019	2020
0	Zaměstnanci v ozbrojených silách	20,0	24,4	25,1
01	Generálové a důstojníci v ozbrojených silách	5,7	6,5	6,3
02	Poddůstojníci v ozbrojených silách	7,0	8,4	8,6
03	Zaměstnanci v ozbrojených silách (kr.generálů,důstojníků,poddůstojníků)	7,3	9,5	10,1
1	Řídící pracovníci	29,4	30,2	29,8
11	Nejvyšší státní úředníci, nejvyšší představitelé společností	4,0	3,4	3,4
12	Řídící pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpúr. činností	5,0	5,5	5,4
13	Řídící pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	19,3	20,1	19,8
14	Řídící pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	1,0	1,1	1,1
2	Specialisté	195,0	207,9	210,5
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	8,8	9,9	10,0
22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	27,0	27,6	27,1
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	118,2	127,3	130,6
24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	20,8	22,4	22,2
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	3,6	3,7	3,7
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	16,7	16,9	16,8
3	Techničtí a odborní pracovníci	177,2	181,2	177,5
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	11,9	11,9	11,7
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	33,1	32,2	31,6
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	117,0	120,9	118,3
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	12,2	12,8	12,6
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	3,0	3,4	3,4
4	Úředníci	33,6	38,4	38,4
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	12,5	14,1	14,3
42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	1,9	1,9	1,9
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	5,0	5,4	5,5
44	Ostatní úředníci	14,2	16,9	16,8
5	Pracovníci ve službách a prodeji	94,4	106,1	107,6
51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	35,8	36,4	36,3
52	Pracovníci v oblasti prodeje	1,3	1,4	1,4
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb.oblastech	31,5	42,8	43,9
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostražky	25,7	25,6	25,9
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	1,5	1,6	1,6
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	1,3	1,3	1,3
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	0,2	0,3	0,3
7	Řemeslníci a opraváři	7,5	7,6	7,6
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	2,2	2,2	2,2
72	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	2,6	2,8	2,8

73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	0,3	0,3	0,3
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	1,3	1,2	1,2
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	1,1	1,1	1,0
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	11,4	11,0	11,0
81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	2,5	2,2	2,2
83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	8,9	8,8	8,7
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	42,1	38,6	38,7
91	Uklízeči a pomocníci	24,6	24,5	24,8
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	0,3	0,3	0,3
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb.oborech	1,6	1,4	1,4
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	0,9	1,2	1,3
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	14,6	11,2	10,9
	CELKEM - platová sféra ČR	612,1	647,2	647,7

Zdroj: ISPV.

Struktura pracovní síly (tabulka 2.28) se nijak zvlášť nezměnila, dopad změny struktury pracovní síly na změnu průměrného výdělku byl zcela zanedbatelný.

V rámci této podkapitoly se ještě zaměříme na agregovanější data a podíváme se na rozdíly podle typu vykonávané profese při členění na manuální a nemanuální pracovníky. Inspirací jsou zde opět výsledky Fischera, Doseděla a Vltavské (2019) propočítané na datech 2011, 2014 a 2018. My se nyní pokusíme podobný výpočet, opět s využitím metodiky rozkladu indexu proměnlivého složení, provést pro datové sady 2014, 2019 a 2020.

Začneme mzdovou sférou a přehledem průměrných mezd podle typu vykonávané profese v členění na manuální a nemanuální pracovníky (tabulka 2.29).

Tabulka 2.29 Průměrné mzdy podle typu vykonávané práce ve mzdové sféře v letech 2014, 2019 a 2020, Kč

	2014	2019	2020
Manuální pracovníci	20 170	27 680	28 942
Nemanuální pracovníci	33 903	45 006	46 963
CELKEM	26 654	35 854	37 628

Zdroj: ISPV

Nemanuální pracovníci pobírali v roce 2020 průměrnou mzdu ve výši 46 963 Kč, zatímco manuální pracovníci pouze 28 942 Kč (tedy o 38,4 % nižší). Podíváme-li se na vývoj v čase (tabulka 2.30), vidíme, že rozdíly se v čase velmi mírně stírají. Mezi lety 2014 a 2019 rostly průměrné mzdy manuálních pracovníků průměrně ročně o 6,5 %, zatímco mzdy nemanuálních pouze o 5,8 %, v roce 2020 je pak rozdíl 0,3 procentního bodu ve prospěch manuálních pracovníků.

Tabulka 2.30 Vývoj průměrné mzdy manuálních a nemanuálních pracovníků mezi lety 2014-2020 (období 2014-2019 se jedná o průměrný roční růst)

	2019/2014	2020/2019
Manuální pracovníci	1,065	1,046
Nemanuální pracovníci	1,058	1,043
CELKEM	1,061	1,049

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Ještě se podívejme na strukturu pracovní síly ve mzdové sféře (tabulka 2.31). Ve všech třech sledovaných letech mírně převládají manuální pracovníci, v čase se struktura pracovní síly prakticky nemění.

Tabulka 2.31 Struktura pracovní síly dle vykonávané pozice, 2014–2020, mzdová sféra

	2014	2019	2020
Manuální pracovníci	1 481,3	1 621,2	1 503,1
Nemanuální pracovníci	1 324,9	1 448,1	1 398,6
CELKEM	2 806,2	3 069,3	2 901,7

Zdroj: ISPV.

Pojďme nyní přejít ke sféře platové. Průměrný plat nemanuálního pracovníka dosáhl v roce 2020 částky 45 766 Kč (tabulka 2.32), zatímco průměrný plat manuálního pracovníka pouze 29 684. To je o 35,1 % nižší, rozdíl mezi manuálními a nemanuálními pracovníky je tedy mírně nižší v platové sféře než ve sféře mzdové. Trend se přitom obrátil zejména díky razantnímu růstu platu manuálních pracovníků mezi lety 2019 a 2020.

Tabulka 2.32 Průměrné platy podle typu vykonávané práce v platové sféře v letech 2014, 2019 a 2020, Kč

	2014	2019	2020
Manuální pracovníci	17 165	25 913	29 684
Nemanuální pracovníci	29 295	41 895	45 766
CELKEM	26 788	38 699	42 556

Zdroj: ISPV

Podíváme-li se na vývoj (tabulka 2.33), zjistíme, že v obou obdobích rostly rychleji platy manuálních pracovníků oproti nemanuálním. V období 2014–2019 rozdíl činil cca jeden procentní bod ročně, v roce 2020 pak platy manuálních pracovníků rostly o pět procentních bodů rychleji.

Tabulka 2.33 Vývoj průměrného platu manuálních a nemanuálních pracovníků mezi lety 2014-2020 (období 2014-2019 se jedná o průměrný roční růst)

	2019/2014	2020/2019
Manuální pracovníci	1,086	1,146
Nemanuální pracovníci	1,074	1,092
CELKEM	1,076	1,100

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

V období 2014–2019 přibylo více pracovníků nemanuálních, mezi lety 2019 a 2020 je pak struktura pracovní síly stabilní (tabulka 2.34).

Tabulka 2.34 Struktura pracovní síly dle vykonávané pozice, 2014–2020, platová sféra

	2014	2019	2020
Manuální pracovníci	126,6	129,4	129,3
Nemanuální pracovníci	485,9	517,7	518,4
CELKEM	126,6	129,4	129,3

Zdroj: ISPV.

Nyní se pomocí rozkladu indexu proměnlivého složení pokusíme vysvětlit rozdíly v odměňování mezi mzdovou a platovou sférou.

Nejprve tyto rozdíly v odměňování mezi mzdovou a platovou sférou porovnejme (tabulka 2.35). V roce 2014 byl průměrný plat manuálního pracovníka v platové sféře na úrovni 85,1 % mzdy manuálního pracovníka ve sféře mzdové, zatímco průměrný plat nemanuálního pracovníka v platové sféře činil 86,4 % průměru nemanuálního pracovníka mzdové sféry. Během pěti let 2014–2019 se pracovníci v platové sféře výrazně pracovníkům mzdové sféry přiblížili, a to na 93,6 % (manuální), resp. 93,1 % (nemanuální). V roce 2020 pak manuální pracovníci platové sféry již své kolegy ve mzdové sféře předstihli (o 2,6 %), nemanuální se přiblížili na 97,5 %.

Podíváme-li se však na celkové rozdíly, zjistíme, že průměrný plat je ve všech třech obdobích vyšší než průměrná mzda. V roce 2014 o 0,5 %, v roce 2019 o 7,9 % a v roce 2020 o 13,1 %. K tomu přispívají jak rozdíly v odměňování, tak rozdíly ve složení pracovní síly.

Tabulka 2.35 Rozdíly v odměňování mezi platovou a mzdovou sférou, vztaženo vždy k průměrnému výdělku ve mzdové sféře

	2014	2019	2020
Manuální pracovníci	0,851	0,936	1,026
Nemanuální pracovníci	0,864	0,931	0,975
CELKEM	1,005	1,079	1,131

Zdroj: ISPV.

Použijeme opět metodiku rozkladu indexu proměnlivého složení, přičemž tento rozklad provedeme nikoli pro časové srovnání, ale pro srovnání prostorové. Metodický přístup je popsán v závěru přílohy 3. Tabulka 2.36 pak přináší výsledky, které jsou v jednotlivých letech poměrně rozdílné. V roce 2014 byly průměrné mzdy a platy prakticky stejné (rozdíl 0,5 % je zanedbatelný), nicméně jednotliví pracovníci byli hůře odměňováni v platové sféře (o 14 %), což bylo vykompenzováno efektem rozdílného složení pracovní síly (o 17 %). V roce 2019 se rozdíl v odměňování snížil na 6,7 % v neprospěch platové sféry, efekt složení pracovní síly mírně klesl na 15,7 %. V roce 2020 pak již manuální pracovníci v platové sféře dohnali své kolegy ve sféře mzdové, rozdíly v odměňování v rámci jednotlivých typů pracovních pozic se snížily na 0,5 %. Třináctiprocentní předstih platové sféry před mzdovou je pak prakticky výlučně způsoben rozdílem ve složení pracovní síly, kdy v platové sféře je zaměstnáván vyšší podíl (lépe placených) nemanuálních pracovníků.

Tabulka 2.36 Rozklad indexu proměnlivého složení pro vysvětlení rozdílu mezi průměrnou mzdou ve mzdové sféře a průměrným platem v platové sféře

	2014	2019	2020
Vliv rozdílu průměrných výdělků v jednotlivých sférách	0,859	0,933	0,995
Vliv rozdílné struktury mezi mzdovou a platovou sférou	1,170	1,157	1,137
Index průměrného platu k průměrné mzdě	1,005	1,079	1,131

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

2.5 Rozdíly podle státního občanství

Podívejme se, zda a případně jak se liší mzdový vývoj podle státního občanství, opět se zaměříme na roky 2014, 2019 a 2020. Nejvyšší mzdy podle státního občanství mají ve mzdové sféře občané Slovenské republiky, jejich průměrná mzda je oproti českým státním občanům vyšší cca o pětinu. K vysvětlení příčin tohoto rozdílu bychom potřebovali mít podrobnější údaje o pracovních pozicích i dalších osobnostních charakteristikách. Naopak nejnižší mzdy mají státní občané Ukrajiny (tabulka 2.37). Vývoj dle státního občanství byl v zásadě rovnoměrný, v roce 2020 došlo k výraznějšímu nárůstu mezd polských občanů (tabulka 2.38).

Pokud jde o strukturu pracovní síly, tak zde si všimneme výrazného nárůstu počtu zaměstnanců ukrajinské státní příslušnosti, jejichž počet vzrostl mezi lety 2014 a 2020 téměř čtyřnásobně (ze 14,3 tis. osob na 53,6 tis. osob, tabulka 2.39). Připomeňme nicméně, že ISPV zachycuje pouze zaměstnance vedené v tomto systému).

Tabulka 2.37 Průměrné mzdy v mzdové sféře podle státního občanství v letech 2014, 2019 a 2020, Kč

	2014	2019	2020
Česká republika	26 555	35 637	37 375
Slovensko	31 732	42 511	44 986
Ukrajina	19 486	26 828	28 311
Polsko	27 374	34 534	38 392
Rumunsko	27 032	31 001	32 802
Bulharsko	26 119	37 087	39 759
Ostatní	43 789	46 126	47 757
CELKEM	26 804	35 855	37 627

Zdroj: ISPV

Tabulka 2.38 Vývoj průměrných mezd podle státního občanství (v případě období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

	2019/2014	2020/2019
Česká republika	1,061	1,049
Slovensko	1,060	1,058
Ukrajina	1,066	1,055
Polsko	1,048	1,112
Rumunsko	1,028	1,058
Bulharsko	1,073	1,072
Ostatní	1,010	1,035
CELKEM	1,060	1,049

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 2.39 Struktura pracovní síly ve mzdové sféře v letech 2014, 2019 a 2020, pracovníci (tis.), podle státního občanství

	2014	2019	2020
Česká republika	2 787,4	2 853,5	2 682,6
Slovensko	52,7	69,5	66,9
Ukrajina	14,3	47,7	53,6
Polsko	9,9	22,5	18,2
Rumunsko	2,6	6,6	6,2
Bulharsko	2,5	7,0	6,5
Ostatní	31,4	62,5	67,7
CELKEM	2 900,8	3 069,3	2 901,7

Zdroj: ISPV

Podívejme se na sféru platovou.

Tabulka 2.40 Průměrné platy v platové sféře podle státního občanství v letech 2014, 2019 a 2020, Kč

	2014	2019	2020
Česká republika	26 758	38 631	42 456
Slovensko	33 687	49 047	56 173
Ukrajina	22 822	33 196	39 239
Polsko	22 434	37 240	45 646
Rumunsko	29 947	39 451	40 884
Bulharsko	24 901	36 434	39 646
Ostatní	28 439	40 284	44 337
CELKEM	26 794	38 699	42 555

Zdroj: ISPV

Tabulka 2.41 Vývoj průměrných platů podle státního občanství (v případě období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

	2019/2014	2020/2019
Česká republika	1,076	1,099
Slovensko	1,078	1,145
Ukrajina	1,078	1,182
Polsko	1,107	1,226
Rumunsko	1,057	1,036
Bulharsko	1,079	1,088
Ostatní	1,072	1,101
CELKEM	1,076	1,100

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 2.42 Struktura pracovní síly v platové sféře v letech 2014, 2019 a 2020, pracovníci (tis.), podle státního občanství

	2014	2019	2020
Česká republika	607,3	640,1	640,0
Slovensko	3,4	4,7	4,9
Ukrajina	0,5	1,1	1,4
Polsko	0,2	0,2	0,2
Rumunsko	0,1	0,2	0,2
Bulharsko	0,1	0,1	0,1
Ostatní	0,5	0,8	0,9
CELKEM	2 900,8	3 069,3	2 901,7

Zdroj: ISPV

Vývoj v platové sféře nás nijak zásadně nepřekvapí. Drtivou část pracovníků tvoří čeští státní příslušníci (tabulka 2.42). Nejvyšších platů opět dosahují slovenští státní občané (tabulka 2.41), pokud jde o vývoj, tak nejrychleji rostou platy státních příslušníků Polska (v roce 2020

meziročně o 22,6 %). Při interpretaci je ovšem potřeba určité obezřetnosti, neboť počet pozorování je velmi malý a výsledky tedy mohou být ovlivněny i nahodilostmi.

2.6 Rozdíly podle odvětví ekonomické činnosti

Poslední částí druhé kapitoly studie bude sledování rozdílů podle odvětví ekonomické na činnosti na úrovni jednotlivých sekcí odvětví NACE. Tabulka 2.43 přináší srovnání průměrných výdělků podle ekonomických odvětví ve mzdové sféře. Nejvyšší výdělků jsou dlouhodobě dosahované v odvětvích Informační a komunikační činnosti (64 425 Kč v roce 2020) a Peněžnictví a pojišťovnictví (62 092 Kč v roce 2020). Naopak nejnižší průměrný výdělek je zaznamenán v odvětví Ubytování, stravování a pohostinství (21 975 Kč v roce 2020).

Tabulka 2.43 Průměrné mzdy v mzdové sféře podle odvětví ekonomické činnosti v letech 2014, 2019 a 2020, Kč

		2014	2019	2020
A	Zemědělství, lesnictví a rybníkářství	22 244	29 090	30 779
B	Těžba a dobývání	33 104	39 749	40 611
C	Zpracovatelský průmysl	27 013	36 217	37 544
D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	41 966	51 167	53 794
E	Zásobování vodou, činnosti související s odpady	25 593	33 118	34 200
F	Stavebnictví	24 061	31 891	33 259
G	Obchod, opravy motorových vozidel	24 627	33 724	34 862
H	Doprava a skladování	24 800	33 274	34 375
I	Ubytování, stravování a pohostinství	14 401	21 510	21 975
J	Informační a komunikační činnosti	48 235	60 345	64 425
K	Peněžnictví a pojišťovnictví	49 333	61 426	62 092
L	Činnosti v oblasti nemovitostí	23 252	31 454	30 245
M	Profesní, vědecké a technické činnosti	33 166	43 316	44 655
N	Administrativní a podpůrné činnosti	17 928	24 784	27 280
O	Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	38 653	50 768	53 679
P	Vzdělávání	33 430	42 553	43 601
Q	Zdravotní a sociální péče	24 697	34 632	39 592
R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	21 168	32 583	31 434
S	Ostatní činnosti	20 986	27 285	28 473
	CELKEM	26 804	35 855	37 627

Zdroj: ISPV

Z hlediska vývoje (tabulka 2.44) bylo v letech 2014–2019 dosahováno nadprůměrného vývoje právě v nejhůře odměňovaném odvětví Ubytování, stravování a pohostinství, kdy předstih proti průměru celé České republiky činil 2,4 procentního bodu ročně. Dohánění se v roce 2020 zpomalilo vlivem nástupu pandemie covid-19, která právě tato odvětví nejvíce zasáhla (došlo

zde k růstu pouze o 2,2 % oproti celkovému růstu 4,9 %). Ještě hůře dopadli zaměstnanci ve mzdové sféře v odvětvích Činnosti v oblasti nemovitostí a Kulturní, zábavní a rekreační činnosti, kde došlo dokonce k meziročnímu poklesu o 3,8 %, resp. o 3,5 %. Naopak se v roce 2020 dařilo zaměstnancům odvětví Informační a komunikační činnosti (+6,8 %) a zejména v odvětví Zdravotní a sociální péče (meziročně +14,3 %). V roce 2020 výrazněji vzrostly mzdy i v odvětví Administrativní a podpůrné činnosti (meziročně +10,1 %). Vidíme tedy, že pandemický rok zasáhl jednotlivá odvětví, přesněji jejich zaměstnance, velmi nerovnoměrně.

Tabulka 2.44 Vývoj průměrných mezd podle odvětví ekonomické činnosti (v případě období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

		2019/2014	2020/2019
A	Zemědělství, lesnictví a rybníkářství	1,055	1,058
B	Těžba a dobývání	1,037	1,022
C	Zpracovatelský průmysl	1,060	1,037
D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	1,040	1,051
E	Zásobování vodou, činnosti související s odpady	1,053	1,033
F	Stavebnictví	1,058	1,043
G	Obchod, opravy motorových vozidel	1,065	1,034
H	Doprava a skladování	1,061	1,033
I	Ubytování, stravování a pohostinství	1,084	1,022
J	Informační a komunikační činnosti	1,046	1,068
K	Peněžnictví a pojišťovnictví	1,045	1,011
L	Činnosti v oblasti nemovitostí	1,062	0,962
M	Profesní, vědecké a technické činnosti	1,055	1,031
N	Administrativní a podpůrné činnosti	1,067	1,101
O	Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	1,056	1,057
P	Vzdělávání	1,049	1,025
Q	Zdravotní a sociální péče	1,070	1,143
R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1,090	0,965
S	Ostatní činnosti	1,054	1,044
	CELKEM	1,060	1,049

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Nejvíce zaměstnanců pracuje v odvětví Zpracovatelského průmyslu. Z hlediska vývoje struktury zaměstnanců došlo v roce 2020 k poměrně silnému meziročnímu propadu v odvětví Ubytování, stravování a pohostinství (z 108,3 tis. osob na 84,2 tis. osob), k výraznějšímu poklesu došlo i v Administrativních a podpůrných činnostech a zčásti ve Zpracovatelském průmyslu (tabulka 2.45).

Změna struktury pracovní síly neměla na vývoj průměrného výdělku v celé mzdové sféře významnější vliv. Naopak, v roce 2020 došlo vlivem změny složení pracovní síly k nárůstu průměrného výdělku ve mzdové sféře o 0,6 % tím, jak se zaměstnanci přesunuli z hůře

placených do lépe placených odvětví (zejména šlo o pokles počtu zaměstnanců v Ubytování, stravování a pohostinství a naopak o růst počtu i podílu zaměstnanců v Informačních a komunikačních činnostech).

Tabulka 2.45 Struktura pracovní síly ve mzdové sféře v letech 2014, 2019 a 2020, pracovníci (tis.), podle odvětví ekonomické činnosti

		2014	2019	2020
A	Zemědělství, lesnictví a rybnářství	91,1	86,6	83,8
B	Těžba a dobývání	28,6	21,3	19,7
C	Zpracovatelský průmysl	991,9	1 045,1	977,5
D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	28,2	32,9	32,4
E	Zásobování vodou, činnosti související s odpady	44,4	45,7	45,8
F	Stavebnictví	194,7	186,8	184,2
G	Obchod, opravy motorových vozidel	458,1	470,7	450,9
H	Doprava a skladování	220,7	239,5	227,3
I	Ubytování, stravování a pohostinství	96,1	108,3	84,2
J	Informační a komunikační činnosti	94,2	116,1	117,2
K	Peněžnictví a pojišťovnictví	67,7	68,7	68,0
L	Činnosti v oblasti nemovitostí	41,6	38,8	41,1
M	Profesní, vědecké a technické činnosti	142,4	161,7	154,7
N	Administrativní a podpůrné činnosti	149,3	170,6	146,8
O	Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	6,8	6,5	6,6
P	Vzdělávání	58,1	63,2	63,2
Q	Zdravotní a sociální péče	124,0	142,6	139,2
R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	22,8	22,2	19,6
S	Ostatní činnosti	40,2	42,2	39,7
	CELKEM	2 900,8	3 069,3	2 901,7

Zdroj: ISPV

Přejdeme nyní k platové sféře. Zde pracuje v některých odvětvích zcela zanedbatelný počet zaměstnanců, některé řádky tabulek 2.46 až 2.48 jsou proto nevyplněné.

Nejvyšší platy jsou i platové sféře dosaženy v odvětví Informačních a komunikačních činností, nicméně rozdíl oproti průměru ani oproti jiným odvětvím není tak výrazný jako ve sféře mzdové. Průměrný výdělek v odvětví Informačních a komunikačních činností byl v roce 2020 v platové sféře ve výši 57 278 Kč (tabulka 2.46). Druhým nejlépe placeným odvětvím bylo odvětví Zdravotní a sociální péče (48 978 Kč), následované Profesními, vědeckými a technickými činnostmi (47 909 Kč). Nejhůře jsou odměňováni zaměstnanci ve vodním a odpadovém hospodářství (29 080 Kč v roce 2020) a Ubytování, stravování a pohostinství (30 392 Kč).

Tabulka 2.46 Průměrné platy v platové sféře podle odvětví ekonomické činnosti v letech 2014, 2019 a 2020, Kč

		2014	2019	2020
A	Zemědělství, lesnictví a rybnářství	23 858	32 849	35 803
B	Těžba a dobývání	(n/a)	(n/a)	(n/a)
C	Zpracovatelský průmysl	(n/a)	(n/a)	(n/a)
D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	(n/a)	(n/a)	(n/a)
E	Zásobování vodou, činnosti související s odpady	19 898	26 814	29 080
F	Stavebnictví	(n/a)	(n/a)	(n/a)
G	Obchod, opravy motorových vozidel	(n/a)	(n/a)	(n/a)
H	Doprava a skladování	26 836	38 247	41 515
I	Ubytování, stravování a pohostinství	19 732	27 964	30 392
J	Informační a komunikační činnosti	39 644	51 614	57 278
K	Peněžnictví a pojišťovnictví	(n/a)	(n/a)	(n/a)
L	Činnosti v oblasti nemovitostí	23 185	30 259	33 295
M	Profesní, vědecké a technické činnosti	34 629	46 432	47 909
N	Administrativní a podpůrné činnosti	20 177	30 350	33 518
O	Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	28 270	40 133	42 717
P	Vzdělávání	24 557	35 806	39 515
Q	Zdravotní a sociální péče	27 912	41 700	48 978
R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	22 515	32 431	34 805
S	Ostatní činnosti	21 166	29 393	31 386
	CELKEM	26 794	38 699	42 555

Zdroj: ISPV

Vývoj průměrných platů v platové sféře byl v období 2014–2019 rovnoměrně rozložen mezi jednotlivá odvětví, od průměrného ročního růstu 7,6 % se směrem dolů odchýlila odvětví Informační a komunikační činnosti (+5,4 %) a Činnosti v oblasti nemovitostí (+5,5 %). Naopak nadprůměrného růstu bylo dosaženo v odvětví Administrativních a podpůrných činností (+8,5 %) a ve Zdravotní a sociální péči. Přes deklarované vládní priority směrem k rozvoji vzdělávání byl nárůst průměrných výdělků v platové sféře v období 2014–2019 jen na úrovni průměru (+7,8 %). V roce 2020 pak došlo k výraznějšímu rozevření nůžek kolem průměrného 10% meziročního nárůstu průměrných výdělků. Na jedné straně Profesní, vědecké a technické činnosti vzrostly jen o 3,2 %, na druhé straně zaměstnanci ve Zdravotní a sociální péči si přilepšili v průměru o 17,5 %. Tyto údaje jsou plně v souladu s prezentovanými výsledky v oblasti pracovních pozic dle klasifikace CZ-ISCO. Na rozdíl od mzdové sféry, kde odvětví Ubytování, stravování a pohostinství a odvětví Kulturních, zábavních a rekreačních činností dokonce absolutně poklesla v roce 2020 ve srovnání s rokem 2019, v platové sféře v obou těchto odvětvích sledujeme poměrně silný, byť podprůměrný růst (+8,7 %, resp. +7,3 %).

Tabulka 2.47 Vývoj průměrných platů podle odvětví ekonomické činnosti (v případě období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

		2019/2014	2020/2019
A	Zemědělství, lesnictví a rybnářství	1,066	1,090
B	Těžba a dobývání	(n/a)	(n/a)
C	Zpracovatelský průmysl	(n/a)	(n/a)
D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	(n/a)	(n/a)
E	Zásobování vodou, činnosti související s odpady	1,061	1,085
F	Stavebnictví	(n/a)	(n/a)
G	Obchod, opravy motorových vozidel	(n/a)	(n/a)
H	Doprava a skladování	1,073	1,085
I	Ubytování, stravování a pohostinství	1,072	1,087
J	Informační a komunikační činnosti	1,054	1,110
K	Peněžnictví a pojišťovnictví	(n/a)	(n/a)
L	Činnosti v oblasti nemovitostí	1,055	1,100
M	Profesní, vědecké a technické činnosti	1,060	1,032
N	Administrativní a podpůrné činnosti	1,085	1,104
O	Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	1,073	1,064
P	Vzdělávání	1,078	1,104
Q	Zdravotní a sociální péče	1,084	1,175
R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1,076	1,073
S	Ostatní činnosti	1,068	1,068
	CELKEM	1,076	1,100

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Struktura pracovní síly se výrazněji nezměnila (tabulka 2.48), takže i dopad změny struktury zaměstnanosti měřený indexem struktury byl z hlediska svého příspěvku k celkovému vývoji průměrného platu v platové sféře spíše zanedbatelný. Zaměstnanci v platové sféře primárně pracují v odvětvích Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení (270,7 tis. osob v roce 2020), Vzdělávání (201,4 tis. osob v roce 2020) a Zdravotní a sociální péče (132,3 tis. osob v roce 2020).

Tabulka 2.48 Struktura pracovní síly v platové sféře v letech 2014, 2019 a 2020, pracovníci (tis.), podle odvětví ekonomické činnosti

		2014	2019	2020
A	Zemědělství, lesnictví a rybnářství	0,6	0,6	0,6
B	Těžba a dobývání	(n/a)	(n/a)	(n/a)
C	Zpracovatelský průmysl	(n/a)	(n/a)	(n/a)
D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	(n/a)	(n/a)	(n/a)
E	Zásobování vodou, činnosti související s odpady	3,8	3,6	3,5
F	Stavebnictví	(n/a)	(n/a)	(n/a)
G	Obchod, opravy motorových vozidel	(n/a)	(n/a)	(n/a)
H	Doprava a skladování	6,5	6,8	6,9
I	Ubytování, stravování a pohostinství	3,1	3,2	3,1
J	Informační a komunikační činnosti	0,1	0,2	0,2
K	Peněžnictví a pojišťovnictví	(n/a)	(n/a)	(n/a)
L	Činnosti v oblasti nemovitostí	1,1	1,1	1,1
M	Profesní, vědecké a technické činnosti	2,9	3,4	3,3
N	Administrativní a podpůrné činnosti	0,3	0,4	0,4
O	Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	262,3	273,9	270,7
P	Vzdělávání	178,8	196,3	201,4
Q	Zdravotní a sociální péče	129,1	133,1	132,3
R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	22,8	24,0	23,7
S	Ostatní činnosti	0,5	0,6	0,7
	CELKEM	612,1	647,2	647,7

Zdroj: ISPV

3 Podrobnější pohled na odměňování v Karlovarském kraji

V první kapitole jsme identifikovali Karlovarský kraj jako nejméně hospodářsky vyspělý kraj v rámci celé České republiky, měřeno jeho podílem na vytvořené přidané hodnotě, potažmo na hrubém domácím produktu. V této části studie se podíváme, zda a jakým způsobem uvedený fakt souvisí s výší a strukturou odměňování zaměstnanců. Podobně jako v druhé části, která byla zaměřena na celou Českou republiku, i tuto část rozčleníme podle jednotlivých osobnostních charakteristik zaměstnanců. S ohledem na velikost kraje nejsou údaje podle některých třídících hledisek bohužel k dispozici. Opět se zaměříme na vybrané roky 2014, 2019 a 2020.

3.1 Rozdíly podle věku a pohlaví

Sledujme nejprve rozdíly ve mzdách podle věku a pohlaví v Karlovarském kraji v letech 2014, 2019 a 2020.

Tabulka 3.1 Průměrné výdělky ve mzdové sféře v roce 2014 podle pohlaví a věku, Karlovarský kraj, Kč

	muži	ženy	celkem
do 20 let	15 814	14 720	15 336
20 – 29 let	19 452	17 873	18 752
30 – 39 let	25 181	19 247	22 357
40 – 49 let	26 522	19 669	23 044
50 – 59 let	25 985	19 416	22 917
60 a více let	25 401	21 817	24 192
CELKEM	24 811	19 330	22 241

Zdroj: ISPV.

Tabulka 3.2 Průměrné výdělky ve mzdové sféře v roce 2019 podle pohlaví a věku, Karlovarský kraj, Kč

	muži	ženy	celkem
do 20 let	22 337	21 693	22 049
20 – 29 let	29 139	25 999	27 723
30 – 39 let	31 201	28 766	30 177
40 – 49 let	35 485	28 790	32 082
50 – 59 let	34 042	28 025	31 194
60 a více let	31 876	26 950	30 016
CELKEM	32 850	28 026	30 627

Zdroj: ISPV.

Tabulka 3.3 Průměrné výdělky ve mzdové sféře v roce 2020 podle pohlaví a věku, Karlovarský kraj, Kč

	muži	ženy	celkem
do 20 let	23 498	22 350	23 042
20 – 29 let	30 648	26 774	28 963
30 – 39 let	31 674	29 723	30 980
40 – 49 let	36 673	31 230	34 088
50 – 59 let	34 621	29 400	32 395
60 a více let	32 644	28 937	31 460
CELKEM	23 498	22 350	23 042

Zdroj: ISPV.

V roce 2014 dosahovali nejvyšších výdělků muži ve věkové skupině 40–49 let (36 673 Kč), není bez zajímavosti, že tyto výdělky byly o téměř pět tisíc Kč vyšší než ve věkové skupině 30–39 let. Ženy mají mzdový vrchol taktéž ve skupině 40–49 let, ale rozdíl proti ostatním věkovým skupinám není tak výrazný.

V roce 2019 stále byli na příjmovém vrcholu zaměstnanci ve věkové skupině 40–49 let, ale rozdíl například proti skupině 50–59 let již zdaleka nebyly tak výrazné. U žen došlo k určitému zploštění, kdy mezi desetiletými skupinami v rámci rozmezí 30–59 let nebyly výraznější rozdíly. V roce 2020 pak došlo opět ke zvýraznění věkové skupiny 40–49 let, a to jak u mužů, tak u žen.

Sledujme nyní vývoj mezi jednotlivými odvětvími. Připomeňme, že cílem je sledovat zejména strukturální rozdíly a poměry mezi muži a ženami; rok 2020 již znamenal nástup pandemie covid-19 a s ním spojený útlum odvětví, která jsou pro Karlovarský kraj poměrně významná (cestovní ruch). Data pro období 2019/2014 jsou přepočtena pomocí geometrického průměru na průměrný roční růst.

Tabulka 3.4 Vývoj průměrných mezd v jednotlivých věkových skupinách ve mzdové sféře (pro období 2019/2014 průměrný roční růst), Karlovarský kraj

	2019/2014 muži	2019/2014 ženy	2019/2014 celkem	2020/2019 muži	2020/2019 ženy	2020/2019 celkem
do 20 let	1,072	1,081	1,075	1,052	1,030	1,045
20 – 29 let	1,084	1,078	1,081	1,052	1,030	1,045
30 – 39 let	1,044	1,084	1,062	1,015	1,033	1,027
40 – 49 let	1,060	1,079	1,068	1,033	1,085	1,063
50 – 59 let	1,056	1,076	1,064	1,017	1,049	1,039
60 a více let	1,046	1,043	1,044	1,024	1,074	1,048
CELKEM	1,058	1,077	1,066	1,027	1,058	1,046

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 3.4 přináší vývoj průměrných mezd ve mzdové sféře. Vidíme, že jak v období 2014–2019, tak v období 2019–2020 růst mezd žen předstihl růst mezd mužů, v prvním období o dva procentní body ročně, v druhém období téměř o tři procentní body. Pokud jde o jednotlivé věkové skupiny, v období 2014–2019 byl nejrychlejší vývoj v nejmladších (nejhůře odměňovaných) věkových skupinách. V roce 2020 došlo k zaostávání růstu mezd u žen v nejmladších věkových skupinách do 20 let a 20–29 let; naopak u mužů tyto dvě věkové skupiny rostly nadprůměrně.

Pokud bychom porovnali vývoj mezd v Karlovarském kraji s vývojem v celé České republice (tabulka 2.4), zjistíme, že v období 2014–2019 se u mužů neliší a u žen dochází k rychlejšímu růstu mezd cca o 1,3 procentního bodu ročně (docházelo zde tedy k byť pomalému dohánění), v roce 2020 pak mzdy v Karlovarském kraji rostly oproti celé České republice pomaleji.

Tabulka 3.5 Rozdíly v průměrných mzdách mužů a žen v letech 2014, 2019 a 2020, Karlovarský kraj

	Ž/M 2014	Ž/M 2019	Ž/M 2020
do 20 let	0,931	0,971	0,951
20 – 29 let	0,919	0,892	0,874
30 – 39 let	0,764	0,922	0,938
40 – 49 let	0,742	0,811	0,852
50 – 59 let	0,747	0,823	0,849
60 a více let	0,859	0,845	0,886
CELKEM	0,779	0,853	0,879

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

Ženy za svými mužskými protějšky ve mzdové sféře zaostávají zejména ve věkových skupinách 20–29 let, 40–49 let a 50–59 let. V období 2014–2020 došlo k výraznému snížení mzdových rozdílů ve věkové skupině 30–39 let (rozdíl se snížil na pouhých 6,2 %) a ani v jiných skupinách nepřesahuje 15 %. Tím se tyto výsledky poměrně výrazně liší od výsledků celorepublikových (srov. tabulku 2.5), kde jsou rozdíly ve věkových skupinách 40–49 let a 50–59 let na úrovni 22–25 % mzdy mužů; ve věkové skupině 30–39 let pak ženy v celé ČR ztrácejí 19 % oproti již zmíněným 6 % u žen pracujících v Karlovarském kraji.

Ještě se podívejme na rozdíly v odměňování v Karlovarském kraji oproti republikovému průměru (tabulka 3.6). Rozdíly se totiž liší jak podle pohlaví, tak podle věku a nakonec i v čase.

Pokud jde o časové srovnání, lze říci, že rozdíly v úrovni odměňování se v období 2014–2020 poměrně výrazně snížily: zatímco v roce 2014 činily 17 %, v roce 2020 již pouze 10,7 %. Rozdíly jsou výraznější u mužů než u žen, přičemž i toto se mění v čase. Zatímco muži v Karlovarském kraji ještě v roce 2014 mzdově zaostávali o 16,4 % a ženy o 14,3 %, v roce

2020 muži zaostávali o 14,3 %, zatímco ženy jen o 3,6 %. Celkové rozdíly za celou karlovarskou pracovní populaci se snížily ze 17 % na 10,7 %. Tyto poznatky jsou v poměrně výrazném kontrastu s celkovým prohlubujícím se zaostáváním Karlovarského kraje, problémy tedy bude třeba hledat buď ve struktuře, nebo například v míře participace na pracovním trhu.

Tabulka 3.6 Rozdíly v průměrných mzdách mužů a žen v letech 2014, 2019 a 2020, Karlovarský kraj oproti průměru ČR

	M 2014	Ž 2014	C 2014	M 2019	Ž 2019	C 2019	M 2020	Ž 2020	C 2020
do 20 let	0,918	0,993	0,929	0,953	1,027	0,979	1,002	1,058	1,023
20 – 29 let	0,843	0,862	0,846	0,898	0,910	0,896	0,945	0,937	0,936
30 – 39 let	0,796	0,805	0,779	0,760	0,883	0,795	0,772	0,912	0,816
40 – 49 let	0,814	0,870	0,821	0,821	0,909	0,842	0,848	0,986	0,895
50 – 59 let	0,888	0,882	0,879	0,881	0,952	0,902	0,896	0,999	0,937
60 a více let	0,862	0,897	0,857	0,864	0,881	0,860	0,885	0,945	0,901
CELKEM	0,836	0,857	0,830	0,835	0,911	0,854	0,857	0,964	0,893

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

Pojďme se podívat na platovou sféru. Zde rozdělení podle věkových skupin do značné míry kopíruje republikový vývoj. Mezi muži jsou výdělky nejvyšší ve věkové skupině 40–49 let, u žen naopak průběžně rostou s věkem. Tyto tendence vidíme ve všech sledovaných letech 2014, 2019 a 2020 (tabulky 3.7 až 3.9).

Tabulka 3.7 Průměrné výdělky v platové sféře v roce 2014 podle pohlaví a věku, Karlovarský kraj

	muži	ženy	celkem
do 20 let	(n/a)	(n/a)	(n/a)
20 – 29 let	21 808	19 770	20 797
30 – 39 let	28 059	22 517	24 889
40 – 49 let	31 257	24 049	26 332
50 – 59 let	28 887	25 218	26 187
60 a více let	28 522	25 854	27 083
CELKEM	28 278	23 960	25 487

Zdroj: ISPV

Tabulka 3.8 Průměrné výdělky v platové sféře v roce 2019 podle pohlaví a věku, Karlovarský kraj

	muži	ženy	celkem
do 20 let	(n/a)	(n/a)	(n/a)
20 – 29 let	33 049	29 063	30 810
30 – 39 let	39 706	31 578	35 106
40 – 49 let	43 347	34 141	37 158
50 – 59 let	41 261	36 467	37 825
60 a více let	38 231	36 397	37 090
CELKEM	40 292	34 445	36 474

Zdroj: ISPV

Tabulka 3.9 Průměrné výdělky v platové sféře v roce 2020 podle pohlaví a věku, Karlovarský kraj

	muži	ženy	celkem
do 20 let	(n/a)	(n/a)	(n/a)
20 – 29 let	36 670	32 387	34 258
30 – 39 let	42 790	34 378	38 043
40 – 49 let	46 494	37 758	40 617
50 – 59 let	44 808	40 064	41 419
60 a více let	41 638	40 114	40 667
CELKEM	43 626	37 982	39 390

Zdroj: ISPV

Nyní se pokusme zhodnotit vývoj v období 2014–2020 (tabulka 3.10). V obou sledovaných obdobích rostly mzdy nejrychleji ve věkové skupině 20–29 let, tedy ve věkové skupině s nejnižší úrovní platů. Předstih tempa růstu nicméně nebyl výrazný. Stejně jako v případě mzdové sféry, i ve sféře platové mírně rychleji rostly platy žen oproti platům mužů. V období 2014–2019 byl tento rozdíl velmi malý (0,2 procentního bodu ročně), v roce 2020 pak tempo růstu platů žen předstihlo tempo růstu platů mužů o dva procentní body. I v Karlovarském kraji platí, že platy v platové sféře rostly rychleji než mzdy ve sféře mzdové.

Tabulka 3.10 Vývoj průměrných platů v jednotlivých věkových skupinách v platové sféře (pro období 2019/2014 průměrný roční růst), Karlovarský kraj

	2019/2014 muži	2019/2014 ženy	2019/2014 celkem	2020/2019 muži	2020/2019 ženy	2020/2019 celkem
do 20 let	(n/a)	(n/a)	(n/a)	(n/a)	(n/a)	(n/a)
20 – 29 let	1,087	1,080	1,082	1,110	1,114	1,112
30 – 39 let	1,072	1,070	1,071	1,078	1,089	1,084
40 – 49 let	1,068	1,073	1,071	1,073	1,106	1,093
50 – 59 let	1,074	1,077	1,076	1,086	1,099	1,095
60 a více let	1,060	1,071	1,065	1,089	1,102	1,096
CELKEM	1,073	1,075	1,074	1,083	1,103	1,080

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Nyní se podívejme na rozdíly v odměňování žen a mužů a na vývoj těchto rozdílů v období 2014–2020 (tabulka 3.11). Vývoj v Karlovarském kraji částečně kopíruje vývoj v celé České republice, snad s výjimkou skupiny 30–39 let, kde platy žen po celou dobu zaostávají za platy mužů o cca 20 %, zatímco v celé České republice (tabulka 2.10) došlo v čase ke snížení rozdílů podle pohlaví.

Tabulka 3.11 Rozdíly v průměrných platech mužů a žen v letech 2014, 2019 a 2020, Karlovarský kraj

	Ž/M 2014	Ž/M 2019	Ž/M 2020
do 20 let	(n/a)	(n/a)	(n/a)
20 – 29 let	0,907	0,879	0,883
30 – 39 let	0,802	0,795	0,803
40 – 49 let	0,769	0,788	0,812
50 – 59 let	0,873	0,884	0,894
60 a více let	0,906	0,952	0,963
CELKEM	0,847	0,855	0,871

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

Závěrem zhodnotíme rozdílnost v odměňování proti republikovému průměru (tabulka 3.12). Na rozdíl od mzdové sféry se v platové sféře Karlovarský kraj celorepublikovému průměru spíše vzdaluje. Zatímco v roce 2014 zaostávali pracovníci platové sféry o cca 4,9 %, v roce 2020 se tento rozdíl prohloubil na 7,4 %. Rozdíly mezi muži a ženami jsou téměř vyrovnané, o necelý procentní bod se zhoršila situace mužů. Ve věkové skupině 20–29 let jsou rozdíly u mužů oproti celorepublikovému průměru kolem 1–2 %, ženy ve stejné věkové skupině zaostávají o cca 10 %.

Tabulka 3.12 Rozdíly v průměrných platech mužů a žen v letech 2014, 2019 a 2020, Karlovarský kraj oproti průměru ČR

	M 2014	Ž 2014	C 2014	M 2019	Ž 2019	C 2019	M 2020	Ž 2020	C 2020
do 20 let	(n/a)	(n/a)	(n/a)	(n/a)	(n/a)	(n/a)	(n/a)	(n/a)	(n/a)
20 – 29 let	0,975	0,902	0,941	0,987	0,907	0,945	0,995	0,893	0,938
30 – 39 let	0,955	0,931	0,942	0,935	0,898	0,916	0,932	0,883	0,907
40 – 49 let	0,953	0,964	0,964	0,940	0,948	0,948	0,937	0,943	0,942
50 – 59 let	0,934	0,963	0,954	0,932	0,963	0,955	0,935	0,958	0,952
60 a více let	0,922	0,913	0,916	0,902	0,920	0,912	0,910	0,923	0,917
CELKEM	0,944	0,953	0,951	0,937	0,944	0,943	0,938	0,937	0,926

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

3.2 Rozdíly podle vzdělání

V této části se podíváme na vývoj průměrných mezd podle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání. Připomeňme, že v terminologii ISPV se přitom pod pojmem „Vysokoškolské vzdělání“ vzdělání rozumí vzdělání magisterské (ať už „dlouhé“, tedy pětileté či šestileté, nebo navazující dvouleté) či vzdělání doktorské (zakončené titulem Ph.D. nebo obdobným). Stejně jako v případě celorepublikového přehledu jsme tabulky pro přehlednost upravili a namísto označení „Vysokoškolské“ používáme trefnější označení „Magisterské a doktorské“. Opět použijeme stejné tři roky pro srovnání jako u věku a pohlaví, tedy roky 2014, 2019 a 2020 a analýzu provedeme zvlášť pro mzdovou a zvlášť pro platovou sféru.

Tabulka 3.13 Průměrné mzdy v mzdové sféře podle nejvyššího dosaženého vzdělání v letech 2014, 2019 a 2020, Kč, Karlovarský kraj

	2014	2019	2020
Základní a nedokončené	16 995	24 341	26 639
Střední bez maturity	19 717	28 060	29 451
Střední s maturitou	23 831	32 474	33 759
Vyšší odborné a bakalářské	26 819	37 271	38 005
Magisterské a doktorské	41 217	47 368	46 660
Neuvedeno	22 809	28 190	29 371
CELKEM	22 241	30 627	32 031

Zdroj: ISPV

I v Karlovarském kraji jsou rozdíly v odměňování podle dosaženého vzdělání výrazné. Průměrná mzda zaměstnance s magisterským a doktorským vzděláním činila 46 440 Kč, přičemž ovšem mzda se středním vzděláním bez maturity byla 29 451 Kč. **To znamená, že mzdová prémie za dosažení vysokoškolského vzdělání je v Karlovarském kraji mnohem nižší, než by odpovídalo celorepublikovému průměru.** Osob s dosaženým vysokoškolským vzděláním přitom v Karlovarském kraji pracuje poměrně málo, méně než 10 % celkové pracovní síly ve mzdové sféře.

Tabulka 3.14 Vývoj průměrných mezd v jednotlivých vzdělanostních skupinách (v případě období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst), Karlovarský kraj

	2019/2014	2020/2019
Základní a nedokončené	1,074	1,094
Střední bez maturity	1,073	1,050
Střední s maturitou	1,064	1,040
Vyšší odborné a bakalářské	1,068	1,020
Magisterské a doktorské	1,028	0,985
Neuvedeno	1,043	1,042
CELKEM	1,066	1,046

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Vývoj mezd je v jednotlivých vzdělanostních skupinách v Karlovarském kraji významně nerovnoměrný. V období 2009–2014 rostly na úrovni krajského průměru mzdy ve všech vzdělanostních skupinách kromě magisterského a doktorského vzdělání, kde byl růst pouze o téměř čtyři procentní body nižší ve srovnání s krajským průměrem. V roce 2020 pak mzdy rostly solidním 4,6% tempem, přičemž nejrychleji rostly mzdy osob bez vzdělání (meziročně +9,4 %) a mzdy osob s magisterským a doktorským vzděláním dokonce meziročně o 1,5 % poklesly. Právě tento vývoj přispěl k výraznému snížení mzdové prémie vysokoškolsky vzdělaných osob.

Tabulka 3.15 Vzdělanostní struktura pracovní síly ve mzdové sféře v letech 2014, 2019 a 2020, pracovníci (tis.), Karlovarský kraj

	2014	2019	2020
Základní a nedokončené	8,2	8,8	7,5
Střední bez maturity	28,9	26,7	23,6
Střední s maturitou	22,8	21,7	19,4
Vyšší odborné a bakalářské	1,6	1,9	1,6
Magisterské a doktorské	3,7	4,5	4,5
Neuvedeno	3,1	2,0	3,2
CELKEM	68,3	65,6	60,0

Zdroj: ISPV

Vzdělanostní struktura pracovníků mzdové sféry v Karlovarském kraji je poměrně stabilní, poměrně výrazně ubylo osob se středním vzděláním bez maturity a mírně osob se středním vzděláním s maturitou, naopak přibylo osob s magisterským a doktorským vzděláním. Podíváme-li se na indexní rozklady, zjistíme, že v období 2014–2019 neměla změna složení pracovní síly prakticky žádný vliv, v roce 2020 pak k růstu průměrné mzdy v Karlovarském kraji přispěla 0,3 procentního bodu.

Tabulka 3.16 nám ukazuje, nakolik ve mzdové sféře zaostávají pracovníci v jednotlivých vzdělanostních skupinách za republikovým průměrem. Největší a zvyšující se rozdíly jsou u magisterského a doktorského vzdělání, kde se rozdíly zvýšily během šesti let o téměř deset procentních bodů (z 14,8 % na 23,3 %). Poměrně velké rozdíly jsou i u pracovníků s vyšším odborným a bakalářským vzděláním, zde jsou ale v čase víceméně stabilní. U osob se základním vzděláním a se středním vzděláním bez maturity rozdíly prakticky nejsou, u osob se středním vzděláním s maturitou se pohybují kolem 8 %. **Toto může v dlouhém období vést k odlivu vysokoškolsky vzdělaných osob do krajů s lepším výdělkem, zatímco osoby méně vzdělané nemají potřebu (například i z důvodu levnějšího bydlení) z regionu odcházet.**

Tabulka 3.16 Rozdíly v průměrných mzdách ve mzdové sféře podle vzdělanostních skupin v letech 2014, 2019 a 2020, Karlovarský kraj oproti průměru ČR

mzdy	2014	2019	2020
Základní a nedokončené	0,950	0,978	0,994
Střední bez maturity	0,952	0,984	0,987
Střední s maturitou	0,901	0,923	0,920
Vyšší odborné a bakalářské	0,852	0,881	0,847
Magisterské a doktorské	0,874	0,804	0,767
Neuvedeno	0,931	0,988	1,020
CELKEM	0,830	0,854	0,851

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

Ještě se můžeme podívat, nakolik jsou rozdíly v odměňování mezi Karlovarským krajem a Českou republikou způsobeny rozdílným odměňováním v jednotlivých vzdělanostních skupinách a nakolik odlišným složením pracovní síly. Použijeme opět prostorovou aplikaci rozkladu indexu proměnlivého složení analogicky s tím, jak jsme ji v předchozí části studie použili pro zhodnocení složení manuálních a nemanuálních pracovníků mezi sférami (viz příloha).

Tabulka 3.17 Analýza rozdílu průměrných výdělků ve mzdové sféře, Karlovarský kraj vůči průměru ČR, 2014–2020

	2014	2019	2020
Vliv rozdílu v odměňování v jednotlivých vzdělanostních skupinách (index stálého složení)	0,910	0,913	0,901
Vliv rozdílu ve vzdělanostní struktuře zaměstnanců	0,912	0,936	0,945
CELKEM	0,830	0,854	0,851

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Z tabulky 3.17 vidíme, že k zaostávání mzdového vývoje v Karlovarském kraji za celorepublikovým průměrem přispívají oba vlivy. Přibližně 9–10 % přispívá rozdíl v odměňování v jednotlivých vzdělanostních skupinách, dalšími pěti až devíti procenty pak přispívá rozdílné vzdělanostní složení pracovní síly. Tento efekt se ve sledovaném období mírně snižuje.

Pojďme nyní přejít k platové sféře. Tabulka 3.18 přináší srovnání platů v platové sféře v členění podle nejvyššího dosaženého vzdělání. Všimneme si, že v platové sféře je mzdová prémie za dosažené vzdělání výrazně nižší než ve sféře mzdové. Průměrný výdělek pracovníka s dosaženým magisterským či doktorským vzděláním byl v roce 2020 na úrovni 49 821 Kč, zatímco pracovník se středním vzděláním s maturitou pobíral v průměru 38 011 Kč. Plat pracovníka se základním či nedokončeným vzděláním se poměrně výrazně zvýšil, čemuž se ještě budeme věnovat v další tabulce.

Tabulka 3.18 Průměrné platy v platové sféře podle nejvyššího dosaženého vzdělání v letech 2014, 2019 a 2020, Kč, Karlovarský kraj

	2014	2019	2020
Základní a nedokončené	12 930	20 697	23 623
Střední bez maturity	16 848	24 851	28 428
Střední s maturitou	24 953	35 091	38 011
Vyšší odborné a bakalářské	28 905	40 019	43 763
Magisterské a doktorské	32 335	45 687	49 821
Neuvedeno	25 633	35 959	40 095
CELKEM	25 487	36 474	39 930

Zdroj: ISPV

Tabulka 3.19 zachycuje vývoj v čase. Nejrychleji rostly platy v nejméně vzdělaných skupinách, v období 2014–2019 průměrným 8–10% tempem, v roce 2020 dokonce meziročně o více než 14 %. I to přispívá ke snižování vzdělanostní prémie. Na rozdíl od mzdové sféry v platové sféře poměrně výrazně rostly platy i u pracovníků s vysokoškolským vzděláním (v roce 2020 přes 9 % meziročně), čímž se poměrně výrazně mění poměr v odměňování u vysokoškolsky vzdělaných pracovníků mezi oběma sférami.

Tabulka 3.19 Vývoj průměrných platů v jednotlivých vzdělanostních skupinách (v případě období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst), Karlovarský kraj

	2019/2014	2020/2019
Základní a nedokončené	1,099	1,141
Střední bez maturity	1,081	1,144
Střední s maturitou	1,071	1,083
Vyšší odborné a bakalářské	1,067	1,094
Magisterské a doktorské	1,072	1,090
Neuveдено	1,070	1,115
CELKEM	1,074	1,095

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 3.20 Vzdělanostní struktura pracovní síly v platové sféře v letech 2014, 2019 a 2020, pracovníci (tis.), Karlovarský kraj

	2014	2019	2020
Základní a nedokončené	0,6	0,5	0,5
Střední bez maturity	1,8	1,9	1,9
Střední s maturitou	6,8	6,9	6,8
Vyšší odborné a bakalářské	1,2	1,6	1,6
Magisterské a doktorské	3,3	3,7	3,7
Neuveдено	0,7	0,6	0,6
CELKEM	14,5	15,1	15,1

Zdroj: ISPV

Vzdělanostní struktura (tabulka 3.20) je v platové sféře poměrně stabilní, tedy i efekt změny složení pracovní síly na celkový vývoj průměrného výdělku je prakticky zanedbatelný. V tabulce 3.21 vidíme rozdíly v průměrných výdělcích v platové sféře při srovnání Karlovarského kraje s průměrem ČR. Rozdíly v jednotlivých skupinách nejsou významné. Nejvíce zaostává skupina osob se základním a nedokončeným vzděláním (o 8,9 %) a dále skupina osob s magisterským a doktorským vzděláním (o 5,8 %), naopak rozdíly u osob se středním vzděláním bez maturity jsou prakticky zanedbatelné na úrovni kolem 2 %.

Tabulka 3.21 Rozdíly v průměrných výdělích v platové sféře podle vzdělanostních skupin v letech 2014, 2019 a 2020, Karlovarský kraj oproti průměru ČR

	2014	2019	2020
Základní a nedokončené	0,901	0,939	0,911
Střední bez maturity	0,978	0,975	0,980
Střední s maturitou	0,976	0,966	0,954
Vyšší odborné a bakalářské	1,020	0,985	0,973
Magisterské a doktorské	0,934	0,935	0,942
Neuvedeno	1,000	1,029	1,020
CELKEM	0,951	0,943	0,938

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

Závěrem se podívejme na výsledky analýzy rozdílů ve výdělích v platové sféře mezi Karlovarským krajem a republikovým průměrem. K celkovému rozdílu ve výši 5–7 % přispívá více rozdílnost v odměňování v jednotlivých vzdělanostních skupinách (4–6 %), zatímco odlišné vzdělanostní složení pracovní síly je v platové sféře spíše zanedbatelné a přispívá jen cca 1,7 %.

Tabulka 3.22 Analýza rozdílu průměrných výdělků v platové sféře, Karlovarský kraj vůči průměru ČR, 2014–2020

	2014	2019	2020
Vliv rozdílu v odměňování v jednotlivých vzdělanostních skupinách (index stálého složení)	0,965	0,958	0,955
Vliv rozdílu ve vzdělanostní struktuře zaměstnanců	0,986	0,984	0,983
CELKEM	0,951	0,943	0,938

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

3.3 Rozdíly podle typu vykonávané profese

V závěrečné části třetí části studie se budeme věnovat rozdílům podle typu vykonávané profese. Nejprve se podíváme na velikost průměrných mezd podle profese, následně provedeme srovnání v čase a poté i srovnání Karlovarského kraje vůči republikovému průměru. Ukážeme si i strukturu pracovníků. Začneme mzdovou sférou a pokračovat budeme sférou platovou.

Tabulka 3.23 Průměrné mzdy podle typu vykonávané profese, mzdová sféra, Kč, Karlovarský kraj

		2014	2019	2020
1	Řídící pracovníci	43 621	63 795	66 660
11	Nejvyšší představitelé společností	(n/a)	(n/a)	(n/a)
12	Řídící pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností	61 445	69 667	72 646
13	Řídící pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	42 240	71 816	77 051
14	Řídící pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	(n/a)	46 805	49 432
2	Specialisté	35 974	48 775	50 517
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	34 827	53 543	53 914

22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	38 120	47 935	48 287
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	(n/a)	(n/a)	(n/a)
24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	40 461	49 808	(n/a)
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	(n/a)	(n/a)	(n/a)
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	(n/a)	33 326	34 780
3	Techničtí a odborní pracovníci	26 601	35 551	36 341
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	29 715	38 916	40 652
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	21 379	31 865	32 653
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	28 996	35 294	35 678
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	24 882	35 629	(n/a)
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	(n/a)	(n/a)	(n/a)
4	Úředníci	20 757	27 666	29 110
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	18 052	25 573	27 330
42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	20 288	27 901	28 267
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	23 443	30 937	32 862
44	Ostatní úředníci	19 228	22 913	25 245
5	Pracovníci ve službách a prodeji	16 114	24 877	25 619
51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	16 193	25 362	25 459
52	Pracovníci v oblasti prodeje	16 116	24 792	25 693
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb. oblastech	15 935	(n/a)	26 293
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	15 857	21 787	24 632
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	(n/a)	(n/a)	(n/a)
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	(n/a)	(n/a)	(n/a)
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	20 996	30 002	31 769
7	Řemeslníci a opraváři	21 170	30 323	31 470
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	(n/a)	(n/a)	(n/a)
72	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	23 044	32 255	33 228
73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	16 388	(n/a)	25 776
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	23 005	36 335	(n/a)
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	(n/a)	(n/a)	(n/a)
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	21 372	27 524	29 515
81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	21 991	30 423	35 087
82	Montážní dělníci výrobků a zařízení	17 481	(n/a)	26 286
83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	22 536	27 911	30 094
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	14 461	22 052	23 477
91	Uklízeči a pomocníci	13 020	18 818	19 154
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	(n/a)	(n/a)	(n/a)
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb. oborech	16 022	24 674	25 780
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	(n/a)	(n/a)	(n/a)
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	(n/a)	(n/a)	(n/a)
	CELKEM - mzdová sféra Karlovarský kraj	22 241	30 627	32 031

Zdroj: ISPV.

Tabulka 3.23 ukazuje průměrné mzdy na jednotlivých pracovních pozicích v Karlovarském kraji v mzdové sféře. Nejvyšší jsou dle předpokladu průměrné mzdy řídicích pracovníků (66 660 Kč v roce 2020), nejnižší mzdy pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (23 477 Kč). V dalších tabulkách se podíváme na srovnání jak v čase, tak s průměrem České republiky.

Tabulka 3.24 ukazuje právě srovnání v čase, pro období 2014–2019 jsou údaje přepočtené pomocí geometrického průměru na průměrné roční tempo růstu. Srovnávací základnou jsou hodnoty celkového nárůstu – pro období 2014–2019 se jedná o 6,6% průměrný roční nárůst, pro rok 2020 o 4,6% nárůst. V období 2014–2019 mírně nadprůměrně rostly průměrné mzdy řídicích pracovníků (+7,9 %) a pracovníků ve službách a prodeji (+9,1 %), nad průměrem byl i mzdový nárůst u pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (+8,8 %). Na úrovni dvoumístného třídění pak vyšší růst vidíme u pracovníků v oblasti osobních služeb (+9,4 %) a u odborných pracovníků v oblasti zdravotnictví (+8,3 %). V roce 2020 pak nadprůměrně rostou mzdy obsluhy strojů a zař. (+7,2 %) i pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (+7,2 %).

Tabulka 3.24 Vývoj průměrných mezd 2014–2020, mzdová sféra (pro období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst), Karlovarský kraj

		2019/2014	2020/2019
1	Řídící pracovníci	1,079	1,045
11	Nejvyšší představitelé společností	(n/a)	(n/a)
12	Řídící pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpúr. činností	1,025	1,043
13	Řídící pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	1,112	1,073
14	Řídící pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	(n/a)	1,056
2	Specialisté	1,063	1,036
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	1,090	1,007
22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	1,047	1,007
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	(n/a)	(n/a)
24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	1,042	(n/a)
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	(n/a)	(n/a)
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	(n/a)	1,044
3	Techničtí a odborní pracovníci	1,060	1,022
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	1,055	1,045
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	1,083	1,025
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	1,040	1,011
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	1,074	(n/a)
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	(n/a)	(n/a)
4	Úředníci	1,059	1,052
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	1,072	1,069

42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	1,066	1,013
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	1,057	1,062
44	Ostatní úředníci	1,036	1,102
5	Pracovníci ve službách a prodeji	1,091	1,030
51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	1,094	1,004
52	Pracovníci v oblasti prodeje	1,090	1,036
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb.oblastech	(n/a)	(n/a)
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	1,066	1,131
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	(n/a)	(n/a)
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	(n/a)	(n/a)
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	1,074	1,059
7	Řemeslníci a opraváři	1,075	1,038
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	(n/a)	(n/a)
72	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	1,070	1,030
73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	(n/a)	(n/a)
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	1,096	(n/a)
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	(n/a)	(n/a)
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	1,052	1,072
81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	1,067	1,153
82	Montážní dělníci výrobků a zařízení	(n/a)	(n/a)
83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	1,044	1,078
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	1,088	1,065
91	Uklízeči a pomocníci	1,076	1,018
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	(n/a)	(n/a)
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb.oborech	1,090	1,045
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	(n/a)	(n/a)
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	(n/a)	(n/a)
	CELKEM - mzdová sféra Karlovarský kraj	1,066	1,046

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 3.25 Rozdíly ve výdělích podle jednotlivých profesí, mzdová sféra, Karlovarský kraj vůči České republice

		2014	2019	2020
1	Řídicí pracovníci	0,702	0,768	0,764
11	Nejvyšší představitelé společností	(n/a)	(n/a)	(n/a)
12	Řídicí pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpūr. činností	0,801	0,733	0,733
13	Řídicí pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	0,724	0,898	0,908
14	Řídicí pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	(n/a)	0,890	0,918
2	Specialisté	0,831	0,858	0,849
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	0,846	0,983	0,959
22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	1,069	1,013	0,921
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	(n/a)	(n/a)	(n/a)

24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	0,831	0,779	(n/a)
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	(n/a)	(n/a)	(n/a)
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	(n/a)	0,783	0,795
3	Techničtí a odborní pracovníci	0,894	0,899	0,890
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	0,954	0,942	0,969
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	0,980	1,022	0,936
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	0,961	0,891	0,877
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	1,149	1,170	(n/a)
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	(n/a)	(n/a)	(n/a)
4	Úředníci	0,928	0,945	0,950
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	0,863	0,955	0,979
42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	0,930	0,977	0,958
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	0,974	0,966	0,976
44	Ostatní úředníci	0,897	0,822	0,851
5	Pracovníci ve službách a prodeji	1,011	1,047	1,012
51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	1,088	1,121	1,091
52	Pracovníci v oblasti prodeje	0,959	0,989	0,982
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb. oblastech	0,957	(n/a)	0,910
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	1,117	1,064	1,085
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	(n/a)	(n/a)	(n/a)
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	(n/a)	(n/a)	(n/a)
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	1,113	1,192	1,195
7	Řemeslníci a opraváři	0,929	0,971	0,980
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	(n/a)	(n/a)	(n/a)
72	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	0,952	0,965	0,974
73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	0,776	(n/a)	0,879
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	0,888	1,055	(n/a)
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	(n/a)	(n/a)	(n/a)
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	0,978	0,925	0,953
81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	0,954	0,987	1,097
82	Montážní dělníci výrobků a zařízení	0,832	(n/a)	0,870
83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	1,054	0,945	0,978
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	0,918	1,044	1,046
91	Uklízeči a pomocníci	1,027	1,084	1,015
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	(n/a)	(n/a)	(n/a)
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb. oborech	0,921	1,068	1,052
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	(n/a)	(n/a)	(n/a)
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	(n/a)	(n/a)	(n/a)
	CELKEM - mzdová sféra Karlovarský kraj	0,830	0,854	0,851

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 3.25 přináší podrobné srovnání výdělků v Karlovarském kraji oproti republikovému průměru. Celkově jsou výděly v Karlovarském kraji nižší cca o 15 %, k čemuž však přispívají nejen rozdíly v úrovni odměňování, ale i rozdíly ve složení pracovní síly. Na příkladu vzdělanostní struktury jsme to ukázali v předchozí kapitole. Mzdy řídicích pracovníků byly v Karlovarském kraji nižší o 30 % oproti průměru ČR, v letech 2019 a 2020 se rozdíl snížil na cca 24 %. **To koresponduje s poznatkem o výraznějším odstupu v odměňování vysokoškolsky vzdělaných osob a dle našeho názoru může být jednou z příčin odlivu kvalifikovaných pracovníků z Karlovarského kraje.** Mzdy specialistů jsou nižší o 15–17 %, u technických a odborných pracovníků o 10–11 %. Rozdíly na pozici úředníků jsou menší (5 až 8 %), pracovníci ve službách a prodeji jsou dokonce odměňováni lépe, než je republikový průměr. Rozdíly u řemeslníků a opravářů se snížily až na 2 % v roce 2020, u obsluhy strojů a zařízení se pohybují kolem 3–8 %. Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci pobírali v roce 2014 v průměru méně o 8,2 %, zatímco v letech 2019 a 2020 jsou již ve srovnání s průměrem ČR odměňováni nadprůměrně (o 4–5 % lépe).

V tabulce 3.26 vidíme počty osob na jednotlivých pracovních pozicích. Všimněme si, že počet řídicích pracovníků klesl mezi lety 2014 a 2020 o 40 %, na čemž se nejvíce podílel pokles počtu řídicích pracovníků výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech o polovinu. Mírně klesl počet pracovníků v kategorii obsluha strojů a zařízení. Počty pomocných a nekvalifikovaných pracovníků mezi lety 2014 a 2019 vzrostly, v roce 2020 pak byl zaznamenán meziroční pokles.

Srovnání s republikovou úrovní uvidíme v tabulce 3.27.

Tabulka 3.26 Struktura pracovní síly dle pracovních pozic, mzdová sféra, Karlovarský kraj, tis. osob

		2014	2019	2020
1	Řídicí pracovníci	2,4	1,9	1,5
11	Nejvyšší představitelé společností	0,2	0,1	0,1
12	Řídicí pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností	0,4	0,4	0,3
13	Řídicí pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	1,2	0,6	0,6
14	Řídicí pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	0,6	0,7	0,5
2	Specialisté	3,0	3,4	3,3
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	0,7	0,7	0,6
22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	1,3	1,8	1,8
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	0,0	0,0	0,0
24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	0,4	0,6	0,6
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	0,2	0,1	0,2
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	0,3	0,2	0,2
3	Techničtí a odborní pracovníci	11,3	12,0	11,3
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	3,9	3,8	3,4

32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	3,4	3,5	3,3
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	3,4	4,1	4,2
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	0,2	0,3	0,3
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	0,4	0,2	0,2
4	Úředníci	4,8	5,6	5,2
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	1,2	1,7	1,6
42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	1,6	2,0	1,7
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	1,7	1,5	1,5
44	Ostatní úředníci	0,4	0,4	0,3
5	Pracovníci ve službách a prodeji	10,3	10,3	8,7
51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	4,5	3,6	2,8
52	Pracovníci v oblasti prodeje	4,2	4,8	4,7
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb. oblastech	0,8	1,2	0,8
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	0,9	0,6	0,4
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	0,5	0,4	0,3
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	0,3	0,3	0,2
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	0,1	0,1	0,1
7	Řemeslníci a opraváři	11,5	10,4	10,2
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	1,4	1,5	1,4
72	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	4,8	5,3	5,4
73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	0,7	0,7	0,8
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	2,1	1,4	1,7
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	2,5	1,5	0,9
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	16,6	15,0	14,0
81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	6,7	3,6	2,4
82	Montážní dělníci výrobků a zařízení	3,1	6,0	5,3
83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	6,8	5,4	6,3
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	4,9	6,6	5,4
91	Uklízeči a pomocníci	1,6	1,8	1,2
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	0,1	0,1	0,0
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb. oborech	2,3	3,6	3,3
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	0,4	0,5	0,3
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	0,6	0,6	0,5
	CELKEM - mzdová sféra Karlovarský kraj	68,3	65,6	60,0

Zdroj: ISPV.

Tabulka 3.27 Rozdíly ve struktuře pracovní síly dle pracovních pozic, mzdová sféra, Karlovarský kraj vůči České republice, procentní body

		2014	2019	2020
1	Řídicí pracovníci	-0,9	-1,0	-1,4
11	Nejvyšší představitelé společností	-0,1	0,0	-0,1
12	Řídicí pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpūr. činností	-0,7	-0,5	-0,7
13	Řídicí pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	-0,2	-0,9	-0,9
14	Řídicí pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	0,1	0,5	0,3
2	Specialisté	-5,9	-6,5	-6,8
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	-1,9	-2,2	-2,4
22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	0,9	1,3	1,5
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	-1,0	-1,1	-1,1
24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	-2,2	-2,0	-2,1
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	-1,4	-2,0	-2,1
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	-0,4	-0,6	-0,7
3	Techničtí a odborní pracovníci	-3,2	-2,3	-2,3
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	-1,1	-1,6	-1,9
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	2,9	3,4	3,4
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	-4,2	-3,2	-2,7
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	-0,2	-0,1	-0,1
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	-0,5	-0,8	-1,1
4	Úředníci	-1,7	-0,5	-0,4
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	-1,2	-0,4	-0,4
42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	0,7	1,3	1,2
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	-1,0	-1,3	-1,1
44	Ostatní úředníci	-0,1	-0,1	-0,1
5	Pracovníci ve službách a prodeji	3,0	3,4	3,0
51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	3,4	2,1	1,8
52	Pracovníci v oblasti prodeje	-0,5	1,0	1,6
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb. oblastech	0,5	0,9	0,2
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	-0,4	-0,6	-0,6
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	-0,4	-0,3	-0,5
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	-0,5	-0,3	-0,5
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	0,1	0,1	0,1
7	Řemeslníci a opraváři	0,4	0,8	2,1
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	-0,7	-0,2	-0,3
72	Kovodělníci, strojřenišší dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	-1,6	0,5	1,4
73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	0,4	0,4	0,7
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	1,0	0,1	0,9
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	1,2	0,0	-0,6
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	6,3	2,9	3,7

81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	3,8	-0,5	-1,7
82	Montážní dělníci výrobků a zařízení	0,4	4,3	4,1
83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	2,0	-0,9	1,3
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	1,4	3,5	2,6
91	Uklízeči a pomocníci	0,7	0,8	0,1
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	-0,1	0,0	-0,2
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb.oborech	0,0	1,9	2,0
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	0,4	0,5	0,3
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	0,4	0,4	0,3
	CELKEM	0,0	0,0	0,0

Zdroj: ISPV.

Tabulka 3.27 přináší srovnání rozdílnosti struktury zaměstnanosti pracovníků ve mzdové sféře v Karlovarském kraji a v celé České republice, rozdíly jsou uvedeny v procentních bodech. Největší rozdíly jsou v kategorii specialisté (v Karlovarském kraji jich působí o 6–7 procentních bodů méně) a technických a odborných pracovníků (minus 2–3 procentní body), vyšší podíl na zaměstnanosti je naopak u pracovníků ve službách a prodeji (+3–3,5 procentního bodu), u obsluhy strojů a zařízení (+3–6 procentního bodu) a u pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (+1,5–3,5 procentního bodu).

Zatímco v celé České republice jsou manuální a nemanuální pracovníci zastoupeni cca půl na půl, v Karlovarském kraji je poměr manuálních a nemanuálních pracovníků přibližně dvě ku jedné. Odpovídá to i odlišné struktuře hrubé přidané hodnoty, kterou uvádíme v přílohových tabulkách v Příloze 4 – tabulky P.11 a P.12; vyšším podílem je zastoupena zejména veřejná správa (+6,58 procentního bodu) a činnosti v oblasti nemovitostí (+3,32 procentního bodu).

Nyní přejdeme k platové sféře, kterou pojmem podobným způsobem. Některá odvětví jsou pochopitelně zastoupena zcela minimálně, proto údaje v tabulkách nejsou vyznačeny.

Tabulka 3.28 přináší přehled průměrných výdělků podle typu vykonávané profese v Karlovarském kraji. Opět, stejně jako u mzdové sféry, nejlépe jsou odměňováni řídicí pracovníci (v průměru 63 310 Kč v roce 2020) následovaní specialisty (43 697 Kč v roce 2020), nejhůře pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (21 120 Kč v roce 2020). Některé položky tabulky nejsou vyplněny, protože s ohledem na velikost kraje není v některých kategoriích a subkategoriích k dispozici dostatek pozorování pro provedení dostatečně přesných a spolehlivých odhadů. Tabulka 3.29 přinese srovnání v čase, tabulka 3.30 srovnání v prostoru (s republikovým průměrem).

Tabulka 3.28 Průměrné výdělky podle typu vykonávané profese, platová sféra, KČ, Karlovarský kraj

		2014	2019	2020
1	Řídící pracovníci	41 716	57 716	63 310
11	Nejvyšší státní úředníci, nejvyšší představitelé společností	50 357	70 424	76 001
12	Řídící pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností	41 020	57 172	60 584
13	Řídící pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	40 675	56 799	62 698
14	Řídící pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	(n/a)	44 538	(n/a)
2	Specialisté	27 616	39 557	43 697
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	27 929	37 095	38 020
22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	40 457	55 737	63 798
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	26 717	38 906	43 175
24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	28 662	39 599	41 844
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	27 672	38 682	40 364
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	26 926	36 196	39 259
3	Techničtí a odborní pracovníci	26 706	38 028	41 264
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	24 188	33 569	36 124
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	28 190	41 533	46 873
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	27 504	38 853	42 034
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	21 670	33 703	36 943
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	25 615	34 873	37 118
4	Úředníci	22 829	31 299	33 599
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	20 836	28 613	31 303
42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	19 319	26 058	28 263
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	23 800	33 072	35 355
44	Ostatní úředníci	23 766	32 333	34 460
5	Pracovníci ve službách a prodeji	22 061	32 618	35 935
51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	16 208	23 767	26 897
52	Pracovníci v oblasti prodeje	(n/a)	26 098	(n/a)
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb. oblastech	18 019	29 685	34 750
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	28 101	41 540	43 556
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	(n/a)	(n/a)	(n/a)
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	(n/a)	(n/a)	(n/a)
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	(n/a)	(n/a)	(n/a)
7	Řemeslníci a opraváři	20 093	27 937	30 110
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	(n/a)	27 530	29 671
72	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	20 908	28 499	30 349
73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	(n/a)	(n/a)	(n/a)
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	(n/a)	(n/a)	(n/a)
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	(n/a)	(n/a)	(n/a)
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	22 879	26 146	28 460
81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	17 489	24 149	27 348

83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	24 232	26 950	28 928
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	12 185	18 606	21 120
91	Uklízeči a pomocníci	12 728	18 169	20 900
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	(n/a)	(n/a)	(n/a)
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb.oborech	14 003	(n/a)	(n/a)
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	13 215	18 908	21 927
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	10 874	19 298	21 034
	CELKEM - platová sféra Karlovarský kraj	25 487	36 474	39 930

Zdroj: ISPV

Vývoj v čase je možné porovnat se srovnávací základnou, kterou je 7,4% průměrný roční růst v období 2014–2019 a 9,5% meziroční růst v roce 2020. V tomto smyslu lze říci, že většina pracovních pozic se vyvíjela poblíž průměru. Odchylku sledujeme na straně jedné u obsluhy strojů a zařízení, kde byl vývoj v letech 2014–2019 pomalejší o cca 5 procentních bodů ročně, na druhé straně u odborných pracovníků ve zdravotnictví, kteří zaznamenali téměř 13procentní růst v roce 2020. Podobně si v roce 2020 polepšili i pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (+13,5 %).

Tabulka 3.29 Vývoj průměrných platů 2014–2020, platová sféra (pro období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst), Karlovarský kraj

		2019/2014	2020/2019
1	Řídící pracovníci	1,067	1,097
11	Nejvyšší státní úředníci, nejvyšší představitel společností	1,069	1,079
12	Řídící pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností	1,069	1,060
13	Řídící pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	1,069	1,104
14	Řídící pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	(n/a)	(n/a)
2	Specialisté	1,075	1,105
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	1,058	1,025
22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	1,066	1,145
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	1,078	1,110
24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	1,067	1,057
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	1,069	1,043
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	1,061	1,085
3	Techničtí a odborní pracovníci	1,073	1,085
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	1,068	1,076
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	1,081	1,129
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	1,072	1,082
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	1,092	1,096
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	1,064	1,064
4	Úředníci	1,065	1,073
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	1,065	1,094

42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	1,062	1,085
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	1,068	1,069
44	Ostatní úředníci	1,064	1,066
5	Pracovníci ve službách a prodeji	1,081	1,102
51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	1,080	1,132
52	Pracovníci v oblasti prodeje	(n/a)	(n/a)
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb.oblastech	1,105	1,171
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	1,081	1,049
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	(n/a)	(n/a)
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	(n/a)	(n/a)
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	(n/a)	(n/a)
7	Řemeslníci a opraváři	1,068	1,078
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	(n/a)	1,078
72	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	1,064	1,065
73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	(n/a)	(n/a)
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	(n/a)	(n/a)
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	(n/a)	(n/a)
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	1,027	1,088
81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	1,067	1,132
83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	1,021	1,073
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	1,088	1,135
91	Uklízeči a pomocníci	1,074	1,150
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	(n/a)	(n/a)
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb.oborech	(n/a)	(n/a)
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	1,074	1,160
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	1,122	1,090
	CELKEM - platová sféra Karlovarský kraj	1,074	1,095

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

V tabulce 3.30 můžeme porovnat výdělků v jednotlivých profesích s republikovými průměry. Řídicí pracovníci mají nižší výdělků nižší o cca 6,5 %, specialisté o cca 9 %, techničtí a odborní pracovníci o 5–7 %, úředníci o 5,5 %. Naopak pracovníci ve službách a prodeji jsou odměňováni lépe (+4–7 %), řemeslníci a opraváři jsou poblíž průměru. Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci jsou na tom platově cca o 5 % hůře. Nejhorší situaci sledujeme v kategorii obsluha strojů a zařízení, kde jsou platy nižší o 14,3 % proti průměru, přičemž od roku 2014 se situace výrazně zhoršila (v roce 2014 na tom byli pracovníci Karlovarského kraje oproti průměru ČR dokonce lépe). Celkově pracovníci platově zaostávají o 5–7 % oproti republikovému průměru.

Tabulka 3.30 Rozdíly ve výdělích podle jednotlivých profesí, platová sféra, Karlovarský kraj vůči České republice

		2014	2019	2020
1	Řídící pracovníci	0,933	0,931	0,934
11	Nejvyšší státní úředníci, nejvyšší představitelé společností	0,991	0,953	0,973
12	Řídící pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností	0,866	0,908	0,899
13	Řídící pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	0,941	0,938	0,934
14	Řídící pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	(n/a)	0,946	(n/a)
2	Specialisté	0,914	0,908	0,916
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	0,881	0,870	0,836
22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	0,930	0,875	0,870
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	0,998	0,988	0,999
24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	0,851	0,864	0,868
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	0,865	0,868	0,853
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	0,980	0,919	0,935
3	Techničtí a odborní pracovníci	0,955	0,947	0,931
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	0,959	0,966	0,964
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	0,986	0,940	0,887
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	0,960	0,962	0,964
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	0,945	1,002	0,997
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	0,974	0,946	0,935
4	Úředníci	0,944	0,946	0,943
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	0,911	0,896	0,907
42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	0,942	0,919	0,918
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	0,992	0,984	0,963
44	Ostatní úředníci	0,918	0,939	0,939
5	Pracovníci ve službách a prodeji	1,075	1,072	1,042
51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	0,995	0,995	0,997
52	Pracovníci v oblasti prodeje	(n/a)	0,987	(n/a)
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb. oblastech	0,960	1,008	0,999
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	0,980	0,998	0,971
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	(n/a)	(n/a)	(n/a)
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	(n/a)	(n/a)	(n/a)
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	(n/a)	(n/a)	(n/a)
7	Řemeslníci a opraváři	0,994	0,995	0,981
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	(n/a)	0,997	0,999
72	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	1,022	1,015	0,988
73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	(n/a)	(n/a)	(n/a)
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	(n/a)	(n/a)	(n/a)
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	(n/a)	(n/a)	(n/a)
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	1,066	0,876	0,857

81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	1,013	0,977	0,961
83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	1,071	0,865	0,841
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	0,945	0,962	0,954
91	Uklízeči a pomocníci	0,992	0,969	0,960
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	(n/a)	(n/a)	(n/a)
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb.oborech	0,891	(n/a)	(n/a)
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	0,978	0,926	0,941
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	0,863	0,964	0,944
	CELKEM - platová sféra Karlovarský kraj	0,951	0,943	0,938

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

V tabulce 3.31 sledujeme vývoj struktury pracovní síly v platové sféře v Karlovarském kraji. Struktura je stabilní, nárůst počtu pracovníků o 0,5 tis. osob byl realizován prakticky výlučně v kategorii pracovníků ve službách a prodeji, konkrétně mezi pracovníky osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příbuzných oblastech.

Tabulka 3.32 pak strukturu pracovní síly v platové sféře porovnává s celonárodní strukturou pracovní síly. Mírně vyšší je podíl řídicích pracovníků, nižší podíl je u specialistů, vyšší u úředníků a výrazně vyšší u pracovníků ve službách a prodeji (o 3,5 procentního bodu oproti republikovému průměru). Mírně vyšší podíl vidíme u pomocných a nekvalifikovaných pracovníků.

Tabulka 3.31 Struktura pracovní síly dle pracovních pozic, platová sféra, Karlovarský kraj, tis. osob

		2014	2019	2020
1	Řídicí pracovníci	0,8	0,8	0,8
11	Nejvyšší státní úředníci, nejvyšší představitelé společností	0,1	0,1	0,1
12	Řídicí pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností	0,2	0,2	0,2
13	Řídicí pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	0,5	0,5	0,5
14	Řídicí pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	0,0	0,0	0,0
2	Specialisté	4,3	4,5	4,5
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	0,1	0,1	0,1
22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	0,2	0,2	0,2
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	3,4	3,5	3,5
24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	0,3	0,3	0,3
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	0,0	0,0	0,0
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	0,3	0,3	0,3
3	Techničtí a odborní pracovníci	4,2	4,3	4,2
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	0,2	0,3	0,3
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	0,2	0,2	0,2
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	3,2	3,2	3,1
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	0,4	0,5	0,5

35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	0,1	0,1	0,1
4	Úředníci	1,0	1,1	1,1
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	0,2	0,2	0,2
42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	0,1	0,1	0,1
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	0,1	0,2	0,2
44	Ostatní úředníci	0,6	0,7	0,7
5	Pracovníci ve službách a prodeji	2,5	3,0	3,0
51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	0,9	0,9	0,9
52	Pracovníci v oblasti prodeje	0,0	0,0	0,0
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb.oblastech	0,5	0,9	0,9
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	1,2	1,2	1,2
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	0,0	0,0	0,0
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	0,0	0,0	0,0
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	0,0	0,0	0,0
7	Řemeslníci a opraváři	0,1	0,1	0,1
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	0,0	0,0	0,0
72	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	0,0	0,1	0,1
73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	0,0	0,0	0,0
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	0,0	0,0	0,0
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	0,0	0,0	0,0
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	0,3	0,2	0,2
81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	0,1	0,1	0,1
83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení	0,2	0,1	0,1
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	1,1	1,0	1,0
91	Uklízeči a pomocníci	0,6	0,6	0,6
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	0,0	0,0	0,0
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb.oborech	0,0	0,0	0,0
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	0,1	0,1	0,1
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	0,4	0,3	0,3
	CELKEM - platová sféra Karlovarský kraj	14,5	15,1	15,1

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

Tabulka 3.32 Rozdíly ve struktuře pracovní síly dle pracovních pozic, platová sféra, Karlovarský kraj vůči České republice, procentní body

		2014	2019	2020
1	Řídící pracovníci	0,8	0,7	0,7
11	Nejvyšší státní úředníci, nejvyšší představitelé společností	0,0	0,0	0,0
12	Řídící pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností	0,3	0,2	0,2
13	Řídící pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech	0,5	0,5	0,5
14	Řídící pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci	0,0	0,1	0,0
2	Specialisté	-1,8	-2,2	-2,5
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky	-0,7	-0,7	-0,7

22	Specialisté v oblasti zdravotnictví	-2,9	-2,8	-2,7
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	4,1	3,2	3,1
24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě	-1,2	-1,3	-1,2
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	-0,3	-0,3	-0,3
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech	-0,9	-0,4	-0,7
3	Techničtí a odborní pracovníci	0,3	0,2	0,5
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky	-0,2	0,0	0,0
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	-3,9	-3,4	-3,2
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	3,4	2,4	2,4
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech	1,0	1,1	1,3
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	0,0	0,0	0,0
4	Úředníci	1,5	1,5	1,6
41	Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat	-0,4	-0,6	-0,6
42	Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	0,1	0,1	0,1
43	Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	0,1	0,2	0,2
44	Ostatní úředníci	1,8	1,8	1,9
5	Pracovníci ve službách a prodeji	2,0	3,3	3,4
51	Pracovníci v oblasti osobních služeb	0,2	0,2	0,2
52	Pracovníci v oblasti prodeje	0,0	0,0	0,0
53	Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb. oblastech	-2,0	-0,8	-0,7
54	Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	3,9	3,9	4,0
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	-0,1	-0,2	-0,2
61	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství	-0,1	-0,1	-0,1
62	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti	0,0	0,0	0,0
7	Řemeslníci a opraváři	-0,5	-0,3	-0,3
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	-0,1	-0,1	-0,1
72	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	-0,2	0,0	0,0
73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	0,0	0,0	0,0
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	-0,1	0,0	0,0
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech	-0,1	-0,1	-0,1
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	0,0	-0,4	-0,4
81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení	0,0	0,0	0,1
83	Řidiči a obsluha pojezdových zařízení	0,1	-0,4	-0,4
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	0,9	0,6	0,6
91	Uklízeči a pomocníci	0,5	0,4	0,4
92	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	0,0	0,0	0,0
93	Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb. oborech	0,0	0,0	-0,1
94	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	0,2	0,2	0,2
96	Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci	0,2	0,0	0,0
	CELKEM	0,0	0,0	0,0

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

Závěry a doporučení

Předkládaná studie je rozdělena do tří částí. V první části přináší stručný makroekonomický přehled jako základní rámec dalších analýz, v druhé části podrobně popisuje vývoj výdělků ve mzdové a platové sféře podle nejrůznějších třídících hledisek (věk, pohlaví, místo výkonu práce, dosažené vzdělání, typ vykonávané profese, státní občanství, odvětví ekonomické činnosti). Třetí část je pak svého druhu případovou studií odměňování v Karlovarském kraji – podrobně sledujeme jak úroveň odměňování a jeho vývojové tendence, tak srovnání s republikovými průměry. První část studie vychází z národních účtů sestavovaných Českým statistickým úřadem, druhá a třetí část se opírají o Informační systém o průměrném výdělku. Z časového hlediska jsou vybrány roky 2014, 2019 a 2020, neboť první dva ohraničují období silného a robustního ekonomického růstu, třetí rok je pak prvním rokem s výskytem pandemie covid-19, která s ohledem na přijímaná ochranná opatření znamenala výrazný zásah do výkonu ekonomiky a její struktury.

Ze studie podle našeho názoru plynou následující klíčové závěry a doporučení.

- K ochlazení ekonomiky České republiky podle celé řady signálů docházelo již v době před nástupem pandemie covid-19, což doporučujeme vzít v úvahu při formulaci hospodářské a sociální politiky v post-covidovém období; jinými slovy, zdaleka ne všechny problémy české ekonomiky jsou způsobené pandemií a z přijímaných opatření, tudíž tyto problémy s odezněním pandemie mohou i nadále přetrvávat.
- Pokračuje silná regionální divergence v rámci české ekonomiky. Zaostávání Karlovarského kraje, pokud jde o jeho podíl na vytvořené hrubé přidané hodnotě a hrubém domácím produktu, se bez ohledu na covid-19 v posledních letech nadále prohlubuje. Doporučujeme věnovat tomuto problému i nadále pozornost, včetně analýzy faktorů, které k regionální divergenci přispívají.
- Studie je na základě požadavku objednatele dokončena v červnu 2021, tedy před publikací celé řady statistických údajů, které bude Český statistický úřad zveřejňovat 29. 6. 2021. Řada údajů, s nimiž studie pracuje, má proto buď předběžný charakter, nebo jsou dokonce nekompletní. Doporučuje se ověřit klíčové závěry na nově zveřejněných údajích.
- Nadále přetrvávají rozdíly v odměňování jak podle věku, tak podle pohlaví. Pozitivní zprávou je, že v posledních šesti letech došlo ke snížení těchto rozdílů, neboť mzdy i platy rostly rychleji jak u nejhůře odměňovaných pracovníků, tak u žen. Doporučujeme i nadále věnovat tomuto tématu potřebnou pozornost, včetně analýzy příčin rozdílů.
- V posledních letech je vývoj v platové sféře výrazně rychlejší oproti sféře mzdové. Doporučujeme této oblasti věnovat pozornost, a to jak z hlediska možného zvyšování

konkurence a mzdových nákladů ve mzdové sféře, tak z hlediska udržitelnosti veřejných financí v příštím období.

- Na druhé straně, část rozdílu v průměrném výdělků mezi mzdovou a platovou sférou je vysvětlitelná efektem složení pracovní síly. Doporučujeme v diskusích o vývoji relace mzdové a platové sféry brát tento faktor důsledně v potaz a vyvarovat se tak zjednodušených až zjednodušujících závěrů.
- V posledních letech se mírně snižují rozdíly v odměňování podle dosaženého vzdělání, zejména pokud jde o nejméně vzdělané osoby. Doporučujeme vést citlivou diskusi o nastavení minimální mzdy zejména ve vztahu ke mzdě zaručené, která zasahuje nezanedbatelnou část pracovních pozic.
- Regionální rozdíly v odměňování pracovníků se v posledních letech mírně snižují. Doporučujeme analyzovat příčiny rozdílů ve vývoji přidané hodnoty na straně jedné výdělků na straně druhé.
- Pokud jde o rozdíly v odměňování podle státního občanství, jak ve mzdové, tak v platové sféře dochází k poměrně výraznému předstihu výdělků občanů Slovenské republiky ve srovnání s občany ČR. Doporučujeme analyzovat příčiny uvedených rozdílů.
- Mzdy v Karlovarském kraji se postupně přibližují mzdám v celé České republice, rozdíl se za posledních šest let snížil o 6 procentních bodů. Mzdy žen v Karlovarském kraji se výrazně přibližují jak republikovému průměru, tak mzdám mužů v Karlovarském kraji. Mzdové přibližování se zatím nikterak neprojevuje na konvergenci Karlovarského kraje z pohledu hrubé přidané hodnoty, potažmo regionálního hrubého domácího produktu. V platové sféře k výdělkové konvergenci nedochází a i ženy se spíše mírně vzdalují.
- Mzdová prémie za dosažení vysokoškolského vzdělání je v Karlovarském kraji ve mzdové sféře mnohem nižší, než by odpovídalo celorepublikovému průměru. Zatímco vysokoškolsky vzdělané osoby v Karlovarském kraji za svými protějšky v jiných částech ČR poměrně výrazně zaostávají, osoby se středním vzděláním s maturitou mají mzdy nižší jen o cca 8 % a u osob se základním vzděláním a se středním vzděláním bez maturity rozdíly prakticky nejsou vůbec. To může v dlouhém období vést k odlivu vysokoškolsky vzdělaných osob do krajů s lepším výdělkem, zatímco osoby méně vzdělané nebudou mít potřebu (například i z důvodu levnějšího bydlení) z regionu odcházet. K podobným výsledkům dojdeme, pokud sledujeme rozdíly v odměňování podle vykonávané profese. Doporučujeme věnovat tomuto fenoménu výraznou pozornost.

Použité zdroje

ČSÚ (2021). Databáze ročních národních účtů. www.czso.cz

Fischer, J. a kol. (2019). Základní metody statistického srovnávání. Praha : Nakladatelství Oeconomica, 2019. 88 stran.

Fischer, J., Doseděl, T., Vltavská, K. (2019). Sociální stratifikace v České republice a polarizace české společnosti. Praha : Asociace samostatných odborů – ASO, 2019. 88 s.

Fischer, J. (2020). Role kolektivního vyjednávání na centrální i podnikové úrovni v době digitalizace práce. Praha : Asociace samostatných odborů – ASO, 2020. 112 s.

Hindls, R. a kol. (2018). Statistika v ekonomii. Příbram: Professional Publishing, 2018. ISBN 978-80-88260-09-7.

Hronová, S. a kol. (2019). Národní účetnictví (Od výroby k bohatství). 1. vyd. Praha : Nakladatelství C. H. Beck, 2019. 401 stran.

Informační systém o průměrném výděлку – archiv výsledků šetření.

Košťáková, T. (2019). O složitém jednoduše. Praha : ČSÚ, 2019. 100 stran.

Musil, P., Fischer, J. (2015). Měření výstupu vzdělávacích služeb. Politická ekonomie [online]. 2015, roč. 63, č. 2, s. 167–184. ISSN 0032-3233. DOI: 10.18267/j.polek.995.

Palíšková, M. (2019). Diskriminace na trhu práce a kritická analýza fungování nástrojů používaných pro zmírnění diskriminace. Praha, 2019.

Přílohy

Příloha 1 – Popis použitého datového zdroje¹

Datovým zdrojem použitým v této kapitole je rozsáhlé strukturální šetření výdělků, které v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) smluvně zajišťuje TREXIMA, spol. s r. o. Šetření probíhá u zaměstnavatelů a ze strany zaměstnavatelů jsou zasílány datové věty jak za zaměstnavatele, tak za zaměstnance. Datová věta za zaměstnavatele obsahuje tyto klíčové položky²:

- Identifikace zaměstnavatele (IČO, název, adresa)
- Kód územní jednotky
- Celkové zúčtované hrubé mzdy, z toho zvlášť úhrn prémie a odměn
- Celkové počty odpracovaných, neodpracovaných a přesčasových hodin
- Průměrný počet zaměstnanců
- Ostatní osobní náklady (DPČ, DPP) a počty odpracovaných hodin v rámci dohod

Datová věta za zaměstnance pak obsahuje tyto klíčové položky³:

- Jednoznačný kód fyzické osoby
- Rok narození
- Pohlaví
- Státní občanství
- Nejvyšší dosažené vzdělání
- Druh invalidního důchodu
- Obor vzdělání včetně kódu školy
- Místo výkonu práce
- Kód postavení zaměstnání
- Kód klasifikace zaměstnání
- Konto pracovní doby
- Doba zaměstnání u daného zaměstnavatele
- Počet odpracovaných, neodpracovaných a přesčasových hodin (v různém členění)

---

¹ Zčásti využit text uvedený v Fischer, Doseděl, Vltavská (2019).

² Uveden pouze výběr. Kompletní popis je k dispozici na <https://ispv.cz/getdoc/7fa806f6-292b-489b-a067-cfd4f1f22c5b/Popis-polozek-MI.aspx>. Cit. dne 25. 6. 2021.

³ Opět uveden pouze výběr, kompletní popis je k dispozici na <https://ispv.cz/getdoc/6df66f3c-d04e-4dfc-96ce-9d2507cb46a8/Popis-polozek-MP.aspx>. Cit. dne 25. 6. 2021.

- Zúčtovaná mzda/plat (v členění na základní plat, příplatky, prémie a odměny, náhrady za neodpracovanou pracovní dobu)
- Průměrný výdělek zjištěný pro výpočet náhrad mzdy

Údaje jsou šetřeny zvlášť za mzdovou sféru (zaměstnavatelé odměňující zaměstnance mzdou podle § 109 odst. 2 zákoníku práce **a zvlášť za sféru platovou** (zaměstnavatelé odměňující zaměstnance platem podle § 109 odst. 3 zákoníku práce).

V rámci mzdové sféry jsou podniky vybírány jednostupňovým stratifikovaným výběrem, přičemž oblasti výběru (strata) jsou vymezeny institucionálním sektorem, velikostní kategorií, odvětvovou skupinou a regionem. Podniky s 250 a více zaměstnanci jsou v rámci sektoru nefinančních podniků a domácností šetřeny plošně, podniky s 1 až 249 zaměstnanci jsou šetřeny výběrově. Výběrový podíl přitom kolísá podle velikostní kategorie podniku od 1,2 % do 15 % (větší podniky tedy mají větší pravděpodobnost zahrnutí). V dalších sektorech (finanční, vládní a neziskové instituce) probíhá plošné šetření již u podniků od 50, resp. 65 zaměstnanců.⁴

V rámci platové sféry jsou údaje zjišťovány plošně za všechny zaměstnance odměňované platem.

Periodicita zveřejňování výsledků je ve mzdové sféře čtvrtletní, v platové sféře pololetní. Upozorňujeme, že údaje z Informačního systému o průměrném výdělku nejsou přímo srovnatelné se mzdovou statistikou Českého statistického úřadu, založenou na podnikovém výkaznictví⁵. **Není tedy možné výdělky uvedené v této kapitole srovnávat s ukazatelem průměrné mzdy v národním hospodářství;** ten je používán primárně v různých dokumentech legislativní i nelegislativní povahy, od hodnot tohoto ukazatele jsou například odvozovány minimální hranice pro odvody na veřejné zdravotní pojištění a na sociální pojištění ze strany osob samostatně výdělečně činných. Stejně tak ukazatel průměrné mzdy v národním hospodářství slouží jako jeden z ukazatelů, od něhož se odvíjí valorizace důchodů.

Výsledky šetření založené na ISPV umožňují analyzovat výdělky v členění nejen podle podnikových charakteristik, ale i podle osobnostních charakteristik zaměstnanců. Dále umožňují provádět různé strukturní analýzy včetně struktury výdělku (základní mzda, příplatky, odměny, náhrady), i s možností srovnávat struktury v čase či průřezově podle jednotlivých charakteristik, a v neposlední řadě umožňují sledovat mzdovou diferenciaci.

⁴ Podrobněji viz <https://www.ispv.cz/cz/Vysledky-setreni/Metodika.aspx#odst1>. Cit. dne 25. 6. 2021.

⁵ Hlavní rozdíly jsou popsány na https://www.ispv.cz/getfile/cdd634ea-d483-4d6e-9b2b-f8b244b2b3d6/www_CSU_ISPV_2011.aspx?disposition=attachment, cit. dne 25. 6. 2021.

Údaje o příjmech (nejen ze zaměstnání) je možné získat i z vybraných šetření u domácností, ať už se jedná o Výběrové šetření pracovních sil, nebo o šetření Životní podmínky (v rámci celoevropského šetření EU-SILC). Údaje získané z těchto zdrojů jsou výhodné v tom, že je můžeme sledovat v souvislostech s dalšími socio-ekonomicko-demografickými ukazateli dané domácnosti, jejich nevýhodou je naopak výrazně menší rozsah výběrového souboru a dále nevýběrová chyba vyplývající z neochoty, případně reálné nemožnosti, poskytovat údaje o příjmech tazatelům z ČSÚ.

Příloha 2 – Podkladové datové tabulky ke grafům v 1. kapitole

Tabulka P.1 Vývoj hrubého domácího produktu ve stálých cenách roku 2015, miliony Kč

Název	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Produkce	9225762	9934290	10118909	9298076	9725227	9983549	9758838	9754077	10115629	10634751	10917190	11564120	12036292	12299290	11589945
Mezispotřeba	5623843	6139418	6189422	5579240	5895660	6086153	5896855	5892780	6142380	6469577	6647958	7073841	7395050	7556068	7100235
Hrubá přidaná hodnota	3599127	3789407	3924814	3717603	3829223	3896473	3863790	3863175	3973593	4165174	4269232	4491268	4643301	4745299	4490246
Daně na výrobky	520463	558297	528102	533610	520926	527240	518165	511372	499982	546676	562630	588096	596551	615653	577764
Dotace na výrobky (-)	-108520	-103448	-102863	-99390	-102742	-99266	-89614	-83459	-84665	-86472	-89125	-91435	-92187	-94199	-96666
Hrubý domácí produkt	4016919	4240675	4354597	4151789	4252881	4327747	4293774	4291803	4388888	4625378	4742737	4987876	5147421	5266512	4971466

Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka M000101c, stav ke dni 25. 6. 2021.

Tabulka P.2 Vývoj hrubého domácího produktu, objemové indexy, SOPR=100

Název	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Produkce	109,6	107,7	101,9	91,9	104,6	102,7	97,7	100	103,7	105,1	102,7	105,9	104,1	102,2	94,2
Mezispotřeba	111,1	109,2	100,8	90,1	105,7	103,2	96,9	99,9	104,2	105,3	102,8	106,4	104,5	102,2	94
Hrubá přidaná hodnota	107,3	105,3	103,6	94,7	103	101,8	99,2	100	102,9	104,8	102,5	105,2	103,4	102,2	94,6
Daně na výrobky	101,7	107,3	94,6	101	97,6	101,2	98,3	98,7	97,8	109,3	102,9	104,5	101,4	103,2	93,8
Dotace na výrobky (-)	99,2	95,3	99,4	96,6	103,4	96,6	90,3	93,1	101,4	102,1	103,1	102,6	100,8	102,2	102,6
Hrubý domácí produkt	106,8	105,6	102,7	95,3	102,4	101,8	99,2	100	102,3	105,4	102,5	105,2	103,2	102,3	94,4

Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka M000101d, stav ke dni 25. 6. 2021.

Tabulka P.3 Vývoj hrubé přidané hodnoty podle odvětví, běžné ceny, miliony Kč

NACE	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CELKEM	3 209 206	3 495 330	3 667 964	3 578 059	3 613 528	3 668 903	3 677 512	3 713 015	3 930 576	4 165 174	4 314 719	4 592 620	4 875 019	5 189 666	5 139 125
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	76 442	80 622	77 620	69 469	61 514	80 536	92 049	97 968	104 883	102 277	100 113	105 159	104 766	111 331	109 212
B Těžba a dobývání	41 706	44 784	50 889	43 837	45 032	46 579	42 979	33 759	39 198	37 558	31 561	32 813	33 162	29 338	23 587
C Zpracovatelský průmysl	821 118	895 355	888 059	805 216	836 892	898 056	897 263	909 902	1 030 576	1 106 468	1 152 741	1 202 728	1 226 882	1 286 976	1 234 525
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	111 712	118 906	149 928	165 527	145 800	142 966	146 889	154 929	136 595	140 043	138 789	138 138	135 540	147 759	159 400
E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	34 439	36 624	39 324	40 621	41 852	43 385	41 997	40 431	42 593	42 872	43 741	46 605	49 719	52 752	55 622
F Stavebnictví	203 290	223 625	232 531	249 238	254 889	236 009	217 037	213 444	221 617	235 596	235 771	251 353	272 646	291 555	306 728
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	364 824	387 284	400 460	370 105	380 926	379 177	389 277	385 707	412 947	457 816	466 536	514 431	540 132	568 581	557 576
H Doprava a skladování	218 332	236 685	240 158	214 388	220 760	213 846	213 466	212 506	221 541	237 863	249 056	266 076	275 642	291 231	275 642
I Ubytování, stravování a pohostinství	77 709	84 420	98 011	79 410	76 036	79 729	72 228	73 312	74 341	78 089	84 346	95 478	100 188	106 243	61 705
J Informační a komunikační činnosti	160 941	181 812	188 822	190 648	185 549	189 939	189 499	188 646	199 234	216 062	228 179	252 822	284 123	305 100	320 935
K Peněžnictví a pojišťovnictví	98 668	125 809	149 207	157 226	167 283	166 317	164 556	170 714	167 529	177 664	179 461	188 073	207 955	217 294	210 271
L Činnosti v oblasti nemovitostí	257 326	276 868	309 341	330 172	330 243	329 417	331 381	334 226	345 742	356 041	375 082	395 036	446 155	483 701	495 071
M Profesní, vědecké a technické činnosti	150 479	167 123	178 606	173 132	174 843	172 255	187 651	192 034	199 030	213 109	228 014	244 094	260 615	282 597	272 164
N Administrativní a podpůrné činnosti	58 213	69 322	75 177	72 535	70 687	66 857	65 525	69 630	71 504	75 073	80 469	90 203	98 312	104 790	89 392
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	210 588	222 925	231 216	237 255	236 712	225 045	224 966	227 492	235 412	245 433	254 852	269 465	292 066	310 410	325 773
P Vzdělávání	129 642	139 575	144 402	151 567	151 665	155 487	158 355	162 832	168 919	174 498	180 310	195 081	216 980	243 571	262 980
Q Zdravotní a sociální péče	118 854	123 953	136 590	148 782	149 320	152 266	160 400	163 471	174 310	179 356	190 981	205 482	225 533	245 900	276 148
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	37 032	38 431	39 599	39 091	37 612	40 125	36 963	37 031	38 465	41 707	44 211	46 543	48 758	52 599	45 025
S Ostatní činnosti	36 289	39 534	35 879	37 069	43 292	48 342	42 163	41 830	42 806	44 185	46 313	48 207	50 278	51 895	51 764
T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů a producentů pro vlastní potřebu	1 602	1 673	2 145	2 771	2 621	2 570	2 868	3 151	3 334	3 464	4 193	4 833	5 567	6 043	5 605
U Činnosti exterritoriálních organizací a orgánů	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:

Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka M000104a, stav ke dni 25. 6. 2021.

Tabulka P.4 Vývoj struktury hrubého domácího produktu, běžné ceny, %

NACE	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CELKEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	2,382	2,307	2,116	1,942	1,702	2,195	2,503	2,639	2,668	2,456	2,320	2,290	2,149	2,145	2,125
B Těžba a dobývání	1,300	1,281	1,387	1,225	1,246	1,270	1,169	0,909	0,997	0,902	0,731	0,714	0,680	0,565	0,459
C Zpracovatelský průmysl	25,586	25,616	24,211	22,504	23,160	24,478	24,399	24,506	26,219	26,565	26,716	26,188	25,167	24,799	24,022
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	3,481	3,402	4,087	4,626	4,035	3,897	3,994	4,173	3,475	3,362	3,217	3,008	2,780	2,847	3,102
E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	1,073	1,048	1,072	1,135	1,158	1,183	1,142	1,089	1,084	1,029	1,014	1,015	1,020	1,016	1,082
F Stavebnictví	6,335	6,398	6,340	6,966	7,054	6,433	5,902	5,749	5,638	5,656	5,464	5,473	5,593	5,618	5,968
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	11,368	11,080	10,918	10,344	10,542	10,335	10,585	10,388	10,506	10,992	10,813	11,201	11,080	10,956	10,850
H Doprava a skladování	6,803	6,771	6,547	5,992	6,109	5,829	5,805	5,723	5,636	5,711	5,772	5,794	5,654	5,612	5,364
I Ubytování, stravování a pohostinství	2,421	2,415	2,672	2,219	2,104	2,173	1,964	1,974	1,891	1,875	1,955	2,079	2,055	2,047	1,201
J Informační a komunikační činnosti	5,015	5,202	5,148	5,328	5,135	5,177	5,153	5,081	5,069	5,187	5,288	5,505	5,828	5,879	6,245
K Peněžnictví a pojišťovnictví	3,075	3,599	4,068	4,394	4,629	4,533	4,475	4,598	4,262	4,265	4,159	4,095	4,266	4,187	4,092
L Činnosti v oblasti nemovitostí	8,018	7,921	8,434	9,228	9,139	8,979	9,011	9,001	8,796	8,548	8,693	8,602	9,152	9,320	9,633
M Profesní, vědecké a technické činnosti	4,689	4,781	4,869	4,839	4,839	4,695	5,103	5,172	5,064	5,116	5,285	5,315	5,346	5,445	5,296
N Administrativní a podpůrné činnosti	1,814	1,983	2,050	2,027	1,956	1,822	1,782	1,875	1,819	1,802	1,865	1,964	2,017	2,019	1,739
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	6,562	6,378	6,304	6,631	6,551	6,134	6,117	6,127	5,989	5,893	5,907	5,867	5,991	5,981	6,339
P Vzdělávání	4,040	3,993	3,937	4,236	4,197	4,238	4,306	4,385	4,298	4,189	4,179	4,248	4,451	4,693	5,117
Q Zdravotní a sociální péče	3,704	3,546	3,724	4,158	4,132	4,150	4,362	4,403	4,435	4,306	4,426	4,474	4,626	4,738	5,373
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1,154	1,099	1,080	1,093	1,041	1,094	1,005	0,997	0,979	1,001	1,025	1,013	1,000	1,014	0,876
S Ostatní činnosti	1,131	1,131	0,978	1,036	1,198	1,318	1,147	1,127	1,089	1,061	1,073	1,050	1,031	1,000	1,007
T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů a producentů pro vlastní potřebu	0,050	0,048	0,058	0,077	0,073	0,070	0,078	0,085	0,085	0,083	0,097	0,105	0,114	0,116	0,109

Zdroj: vlastní výpočty podle Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka M000104a, stav ke dni 25. 6. 2021.

Tabulka P.5 Vývoj hrubé přidané hodnoty podle odvětví, ceny roku 2015, miliony Kč

NACE	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CELKEM	3 599 127	3 789 407	3 924 814	3 717 603	3 829 223	3 896 473	3 863 790	3 863 175	3 973 593	4 165 174	4 269 232	4 491 268	4 643 301	4 745 299	4 490 246
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	112 857	87 131	88 610	115 398	92 416	83 865	91 094	89 531	95 812	102 277	107 652	103 566	107 792	113 851	119 296
B Těžba a dobývání	50 913	49 332	43 816	40 021	38 403	35 024	35 673	30 635	38 076	37 558	34 656	31 481	29 327	23 706	19 270
C Zpracovatelský průmysl	837 987	892 545	965 413	845 085	943 516	1 047 818	1 005 598	992 971	1 028 474	1 106 468	1 157 070	1 257 336	1 281 055	1 319 571	1 228 763
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	205 436	205 767	240 555	195 497	188 074	175 183	172 802	160 754	152 151	140 043	130 535	139 327	137 702	134 620	121 835
E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	60 667	60 854	61 105	67 465	53 957	53 867	48 316	40 191	41 568	42 872	44 597	42 081	44 399	48 894	49 215
F Stavebnictví	223 481	232 263	227 525	236 043	244 215	231 158	217 047	219 761	230 859	235 596	226 842	228 565	229 784	223 852	216 021
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	324 945	359 440	359 572	337 414	357 784	370 211	378 179	379 524	413 181	457 816	454 280	487 495	509 819	526 811	504 221
H Doprava a skladování	309 451	316 717	310 202	264 702	267 923	253 366	247 110	239 667	228 360	237 863	245 968	271 146	289 074	298 287	259 868
I Ubytování, stravování a pohostinství	101 750	110 158	122 390	92 269	85 580	92 087	80 319	79 213	76 975	78 089	80 320	82 453	80 719	81 492	43 368
J Informační a komunikační činnosti	153 174	171 937	177 451	177 218	176 759	180 387	177 526	182 666	196 880	216 062	224 503	245 144	270 310	277 272	281 561
K Peněžnictví a pojišťovnictví	104 799	127 203	142 263	154 266	154 472	152 678	156 088	170 751	167 488	177 664	189 205	207 369	229 448	239 119	232 533
L Činnosti v oblasti nemovitostí	295 682	303 487	313 560	311 602	314 306	321 909	330 107	341 744	352 024	356 041	370 031	358 450	368 880	368 125	356 617
M Profesionální, vědecké a technické činnosti	169 887	184 046	184 862	172 735	178 873	175 067	193 080	194 073	198 462	213 109	223 096	235 971	248 337	265 129	251 464
N Administrativní a podpůrné činnosti	58 534	68 068	70 316	65 814	64 881	65 317	65 910	70 369	71 800	75 073	79 140	87 073	88 607	87 857	70 064
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	241 689	246 748	253 589	254 478	259 425	248 132	250 108	246 877	244 346	245 433	248 694	250 130	255 245	259 285	260 962
P Vzdělávání	161 956	164 151	163 780	164 504	164 035	168 267	168 587	171 921	174 142	174 498	175 272	180 736	185 551	189 613	190 575
Q Zdravotní a sociální péče	174 609	172 996	177 925	183 381	184 088	171 744	176 145	177 519	182 405	179 356	183 852	187 483	190 407	191 421	197 297
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	40 250	39 851	38 476	35 558	34 171	36 360	35 570	35 918	36 766	41 707	45 687	47 728	51 198	57 745	47 371
S Ostatní činnosti	47 520	50 172	42 227	42 433	48 270	53 573	45 808	44 566	44 559	44 185	43 668	43 489	43 174	42 214	39 524
T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů a producentů pro vlastní potřebu	1 930	1 960	2 364	3 024	2 818	2 711	2 928	3 172	3 344	3 464	4 164	4 504	4 959	5 236	4 724
U Činnosti exterritoriálních organizací a orgánů	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:

Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka M000104c, stav ke dni 25. 6. 2021.

Tabulka P.6 Vývoj hrubé přidané hodnoty podle odvětví v dvoumístném třídění, zpracovatelský průmysl, běžné ceny, miliony Kč

NACE	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CELKEM	3 209 206	3 495 330	3 667 964	3 578 059	3 613 528	3 668 903	3 677 512	3 713 015	3 930 576	4 165 174	4 314 719	4 592 620	4 875 019	5 189 666
10 Výroba potravinářských výrobků	50 913	52 251	52 993	56 212	53 471	53 817	52 329	52 498	56 332	58 734	60 746	63 404	64 976	67 816
11 Výroba nápojů	25 750	25 864	26 081	25 739	24 542	24 143	25 969	24 057	24 597	25 215	27 121	27 285	29 557	31 105
12 Výroba tabákových výrobků	3 762	3 835	4 071	5 456	4 317	4 547	4 496	4 220	4 518	4 812	5 264	6 221	6 782	7 359
13 Výroba textilií	15 910	16 158	16 525	14 648	12 909	12 985	12 696	13 395	15 055	14 918	15 175	15 638	15 187	15 093
14 Výroba oděvů	8 674	8 976	8 209	7 899	7 953	7 989	6 493	6 842	7 422	7 700	8 349	9 182	9 274	10 413
15 Výroba usní a souvisejících výrobků	2 194	2 430	2 691	2 847	2 669	2 589	2 416	2 296	2 248	2 472	2 714	2 686	2 305	2 481
16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku	24 268	25 923	26 614	22 309	21 129	21 077	21 280	20 620	22 957	24 581	26 493	28 248	31 392	32 833
17 Výroba papíru a výrobků z papíru	16 288	16 909	14 653	14 117	14 974	14 152	13 768	13 740	16 335	18 937	20 119	21 896	21 971	24 795
18 Tisk a rozmnožování nahraných nosičů	13 350	16 038	16 491	14 551	15 686	14 260	12 507	12 148	13 152	14 070	14 350	14 198	15 177	15 507
19 Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů	6 640	5 632	6 629	5 818	5 363	4 656	4 540	4 777	4 664	4 848	5 046	3 671	1 031	1 150
20 Výroba chemických látek a chemických přípravků	27 781	29 601	30 503	24 227	24 027	25 955	29 108	27 050	34 138	40 617	39 035	47 815	45 244	48 391
21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků	14 943	14 611	13 951	15 203	16 917	15 729	16 334	16 527	18 491	17 998	17 872	18 865	17 644	20 807
22 Výroba pryžových a plastových výrobků	58 880	59 782	61 860	61 421	62 611	64 751	65 219	67 460	77 803	87 236	90 303	89 781	87 244	93 062
23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	51 642	54 587	53 289	44 758	41 326	44 225	41 515	41 473	46 227	51 192	49 100	50 917	55 628	59 283
24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárnictví	50 975	52 123	44 964	28 423	25 831	32 235	28 942	31 980	39 497	41 149	39 294	36 348	38 622	36 005
25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení	84 100	91 421	93 653	80 377	87 163	94 669	98 443	100 986	114 739	125 235	129 508	135 157	140 689	150 526
26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	41 166	47 243	46 395	41 861	44 394	47 207	56 208	53 845	58 675	63 299	67 420	73 467	78 149	71 632
27 Výroba elektrických zařízení	49 322	58 676	54 835	53 635	59 595	71 427	69 404	70 956	80 643	86 208	86 067	90 642	93 093	99 018
28 Výroba strojů a zařízení j. n.	74 966	87 828	88 112	75 547	80 654	89 904	89 861	94 443	100 983	105 077	102 509	107 037	105 497	108 868
29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů	127 277	142 388	139 474	127 573	149 787	160 948	156 488	158 868	195 087	212 561	238 257	252 271	253 603	271 237
30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	10 080	12 465	14 618	15 533	16 044	19 634	19 548	19 801	22 319	24 525	25 387	22 686	23 455	24 525
31 Výroba nábytku	13 109	13 898	15 079	13 682	12 172	13 199	12 394	12 390	12 943	12 966	15 410	15 988	15 881	16 645
32 Ostatní zpracovatelský průmysl	17 546	18 814	18 072	17 262	18 076	19 136	19 108	20 025	20 872	22 228	24 837	26 614	28 250	29 367

Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka TB0001B1Ga, stav ke dni 25. 6. 2021.

Tabulka P.7 Vývoj struktury hrubé přidané hodnoty podle odvětví v dvoumístném třídění, zpracovatelský průmysl, běžné ceny, %

NACE	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CELKEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
10 Výroba potravinářských výrobků	6,448	6,094	6,236	7,309	6,670	6,263	6,091	6,032	5,692	5,507	5,471	5,466	5,503	5,478
11 Výroba nápojů	3,261	3,016	3,069	3,347	3,062	2,810	3,023	2,764	2,485	2,364	2,443	2,352	2,503	2,513
12 Výroba tabákových výrobků	0,476	0,447	0,479	0,709	0,539	0,529	0,523	0,485	0,457	0,451	0,474	0,536	0,574	0,594
13 Výroba textilií	2,015	1,884	1,945	1,905	1,610	1,511	1,478	1,539	1,521	1,399	1,367	1,348	1,286	1,219
14 Výroba oděvů	1,099	1,047	0,966	1,027	0,992	0,930	0,756	0,786	0,750	0,722	0,752	0,792	0,785	0,841
15 Výroba usní a souvisejících výrobků	0,278	0,283	0,317	0,370	0,333	0,301	0,281	0,264	0,227	0,232	0,244	0,232	0,195	0,200
16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku	3,074	3,023	3,132	2,901	2,636	2,453	2,477	2,369	2,320	2,305	2,386	2,435	2,659	2,652
17 Výroba papíru a výrobků z papíru	2,063	1,972	1,724	1,836	1,868	1,647	1,603	1,579	1,651	1,775	1,812	1,888	1,861	2,003
18 Tisk a rozmnožování nahraných nosičů	1,691	1,870	1,941	1,892	1,957	1,660	1,456	1,396	1,329	1,319	1,292	1,224	1,285	1,253
19 Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů	0,841	0,657	0,780	0,756	0,669	0,542	0,528	0,549	0,471	0,455	0,454	0,316	0,087	0,093
20 Výroba chemických látek a chemických přípravků	3,519	3,452	3,590	3,150	2,997	3,021	3,388	3,108	3,449	3,808	3,515	4,122	3,832	3,909
21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků	1,893	1,704	1,642	1,977	2,110	1,831	1,901	1,899	1,868	1,687	1,610	1,626	1,494	1,681
22 Výroba pryžových a plastových výrobků	7,458	6,972	7,280	7,986	7,811	7,536	7,592	7,750	7,861	8,179	8,133	7,740	7,389	7,518
23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	6,541	6,366	6,271	5,820	5,155	5,147	4,833	4,765	4,671	4,800	4,422	4,389	4,712	4,789
24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárnictví	6,456	6,079	5,291	3,696	3,222	3,752	3,369	3,674	3,991	3,858	3,539	3,133	3,271	2,909
25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení	10,652	10,662	11,021	10,451	10,873	11,018	11,459	11,602	11,593	11,742	11,663	11,651	11,916	12,160
26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	5,214	5,510	5,460	5,443	5,538	5,494	6,543	6,186	5,929	5,935	6,072	6,333	6,619	5,786
27 Výroba elektrických zařízení	6,247	6,843	6,453	6,974	7,434	8,313	8,079	8,152	8,148	8,083	7,751	7,814	7,885	7,999
28 Výroba strojů a zařízení j. n.	9,495	10,243	10,369	9,823	10,062	10,463	10,460	10,851	10,203	9,852	9,232	9,227	8,935	8,794
29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů	16,120	16,606	16,413	16,587	18,686	18,732	18,216	18,252	19,712	19,929	21,457	21,747	21,480	21,911
30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	1,277	1,454	1,720	2,020	2,001	2,285	2,275	2,275	2,255	2,299	2,286	1,956	1,987	1,981
31 Výroba nábytku	1,660	1,621	1,774	1,779	1,518	1,536	1,443	1,423	1,308	1,216	1,388	1,378	1,345	1,345
32 Ostatní zpracovatelský průmysl	2,222	2,194	2,127	2,244	2,255	2,227	2,224	2,301	2,109	2,084	2,237	2,294	2,393	2,372

Zdroj: Vlastní výpočty dle databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka TB0001B1Ga, stav ke dni 25. 6. 2021.

Tabulka P.8 Vývoj hrubé přidané hodnoty podle odvětví v dvoumístném třídění, zpracovatelský průmysl, ceny roku 2015, miliony Kč

NACE	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CELKEM	3 209 206	3 495 330	3 667 964	3 578 059	3 613 528	3 668 903	3 677 512	3 713 015	3 930 576	4 165 174	4 314 719	4 592 620	4 875 019	5 189 666
10 Výroba potravinářských výrobků	54 505	57 771	52 342	50 158	53 846	57 094	54 740	52 582	53 193	58 734	63 049	66 106	64 954	67 697
11 Výroba nápojů	46 033	29 070	29 244	25 732	25 848	28 088	28 230	26 037	25 076	25 215	27 141	28 946	29 949	30 081
12 Výroba tabákových výrobků	6 875	8 587	9 928	10 309	7 306	7 719	7 373	5 299	4 762	4 812	5 063	5 811	5 642	5 929
13 Výroba textilií	21 229	17 589	21 615	17 112	15 343	14 751	14 197	15 081	15 458	14 918	15 159	15 574	14 713	13 873
14 Výroba oděvů	11 528	11 135	11 869	9 581	9 241	9 038	6 655	7 717	7 411	7 700	8 182	9 047	9 136	9 079
15 Výroba usní a souvisejících výrobků	2 807	2 402	2 422	2 696	2 236	2 009	1 756	2 121	2 070	2 472	2 740	2 766	2 276	2 096
16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku	29 217	26 991	30 695	25 347	27 246	26 288	27 090	23 616	23 008	24 581	22 789	24 594	23 471	24 288
17 Výroba papíru a výrobků z papíru	15 558	16 137	16 299	17 204	17 986	17 245	16 870	16 010	17 245	18 937	20 547	22 085	21 783	23 670
18 Tisk a rozmnožování nahraných nosičů	9 880	12 393	13 015	11 218	14 232	13 515	12 004	11 854	12 950	14 070	14 504	14 334	15 802	15 244
19 Výroba koksů a rafinovaných ropných produktů	- 7 293	- 1 651	- 4 015	- 11 874	9 292	3 446	7 153	7 317	2 703	4 848	5 738	2 397	334	408
20 Výroba chemických látek a chemických přípravků	25 802	29 036	36 319	36 989	29 697	26 966	29 715	26 755	29 914	40 617	42 392	49 752	52 139	55 303
21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků	13 311	12 941	13 421	13 727	15 384	15 843	15 778	17 037	18 965	17 998	17 972	19 149	17 996	21 143
22 Výroba pryžových a plastových výrobků	59 624	63 407	74 053	72 754	82 528	85 792	79 708	79 361	81 051	87 236	90 403	95 590	98 968	103 571
23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	51 313	54 394	55 689	45 867	44 345	49 160	45 462	44 880	47 850	51 192	48 244	51 547	55 543	55 464
24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství	116 762	81 916	52 437	44 366	39 972	37 382	32 061	39 216	40 414	41 149	46 117	41 043	30 492	35 323
25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení	94 497	95 446	96 110	80 944	97 044	103 801	105 476	106 462	114 756	125 235	131 129	139 336	139 544	141 860
26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	30 840	38 368	41 030	35 616	50 637	56 505	59 664	55 586	58 399	63 299	67 591	79 649	90 905	88 491
27 Výroba elektrických zařízení	45 473	54 880	57 042	52 718	61 528	76 045	71 956	70 344	78 260	86 208	83 566	95 259	99 671	106 380
28 Výroba strojů a zařízení j. n.	73 314	88 780	101 919	75 593	89 354	108 272	104 949	104 155	102 180	105 077	100 713	112 169	108 880	106 326
29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přírůbů a návěsů	122 035	144 278	181 953	141 550	185 438	230 135	202 381	193 612	195 983	212 561	236 804	274 137	288 476	300 572
30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	13 512	16 211	16 860	14 260	15 691	20 638	18 794	19 623	23 365	24 525	26 395	22 972	22 966	23 378
31 Výroba nábytku	11 241	12 229	14 518	11 521	11 065	12 860	12 217	12 378	12 751	12 966	14 615	16 219	16 135	16 589
32 Ostatní zpracovatelský průmysl	17 248	19 149	20 044	17 191	18 031	19 548	19 922	21 687	21 570	22 228	24 676	26 622	28 246	29 103

Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka TB0001B1Ga, stav ke dni 25. 6. 2021.

Tabulka P.9 Vývoj regionálního HDP, stálé ceny roku 2015, 1995=100

Území	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Česká republika	104,3	103,7	103,4	104,8	109,0	112,3	114,1	118,1	123,8	132,0	140,9	148,8	152,8	145,7	149,2	151,8	150,7	150,6	154,0	162,3	166,4	175,0	180,6	184,8
Hlavní město Praha	105,8	109,1	113,0	117,2	123,0	129,5	134,3	142,3	152,1	164,1	172,6	188,4	193,3	183,0	191,0	188,4	188,9	192,4	199,6	212,9	219,1	228,8	241,1	245,2
Středočeský kraj	103,3	103,6	107,9	113,3	119,5	123,4	130,3	131,9	139,4	146,1	166,0	178,4	191,7	179,5	180,4	193,6	192,4	187,6	191,9	203,3	214,3	229,5	235,0	247,1
Jihočeský kraj	104,4	104,0	103,7	104,3	107,9	108,8	108,9	110,7	116,4	126,2	131,4	132,7	132,0	126,6	128,0	127,8	128,6	126,5	126,9	131,9	133,4	142,4	146,2	151,4
Plzeňský kraj	105,7	102,5	99,5	100,6	105,8	109,4	109,8	115,3	125,8	130,5	143,4	144,9	141,0	140,3	146,6	150,6	144,4	148,7	152,5	158,8	162,6	171,7	175,9	176,4
Karlovarský kraj	98,8	95,1	93,2	92,4	96,7	95,6	96,7	99,7	99,6	102,5	103,7	107,8	104,6	102,1	99,8	98,8	97,0	97,0	97,5	98,7	100,5	103,5	102,6	103,2
Ústecký kraj	102,1	98,0	95,2	94,2	95,1	95,0	95,4	101,0	101,2	107,2	117,1	119,3	121,0	122,3	117,2	114,6	115,6	113,2	113,5	122,0	120,7	123,9	124,0	129,4
Liberecký kraj	101,7	102,5	99,8	102,6	107,1	109,5	110,2	105,4	109,9	123,3	131,2	132,6	137,2	128,2	133,9	138,2	136,8	137,0	139,2	145,7	148,9	157,8	161,6	165,8
Královéhradecký kraj	104,2	105,9	104,2	105,6	111,1	112,6	111,3	113,6	120,2	127,0	131,7	139,1	142,6	138,2	141,1	143,7	140,7	141,1	142,9	151,1	157,3	170,9	175,9	182,2
Pardubický kraj	102,2	102,3	102,6	101,9	105,5	107,8	109,2	113,3	117,3	123,4	136,4	144,2	146,5	141,2	147,0	154,1	142,8	143,4	148,2	155,8	160,6	171,8	177,1	177,2
Kraj Vysočina	104,3	101,3	100,6	104,3	110,3	117,2	118,2	121,5	124,9	134,7	143,7	150,5	149,0	144,1	145,7	150,1	150,2	148,3	151,1	155,5	158,8	167,2	166,7	172,1
Jihomoravský kraj	104,4	102,6	101,9	101,5	105,0	108,3	108,6	113,6	118,9	125,6	132,6	142,5	151,0	142,5	146,3	150,9	150,7	154,4	154,1	163,4	164,1	171,3	179,6	182,4
Olomoucký kraj	106,8	103,0	98,6	100,2	104,0	105,6	104,3	108,9	116,3	119,9	124,6	130,3	133,7	128,6	133,2	137,5	136,1	134,6	138,3	146,1	150,3	159,1	162,6	166,8
Zlínský kraj	102,2	106,0	102,7	101,7	105,4	109,0	110,6	115,3	119,0	129,0	140,7	148,2	159,6	152,6	156,1	160,3	156,7	157,1	163,0	168,7	172,8	182,7	185,7	193,0
Moravskoslezský kraj	105,7	102,0	97,8	95,7	97,1	99,6	99,0	100,6	102,0	109,9	114,9	117,7	117,9	108,8	112,0	115,5	115,1	110,4	113,5	117,5	120,8	125,0	128,3	128,2

Zdroj: Databáze ročních národních účtů ČSÚ, tabulka REG_HDP_SC_V, stav ke dni 25. 6. 2021.

Příloha 3 – Rozklad indexu proměnlivého složení⁶

Aparát indexní analýzy, konkrétně rozklad indexu proměnlivého složení, je přehledně popsán např. Hindlsem a kol. (2018). Jedná se o rozklad indexu proměnlivého složení (IPS) na index stálého složení (SS), index struktury (STR), Indexní rozklad je popsán v rovnicích P3.1 až P3.7.

Rozklad IPS má bohužel jednu nevýhodu. Je založen na tzv. metodě postupných změn, kdy předpokládáme, že se buď nejprve změní mzdy v jednotlivých vzdělanostních skupinách, a následně se změní vzdělanostní struktura, anebo se nejprve změní vzdělanostní struktura, a následně se změní mzdy v jednotlivých skupinách. Pokud jsou obě změny na sobě nezávislé, vyjdou rozklady oběma způsoby podobně.

Pro použití metody rozkladu indexu proměnlivého složení a zjištění vlivu struktury či složení použijeme rovnice P3.1 až P3.7, přičemž první varianta rozkladu je popsána rovnicemi P3.2, P3.5 a P3.6, druhá varianta je popsána rovnicemi P3.3, P3.4 a P3.7.

Písmeno $p_{t,i}$ zobrazuje výši průměrné mzdy v roce t ve vzdělanostní skupině i , písmeno $q_{t,i}$ vyjadřuje počet osob s nejvyšším dosaženým vzděláním i v čase t . Písmeno $Q_{t,i}$ je pak součinem p a q a vyjadřuje celkový objem výdělků osob ve vzdělanostní skupině i v čase t .

$$\bar{I}_p = \frac{\bar{p}_1}{\bar{p}_0} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n Q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n q_{1,i}}}{\frac{\sum_{i=1}^n Q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n q_{0,i}}} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n p_{1,i} q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n q_{1,i}}}{\frac{\sum_{i=1}^n p_{0,i} q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n q_{0,i}}} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n Q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n p_{1,i}}}{\frac{\sum_{i=1}^n Q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n p_{0,i}}}$$

Rovnice P3.1 – Index proměnlivého složení

⁶ Zčásti využit text uvedený v Fischer, Doseděl, Vltavská (2019).

$$I_{SS}^{(q_0)} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n p_{1,i} q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n q_{0,i}}}{\frac{\sum_{i=1}^n p_{0,i} q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n q_{0,i}}} = \frac{\sum_{i=1}^n p_{1,i} q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n p_{0,i} q_{0,i}}$$

Rovnice P3.2 – Index stálého složení s vahami ze situace 0

$$I_{SS}^{(q_1)} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n p_{1,i} q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n q_{1,i}}}{\frac{\sum_{i=1}^n p_{0,i} q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n q_{1,i}}} = \frac{\sum_{i=1}^n p_{1,i} q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n p_{0,i} q_{1,i}}$$

Rovnice P3.3 – Index stálého složení s vahami ze situace 1

$$I_{STR}^{(p_0)} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n p_{0,i} q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n q_{1,i}}}{\frac{\sum_{i=1}^n p_{0,i} q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n q_{0,i}}}$$

Rovnice P3.4 – Index struktury s vahami ze situace 0

$$I_{STR}^{(p_1)} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n p_{1,i} q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n q_{1,i}}}{\frac{\sum_{i=1}^n p_{1,i} q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n q_{0,i}}}$$

Rovnice P3.5 – Index struktury s vahami ze situace 1

$$\bar{I}_p = I_{SS}^{(q_0)} \cdot I_{STR}^{(p_1)}$$

Rovnice P3.6 – Vztah mezi indexem proměnlivého složení, indexem stálého složení s vahami ze situace 0 a indexem struktury s vahami ze situace 1

$$\bar{I}_p = I_{SS}^{(q_1)} \cdot I_{STR}^{(p_0)}$$

Rovnice P3.7 – Vztah mezi indexem proměnlivého složení, indexem stálého složení s vahami ze situace 1 a indexem struktury s vahami ze situace 0

Využití rozkladu pro posouzení vlivu rozdílného složení pracovní síly na rozdíly v odměňování mezi mzdovou a platovou sférou: Budeme zkoumat, jaká část rozdílu mzdové a platové sféry připadá na rozdíl v průměrných platech v jednotlivých sférách (index stálého složení) a jakou část lze vysvětlit odlišnou strukturou pracovní síly. V rovnicích P3.1–P3.7 bude tedy písmeno p_{it} značit průměrnou mzdu, přičemž i bude označovat typ pozice (manuální/nemanuální) a t bude značit typ sféry (mzdová/platová).

Příloha 4 – Přílohové tabulky ke Karlovarskému kraji

Tabulka P.10a Základní ukazatele Karlovarského kraje 1995–2006

Ukazatel	M.j.	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Hrubá přidaná hodnota v běžných cenách	mil. Kč	40 799	44 461	46 831	50 554	51 610	55 197	57 466	59 827	62 453	64 507	66 879	69 175
Hrubý domácí produkt v běžných cenách	mil. Kč	44 905	48 992	51 402	55 413	56 829	60 593	62 966	65 426	68 316	71 246	73 947	76 109
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	Kč	147 184	160 583	168 628	181 712	186 482	198 927	207 201	215 386	224 666	234 576	242 778	249 888
Hrubý domácí produkt v cenách předchozího roku	mil. Kč	:	44 352	47 197	50 372	54 935	59 478	59 870	63 701	67 466	68 221	73 316	74 809
Hrubý domácí produkt, objemové indexy, předchozí rok = 100	%	:	98,8	96,3	98,0	99,1	104,7	98,8	101,2	103,1	99,9	102,9	101,2
Hrubý domácí produkt, objemové indexy, rok 1995 = 100	%	0,0	98,8	95,1	93,2	92,4	96,7	95,6	96,7	99,7	99,6	102,5	103,7
Čistý disponibilní důchod domácností	mil. Kč	23 435	27 199	31 412	33 179	33 925	37 338	38 247	39 390	41 385	42 264	44 621	46 982
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	Kč	76 812	89 151	103 049	108 801	111 323	122 581	125 859	129 674	136 100	139 154	146 497	154 255
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	14 108	19 077	14 410	13 845	13 482	13 918	21 532	20 673	21 554	20 995	22 841	20 951
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	46 242	62 531	47 274	45 402	44 242	45 694	70 853	68 058	70 882	69 127	74 990	68 786
Zaměstnanost celkem (osoby)	osoby	157 585	158 953	157 105	151 964	152 229	153 601	151 320	147 222	150 010	145 919	150 603	147 768
Zaměstnanci (osoby)	osoby	142 199	141 700	139 895	134 634	130 835	134 070	132 056	125 528	124 678	125 454	130 458	125 605
Zaměstnanost celkem (odpracované hodiny)	tis. hodin	285 322	287 179	285 872	278 930	284 102	287 527	271 998	264 036	267 366	262 569	268 766	262 240
Náhrady zaměstnancům	mil. Kč	17 861	20 164	21 354	22 294	22 822	24 294	25 473	27 362	27 430	28 826	30 578	32 086
Střední stav obyvatelstva	osoby	305 094	305 088	304 825	304 950	304 743	304 599	303 888	303 761	304 078	303 722	304 587	304 573

Zdroj: Databáze národních účtů, tabulka REG_KVK_CZ.

Tabulka P.10b Základní ukazatele Karlovarského kraje 2007–2019

Ukazatel	M.j.	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hrubá přidaná hodnota v běžných cenách	mil. Kč	75 029	75 958	76 121	74 099	74 173	72 915	73 239	75 654	77 284	79 123	83 841	86 337	90 888
Hrubý domácí produkt v běžných cenách	mil. Kč	82 847	83 722	84 126	81 878	82 127	81 072	81 717	83 645	85 823	87 965	93 300	95 806	100 680
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	Kč	271 078	271 316	273 170	266 167	270 583	268 021	271 486	278 928	287 508	295 863	315 090	324 453	341 512
Hrubý domácí produkt v cenách předchozího roku	mil. Kč	79 108	80 415	81 750	82 175	81 103	80 622	81 032	82 164	84 693	87 366	90 640	92 474	96 347
Hrubý domácí produkt, objemové indexy, předchozí rok = 100	%	103,9	97,1	97,6	97,7	99,1	98,2	100,0	100,5	101,3	101,8	103,0	99,1	100,6
Hrubý domácí produkt, objemové indexy, rok 1995 = 100	%	107,8	104,6	102,1	99,8	98,8	97,0	97,0	97,5	98,7	100,5	103,5	102,6	103,2
Čistý disponibilní důchod domácností	mil. Kč	49 059	51 716	54 506	54 448	54 276	53 301	54 061	55 905	58 435	60 321	65 500	68 026	71 590
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	Kč	160 523	167 595	176 989	176 998	178 822	176 211	179 605	186 425	195 758	202 884	221 205	230 374	242 837
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	20 466	23 011	21 004	24 561	24 338	24 875	18 077	20 225	23 163	19 970	23 080	23 155	:
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	66 966	74 573	68 204	79 842	80 186	82 236	60 056	67 445	77 596	67 167	77 945	78 416	:
Zaměstnanost celkem (osoby)	osoby	146 452	150962)	145 096	142 492	140 940	138 151	133 643	135 227	139 408	137 490	141 079	138 897	138 843
Zaměstnanci (osoby)	osoby	122 963	124358)	123 374	123 839	120 821	114 857	116 259	120 344	123 713	122 153	127 140	122 322	123 572
Zaměstnanost celkem (odpracované hodiny)	tis. hodin	256 821	267155)	254 610	253 191	251 574	244 585	236 171	242 820	247 408	249 676	255 897	250 174	246 307
Náhrady zaměstnancům	mil. Kč	33 529	36 103	35 501	34 916	35 130	35 421	35 087	35 945	37 529	40 070	43 648	46 438	48 845
Střední stav obyvatelstva	osoby	305 620	308 577	307 962	307 619	303 519	302 484	300 999	299 880	298 506	297 317	296 106	295 285	294 807

Zdroj: Databáze národních účtů, tabulka REG_KVK_CZ.

Tabulka P.11 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty, běžné ceny, mil. Kč

Území	Hrubá přidaná hodnota v běžných cenách	Zemědělství, lesnictví a rybářství	Průmysl, těžba a dobývání		Stavebnictví	Obchod, doprava, ubytování a pohostinství	Informační a komunikační činnosti	Peněžnictví a pojišťovnictví	Činnosti v oblasti nemovitostí	Profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti	Veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče	Ostatní činnosti
			celkem	z toho: zpracovatelský průmysl								
NACE		A	B+C+D+E	C	F	G+H+I	J	K	L	M+N	O+P+Q	R+S+T+U
Česká republika	5 189 666	111 331	1 516 825	1 286 976	291 555	966 055	305 100	217 294	483 701	387 387	799 881	110 537
Regiony soudržnosti - NUTS2												
Praha	1 413 709	4 983	145 670	95 005	64 579	313 139	196 848	142 537	140 519	188 277	186 173	30 984
Střední Čechy	602 458	14 785	245 126	227 758	28 317	118 618	11 868	8 620	61 066	33 275	69 920	10 863
Jihozápad	505 933	19 288	177 498	147 313	29 778	86 980	10 491	11 299	46 428	26 392	85 108	12 671
Severozápad	377 079	7 559	135 700	100 513	25 475	61 077	6 331	6 624	37 198	16 348	72 087	8 680
Severovýchod	601 866	17 260	234 849	212 773	34 538	95 379	14 438	14 716	52 093	26 658	100 604	11 331
Jihovýchod	742 823	26 092	216 908	181 705	52 176	131 660	40 854	15 652	68 702	50 597	123 684	16 498
Střední Morava	479 423	13 610	183 479	168 813	30 985	78 161	8 397	8 350	43 406	20 982	82 884	9 169
Moravskoslezsko	466 375	7 754	177 595	153 096	25 707	81 041	15 873	9 496	34 289	24 858	79 421	10 341
Kraje - NUTS3												
Hlavní město Praha	1 413 709	4 983	145 670	95 005	64 579	313 139	196 848	142 537	140 519	188 277	186 173	30 984
Středočeský kraj	602 458	14 785	245 126	227 758	28 317	118 618	11 868	8 620	61 066	33 275	69 920	10 863
Jihočeský kraj	254 365	11 137	87 374	69 219	15 687	45 697	4 640	6 052	22 102	11 450	44 615	5 611

Plzeňský kraj	251 568	8 151	90 124	78 094	14 091	41 283	5 851	5 247	24 326	14 942	40 493	7 060
Karlovarský kraj	90 888	2 188	25 513	18 430	5 122	17 223	919	1 757	11 491	3 538	19 987	3 150
Ústecký kraj	286 191	5 371	110 187	82 083	20 353	43 854	5 412	4 867	25 707	12 810	52 100	5 530
Liberecký kraj	164 504	2 683	64 587	60 178	9 634	24 497	3 684	3 844	14 957	8 560	28 351	3 707
Královéhradecký kraj	238 507	7 317	97 772	87 611	12 338	37 447	5 321	5 382	19 874	9 102	39 822	4 132
Pardubický kraj	198 855	7 260	72 490	64 984	12 566	33 435	5 433	5 490	17 262	8 996	32 431	3 492
Kraj Vysočina	199 574	11 986	75 112	64 505	13 891	31 343	2 761	2 918	21 025	6 853	30 825	2 860
Jihomoravský kraj	543 249	14 106	141 796	117 200	38 285	100 317	38 093	12 734	47 677	43 744	92 859	13 638
Olomoucký kraj	238 835	7 550	78 153	70 218	15 515	42 200	4 574	4 723	22 700	10 061	48 828	4 531
Zlínský kraj	240 588	6 060	105 326	98 595	15 470	35 961	3 823	3 627	20 706	10 921	34 056	4 638
Moravskoslezský kraj	466 375	7 754	177 595	153 096	25 707	81 041	15 873	9 496	34 289	24 858	79 421	10 341

Zdroj: Databáze národních účtů ČSÚ, tabulka REG_HDP_NACE.

Tabulka P.12 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty, rozdílnost struktur proti průměru ČR,

Území	Hrubá přidaná hodnota v běžných cenách	Zemědělství, lesnictví a rybnářství	Průmysl, těžba a dobývání	Stavebnictví	Obchod, doprava, ubytování a pohostinství	Informační a komunikační činnosti	Peněžnictví a pojišťovnictví	Činnosti v oblasti nemovitostí	Profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti	Veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče	Ostatní činnosti
			celkem								
NACE		A	B+C+D+E	F	G+H+I	J	K	L	M+N	O+P+Q	R+S+T+U
Regiony soudržnosti - NUTS2											
Praha	,0	-1,79	-18,92	-1,05	3,54	8,05	5,90	0,62	5,85	-2,24	0,06
Střední Čechy	,0	0,31	11,46	-0,92	1,07	-3,91	-2,76	0,82	-1,94	-3,81	-0,33
Jihozápad	,0	1,67	5,86	0,27	-1,42	-3,81	-1,95	-0,14	-2,25	1,41	0,37
Severozápad	,0	-0,14	6,76	1,14	-2,42	-4,20	-2,43	0,54	-3,13	3,70	0,17
Severovýchod	,0	0,72	9,79	0,12	-2,77	-3,48	-1,74	-0,67	-3,04	1,30	-0,25
Jihovýchod	,0	1,37	-0,03	1,41	-0,89	-0,38	-2,08	-0,07	-0,65	1,24	0,09
Střední Morava	,0	0,69	9,04	0,84	-2,31	-4,13	-2,45	-0,27	-3,09	1,88	-0,22
Moravskoslezsko	,0	-0,48	8,85	-0,11	-1,24	-2,48	-2,15	-1,97	-2,13	1,62	0,09
Kraje - NUTS3											
Hlavní město Praha	0	-1,79	-18,92	-1,05	3,54	8,05	5,90	0,62	5,85	-2,24	0,06
Středočeský kraj	0	0,31	11,46	-0,92	1,07	-3,91	-2,76	0,82	-1,94	-3,81	-0,33
Jihočeský kraj	0	2,23	5,12	0,55	-0,65	-4,05	-1,81	-0,63	-2,96	2,13	0,08
Plzeňský kraj	0	1,09	6,60	-0,02	-2,20	-3,55	-2,10	0,35	-1,53	0,68	0,68
Karlovarský kraj	0	0,26	-1,16	0,02	0,33	-4,87	-2,25	3,32	-3,57	6,58	1,34
Ústecký kraj	0	-0,27	9,27	1,49	-3,29	-3,99	-2,49	-0,34	-2,99	2,79	-0,20

Liberecký kraj	0	-0,51	10,03	0,24	-3,72	-3,64	-1,85	-0,23	-2,26	1,82	0,12
Královéhradecký kraj	0	0,92	11,77	-0,44	-2,91	-3,65	-1,93	-0,99	-3,65	1,28	-0,40
Pardubický kraj	0	1,51	7,23	0,70	-1,80	-3,15	-1,43	-0,64	-2,94	0,90	-0,37
Kraj Vysočina	0	3,86	8,41	1,34	-2,91	-4,50	-2,72	1,21	-4,03	0,03	-0,70
Jihomoravský kraj	0	0,45	-3,13	1,43	-0,15	1,13	-1,84	-0,54	0,59	1,68	0,38
Olomoucký kraj	0	1,02	3,49	0,88	-0,95	-3,96	-2,21	0,18	-3,25	5,03	-0,23
Zlínský kraj	0	0,37	14,55	0,81	-3,67	-4,29	-2,68	-0,71	-2,93	-1,26	-0,20
Moravskoslezský kraj	0	-0,48	8,85	-0,11	-1,24	-2,48	-2,15	-1,97	-2,13	1,62	0,09

Zdroj: Databáze národních účtů ČSÚ, tabulka REG_HDP_NACE, vlastní výpočty.